

สำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สารสารข้าราชการ

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1
มกราคม 2511

คำขวัญ

เนื่องในโอกาสแห่งวันขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๑๑

สำนักงาน ก.พ. เป็นหน่วยราชการที่ต้องเกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของ
ทุกกระทรวงทบวงกรม งานของสำนักงานนี้ได้รับความเชื่อถือและอำนวยการประโยชน์
ให้แก่ราชการทั่วไปได้เพียงใด จึงขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นธรรม ความ
ซื่อสัตย์สุจริต และความอดทน ของข้าราชการในสำนักงานนี้ทุกระดับ ในรอบขวบปี
ที่แล้วมาพึงกล่าวได้ว่าสำนักงาน ก.พ. ได้ให้ความพยายามในการปฏิบัติงานให้ลุล่วง
สำเร็จไปและมีความก้าวหน้าด้วยดีมาตามลำดับ ได้พยายามที่จะให้ความเสมอภาคและ
ความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แต่ในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องรักษามาตรฐาน
บางประการไว้ด้วย จึงเป็นการปฏิบัติงานที่ควรได้รับความร่วมมือและความเห็นอกเห็น
ใจจากหน่วยราชการทั่วไปอย่างยิ่ง โดยเฉพาะข้าพเจ้าหวังว่าเมื่อ ก.พ. ได้มีสำนักงาน
แห่งใหม่อันสง่างามและเหมาะสมแล้ว คงจะอำนวยความสะดวกให้แก่ส่วนราชการต่าง ๆ ได้
สะดวกยิ่งขึ้น

ในวาระดีแห่งวันขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขออวยพรให้ข้าราชการในสังกัดสำนักงาน
ก.พ. ทุกคน จงประสบแต่ความสุขทุกทีพาราตริกาล แม้พึงประสงค์งานงหมายสิ่งใด
ในทางที่ชอบที่ควรแล้ว ก็ขอให้สมปรารถนาในสิ่งนั้น ๆ จงทุกประการ.

ผู้ว่า : น. พ.ร.ว. (ผู้ว่า)

จอมพล

(ถนอม กิตติขจร)

นายกรัฐมนตรี

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๑๓

ฉบับที่ ๑

มกราคม ๒๕๑๑

19

เจ้าของและคณะกรรมการดำเนินงาน

บริการสวัสดิการ ก.พ. สำนักงาน ก.พ.

ประธาน

พันเอกจินดา ณ สงขลา เลขาธิการ ก.พ.

รองประธาน

นายประวิณ ณ นคร รองเลขาธิการ ก.พ.

นายโสวัจ สุจริตกุล รองเลขาธิการ ก.พ.

กรรมการ

ผู้อำนวยการกอง และหัวหน้ากอง

สำนักงาน ก.พ.

วารสารข้าราชการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการ ก.พ.

รองเลขาธิการ ก.พ.

ผู้จัดการ

พันตรี อรรถ วิชัยกุล

ผู้ช่วยผู้จัดการ

นายธีระ อรรถเวทขจรวิทย์

บรรณาธิการ

นายสำราญ แก้วราชสมบัติ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร. วิลาศ สิงห์วิสัย

กองบรรณาธิการ

นายสมศักดิ์ เจริญกุล

นายประเชิญ วาตกลั่นหอม

นายประสิทธิ์ ถิทธิสิทธิ์

ดร. อาทิตย์ อูไรรัตน์

นายพิศมัย ณ ถลาง

นายอุดม บุญประกอบ

นายเสริมสุข โกวิทวานิช

นายชุมพล ศิลปอาษา

ระเบียบการบอกรับ

วารสารข้าราชการกำหนดออกเดือนละฉบับ ค่าบำรุงรวมค่าส่งปีละ ๓๕ บาท บอกรับพร้อมกับส่งเงินล่วงหน้าไปยัง "ผู้จัดการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก ข้างทำเนียบรัฐบาล พระนคร" สั่งจ่ายเงินที่ ป.ณ. หน้าพระลาน สำหรับในพระนครส่งทางโทรศัพท์ ๘๑๘๔๔๔ หรือ ๘๑๓๓๓๓ คือ ๓๕ ได้

พิมพ์ที่ ไทยพิมพ์ — โรงพิมพ์อักษรสารการพิมพ์ ๑๒ ถนนบำรุงเมือง ถนนวัดสระเกษ พระนคร โทร. ๘๑๓๓๒๐

นายสิทธิชัย ปรีกัมศักดิ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๑

สารบัญ

อะไรใหม่	หน้า
กฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจ	21
ข่าวข้าราชการ	21
ข่าวสอบ	23
วิชาการ	
ประเมินผลข้อเสนอ ๑๐ ประการ ของ เออร์เนสต์ เจ. บาร์เบอร์ โดย เบร์พิเศษ	25
การจัดตั้งคณะกรรมการ	33
การเลื่อนชั้นข้าราชการในกอง “บริการ” : บทศึกษาเฉพาะกรณี โดย ชาญ ทองแก้ว	43
กฎหมาย ระเบียบ	(๑)
ภาษา	
A Wedding Ceremony	59
ตอบปัญหา	
ปัญหากฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน ตอบโดย เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.	67
ปัญหาคลัง	73
ปกิณกะ	
ถ้อยแถลง	5
วิวัฒนาการของสำนักงาน ก.พ.	7
สวัสดิปีใหม่ 2511	72
เฉลยสอบเขาวินและความรู้รอบตัว ...	77
สอบเขาวินและความรู้รอบตัว	79

ถ้อยแถลง

ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ วารสารข้าราชการขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้ท่านสมาชิกและผู้อ่านประสบความสุขความเจริญด้วยจตุรพิชพรชัย และในวาระขึ้นปีใหม่นี้วารสารข้าราชการขอปวารณารับใช้ท่านสมาชิกและข้าราชการทุกท่าน โดยจะทำหน้าที่

๑) เป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดี ความร่วมมือและการประสานงานของข้าราชการด้วยกัน

๒) เป็นผู้เผยแพร่วิทยาการและแนวคิดในอันที่จะเสริมสร้างความก้าวหน้า ความมีประสิทธิภาพ มนุษยสัมพันธ์ การบำรุงขวัญ และสิ่งที่เป็นประโยชน์อื่น ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ข้าราชการทุกท่าน

กรณีใดที่ท่านข้าราชการและสมาชิกเห็นว่าวารสารจะสามารถรับใช้ท่านนอกจากบริการที่กล่าวข้างต้น ก็ขอได้โปรดให้คำแนะนำด้วย เพื่อวารสารจะได้ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อ่านได้อย่างเต็มที่

นอกจากความตั้งใจอันแน่วแน่ของวารสารที่จะรับใช้ข้าราชการดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว วารสารมีความยินดีที่จะเรียนให้ทราบสิ่งสำคัญสองสามอย่างที่เป็นสุกนิมิตอันดีแก่ข้าราชการ คือ

ประการที่หนึ่ง สำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นศูนย์กลางและทำหน้าที่เสมือนหัวใจของข้าราชการทั้งหมด ได้มีอาคารที่ทำการใหม่ โดยได้ย้ายจากศาลาลูกขุนใน ในพระบรมมหาราชวัง มาอยู่ ณ ถนนพิษณุโลก ข้างทำเนียบนายกรัฐมนตรี โดยการสนับสนุนของ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรี เพื่อว่า ฯพณ ฯ จะได้ไปร่วมประชุม ก.พ. และบัญชางานและร่วมปรับปรุงงานบริหารข้าราชการพลเรือนกับ ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. ได้สะดวกและใกล้ชิดยิ่งขึ้น ดังปรากฏความตั้งใจของ ฯพณ ฯ ในคำปราศรัยในพิธีเปิดอาคารที่ทำการสำนักงาน ก.พ. ในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๑๑ วารสารข้าราชการจึงยินดีต่อการเคลื่อนไหวครั้งสำคัญครั้งนี้เป็นอย่างมาก เพราะจะเป็นจุดสำคัญที่นำไปสู่การปรับปรุงการบริหารข้าราชการให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วได้

ประการที่สอง ๆ พณฯ ได้โปรดเข้าประชุมและเป็นประธานในการประชุม ก.พ. ในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๑๑ ณ ห้องประชุมอาคารที่ทำการหลังใหม่ของสำนักงาน ก.พ. ด้วยตนเอง นับว่าเป็นครั้งแรกในระยะ ๑๐ กว่าปีที่แล้วที่นายกรัฐมนตรีได้เข้าร่วมประชุม ก.พ. ด้วยตัวเอง ยิ่งกว่านั้น ๆ พณฯ นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้สำนักงาน ก.พ. ศึกษารายละเอียดและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาการบริหารข้าราชการหลายประการ เพื่อเสนอ ก.พ. พิจารณา โดย ๆ พณฯ จะไปร่วมประชุมแก้ปัญหาด้วยตนเอง วารสารข้าราชการจึงมีความเชื่อมั่นว่า การบริหารข้าราชการจะสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างรวดเร็วได้ โดยการนำของ ๆ พณฯ นายกรัฐมนตรี และวารสารข้าราชการจะขอมีส่วนร่วมและสนับสนุนการปรับปรุงครั้งนี้ด้วย

ประการที่สาม โดยเหตุที่ ๆ พณฯ นายกรัฐมนตรีได้มีความสนใจในการปรับปรุงการบริหารข้าราชการ และเห็นว่าสำนักงาน ก.พ. เป็นศูนย์กลางของการบริหารบุคคล (หรือเรียกว่า “การบริหารข้าราชการ”) จึงได้โปรดกรุณาให้คำขวัญปีใหม่แก่ข้าราชการสำนักงาน ก.พ. เพื่อนำลงวารสารข้าราชการ โดย ๆ พณฯ ได้ขอให้ข้าราชการระลึกถึงหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการสำนักงาน ก.พ. กับข้าราชการส่วนอื่น ๆ คณะบรรณาธิการวารสารข้าราชการขอขอบพระคุณ ๆ พณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้ด้วย และได้นำลงในวารสารฉบับนี้ตามประสงค์ของ ๆ พณฯ

บรรณาธิการ

วิวัฒนาการของสำนักงาน ก.พ.

โดย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์

“ขอ.....ให้ศิลาฤกษ์นี้จงเป็นนิมิตหมาย และเป็นสัญลักษณ์แห่งความเที่ยงธรรมมั่นคง อันจักนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าแห่งการบริหารบุคคลในระบบราชการพลเรือนตลอดไป”

เจตนารมย์อันสูงส่งที่ พล.ร. นายกรัฐมนตรีได้กล่าวไว้ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการถาวรแห่งแรกของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนนี้ นับเป็นอีกวาระหนึ่งที่ทางรัฐบาลได้แสดงถึงนโยบายอันแน่วแน่ที่จะเสริมสร้างประสิทธิภาพ ความเที่ยงธรรม มั่นคงและความเจริญก้าวหน้าให้แก่ระบบข้าราชการพลเรือน เจตจำนงของรัฐบาลนี้ได้ยึดมั่นในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ ๔๐ ปีที่แล้วมา ที่ได้ทรงเห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงและจัดวางระเบียบวิธีการปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับการรับคนเข้าทำราชการ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นรากฐานของการบริหารงานบุคคลสมัยใหม่ของไทย ดังที่ได้มีพระราชกระแสรับสั่งว่า

“เวลานี้การศึกษาเจริญขึ้นมากแล้ว จึงเป็นการสมควรที่จะรับคนเข้าทำราชการแต่เฉพาะผู้ที่มีความรู้ดี ประกอบทั้งเวลานี้ตำแหน่งหน้าที่ราชการก็เต็มหมดมีน้อยไม่พอกับจำนวนคนที่อยากเข้ารับราชการ จึงเป็นการจำเป็นที่จะหาวิธีเลือกเฟ้นคนเข้ารับราชการโดยทางเป็นกลางเป็นยุติธรรม และให้โอกาสกับผู้ที่ได้อุตสาหะพยายามเล่าเรียนมีความรู้ดี

อีกประการหนึ่ง การปกครองภายในกระทรวงต่างๆ นั้น ไม่มีระเบียบแน่นอนเหมือนกันทุกกระทรวง เห็นว่าควรวางแบบให้คล้ายกันและให้แน่นอนสำหรับข้าราชการพลเรือนทั่วไป เพื่อข้าราชการจะได้รับความยุติธรรมและมีสิทธิหรือหน้าที่ (duty) ต่อราชการเหมือนกันหมด เพื่อให้เป็นการสม่ำเสมอ”

จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมพระยาดำรงราชานุภาพคิดวางระเบียบในเรื่องนี้ขึ้นทุกเกล้าฯ ถวาย พร้อมกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงโทษข้าราชการพลเรือน ซึ่งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิตได้ร่างขึ้น หลังจากได้ส่งร่างทั้ง

สองให้อภิรัฐมนตรี และเสนาบดีต่างๆ พิจารณาให้ความเห็นแล้ว ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งคณะกรรมการพิจารณาระเบียบข้าราชการพลเรือนขึ้น โดยมีพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถเป็นนายกกรรมการ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศุภโยคเกษม พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีวัต เจ้าพระยาพิชัยญาติ และพระยาสาธิตศรัทธาภิบาล เป็นกรรมการ นายประดิษฐ์ สุขุม (หลวงสุขุมนัยประดิษฐ์) ทำหน้าที่เลขานุการ หลังจากทีกรรมการนี้ได้พิจารณา และเสนาบัตติสภายอมรับหลักการแล้ว ก็ได้ให้เสนาบัตติกระทรวงยุติธรรมรับร่างระเบียบข้าราชการพลเรือนไปปรึกษากฎหมายยกเป็นร่างพระราชบัญญัติขึ้น ต่อจากนั้นก็ยังมีการแก้ไขปรับปรุงอีกหลายครั้งก่อนที่จะได้ประกาศเป็นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ ซึ่งให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๒ โดยมีกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งเรียกกันย่อๆ ว่า “ก.ร.พ.” เป็นผู้รักษาการ และดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการชุดแรก ประกอบด้วย

๑. มหาอำมาตย์เอก พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เป็นนายกกรรมการ
๒. จอมพล สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต เป็นกรรมการ
๓. เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ (มหาอำมาตย์เอก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศุภโยคเกษม) เป็นกรรมการ
๔. เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ (มหาอำมาตย์เอก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าไกรทศประพันธ์) เป็นกรรมการ
๕. เสนาบดีกระทรวงธรรมการ (มหาอำมาตย์เอก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีวัต) เป็นกรรมการ

ในระหว่างที่ใช้พระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๗๑ นั้น ก.ร.พ. มีหน้าที่ดำเนินการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดหลักสูตร และจัดการสอบเพื่อเลือกสรรผู้สมควรเข้ารับราชการพลเรือน พิจารณานุมัติให้บุคคลบางจำพวกเข้ารับราชการโดยไม่ต้องสอบ และกำหนดหลักสูตรสอบเลื่อนข้าราชการชั้นราชบุรุษขึ้นเป็นชั้นสัญญาบัตร พิจารณา

คุณวุฒิและความสามารถของผู้ออกจากราชการแล้วเพื่อบรรจุกลับเข้ารับราชการอีก และจัดการศึกษาของนักเรียนหลวงฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยเหตุที่กรมพระจันทบุรีนฤนาถทรงเป็นนายกสภาการคลังและสภาการฝิ่นอยู่ก่อนแล้ว และหลวงสุขุมน้อยประดิษฐ เลขาธิการสภาการฝิ่น ก็เป็นเลขาธิการ ก.ร.พ. ด้วย ซึ่งใช้เจ้าหน้าที่ชุดเดียวกัน จึงได้ตั้งสำนักงานรวมกันเรียกว่า “กองเลขาธิการสภาการคลัง สภาการฝิ่น และ ก.ร.พ.” ตั้งที่ทำการอยู่ที่หอรัษฎากรพิพัฒน์ในพระบรมมหาราชวัง (ปัจจุบันเป็นที่ทำการกระทรวงการคลัง)

หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้าราชการพลเรือนให้เข้ารูปตามระบอบการปกครองใหม่โดยตราเป็นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๔๗๗ ซึ่งเป็นวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ “คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน” ซึ่งเรียกโดยย่อว่า “ก.พ.” ได้เกิดขึ้นแทน กรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือ ก.ร.พ.

ก.พ. ตามรูปใหม่นี้ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน กับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่า ๕ นาย แต่ไม่เกิน ๗ นาย ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นด้วยความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร กับให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่มีเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมพิจารณาของ ก.พ. เข้านั่งประชุมเป็นกรรมการด้วย แม้ว่าจะได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนต่อมาอีกหลายฉบับ แต่ก็มิได้เปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๗๖ ซึ่งนับได้ว่าเป็นแบบที่ใช้อยู่จนกระทั่งปัจจุบันนี้

ตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ ก.พ. มีหน้าที่เพิ่มขึ้นจากเดิมอีกหลายประการ เช่น

๑. กำหนดเงินเดือนขั้นต่ำ และขั้นสูงของตำแหน่งต่างๆ
๒. ออกข้อบังคับกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนรัฐพาณิชย์
๓. ออกข้อบังคับกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในพระองค์
๔. ออกข้อบังคับกำหนดเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น กับตำแหน่งหลักที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

๕. กำหนดวิธีคัดเลือกในตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ซึ่งมีอาจบรรจุจากผู้สอบแข่งขันได้
๖. สอบสวนพิจารณาการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีและปลัดกระทรวง
๗. พิจารณาอนุมัติการย้ายข้าราชการ
๘. สอบสวนคุณสมบัติของผู้ที่ออกจากราชการไปแล้วเพื่อบรรจุกลับเข้ารับราชการอีก
๙. พิจารณาสอบสวนยกเว้นให้ผู้ขาดคุณสมบัติ สมัครเข้าสอบแข่งขันได้
๑๐. จัดการสอบแข่งขันผู้สมัครเข้ารับราชการ
๑๑. อนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนในกรณีพิเศษเกิน ๑ ขั้น
๑๒. พิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมัวหมอง หรือหย่อนความสามารถ
๑๓. ออกข้อบังคับว่าด้วยการแต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน และการออกจากตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนวิสามัญ
๑๔. อนุมัติให้บรรจุข้าราชการพลเรือนวิสามัญ
๑๕. อนุมัติให้ไล่ออกจากข้าราชการ
๑๖. รักษาทะเบียนประวัติข้าราชการพลเรือน

ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๙ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๔๗๙ แก้ไขหลักการสำคัญแตกต่างไปจากพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๗๖ ใน ๒ ประการด้วยกัน ซึ่งเป็นผลให้หน้าที่ ก.พ. เปลี่ยนแปลงไปบ้าง คือ

๑. เปลี่ยนระบบการกำหนดเงินเดือนข้าราชการจากที่เคยกำหนดตามตำแหน่ง มากำหนดตามชั้นซึ่งกำหนดให้มีประจำตัวข้าราชการและวางหลักเกณฑ์การแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามชั้นที่กำหนด ทั้งนี้ โดยเหตุที่ว่า เพื่อให้การโยกย้ายข้าราชการจากตำแหน่งหนึ่งไปอีกตำแหน่งหนึ่งมีความยืดหยุ่น และเหมาะสมยิ่งขึ้น อันเป็นประโยชน์แก่ทั้งทางราชการและตัวข้าราชการเอง การเปลี่ยนระบบการกำหนดเงินเดือนเช่นนี้เป็นผลให้หน้าที่ของ ก.พ. เปลี่ยนจากการกำหนดอัตราขั้นต่ำขึ้นสูงมาเป็นกำหนดเพียงจำนวนอัตราที่จะพึงมีในแต่ละกรมภายในวงเงินงบประมาณ หรือพูดอีกนัยหนึ่ง งบประมาณเงินเดือนของ

แต่ละกรมที่ได้รับอนุมัติมานั้นเป็นเงินก้อน ส่วนจะแบ่งเป็นอัตราขึ้นใด อัตราใดบ้าง เป็นหน้าที่ของ ก.พ. ที่จะพิจารณากำหนด

๒. กระจายอำนาจปฏิบัติการในการบริหารงานบุคคลไปยังกระทรวงทบวงกรมให้มากขึ้น ซึ่งเดิม ก.พ. มีหน้าที่มากมายแทบจะเรียกได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ทั้งสิ้น เป็นการทำให้ราชการดำเนินไปโดยล่าช้าและไม่เหมาะสม แต่ตามพระราชบัญญัติฉบับ พ.ศ. ๒๔๗๕ นี้ ได้แบ่งเบาภาระเหล่านี้ไปให้เจ้ากระทรวงเสียมาก เพื่อความรวดเร็วและได้ราชการยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งอธิบดี หรือปลัดกระทรวง ซึ่งเดิม ก.พ. เป็นผู้พิจารณาเสนอรัฐบาล ก็เปลี่ยนเป็นให้ ก.พ. พิจารณาเฉพาะการเลื่อนชั้นเอก เป็นชั้นพิเศษ ส่วนการแต่งตั้งให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อนำความกราบบังคมทูลทรงแต่งตั้ง สำหรับการจัดการสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือน การพิจารณาอนุมัติการเลื่อนเงินเดือนในกรณีพิเศษเกิน ๑ ชั้น การบรรจุข้าราชการวิสามัญ ก.พ. เพียงแต่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการพิจารณาและแนวทางปฏิบัติเท่านั้น มอบอำนาจให้อ.ก.พ. กระทรวง และกรม เป็นผู้อนุมัติและดำเนินการ

ต่อมาเมื่อใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๒ ได้กระจายอำนาจการพิจารณาของ ก.พ. ไปให้ อ.ก.พ. กระทรวง กรม และจังหวัดเพิ่มขึ้นอีกในเรื่องการพิจารณาให้ข้าราชการออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมัวหมอง หรือหย่อนความสามารถ และการพิจารณาไล่ข้าราชการออกจากราชการ ซึ่งเดิม ก.พ. เป็นผู้พิจารณาทุกชั้น เปลี่ยนเป็นคงให้ ก.พ. พิจารณาเฉพาะชั้นพิเศษและชั้นเอก

เมื่อเปลี่ยนมาใช้พระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๘๕ กลับให้ ก.พ. มีหน้าที่พิจารณาดำเนินการเพิ่มขึ้นจากเดิมอีกหลายประการ เช่น การจัดการสอบแข่งขันวิชาข้าราชการชั้นจัตวาและชั้นตรี ให้ ก.พ. ดำเนินการเอง การไล่และปลดข้าราชการออกจากราชการ ให้ ก.พ. เป็นผู้พิจารณาทุกชั้น การให้ข้าราชการออกจากราชการฐานหย่อนความสามารถ ให้ ก.พ. พิจารณาสำหรับชั้นเอกและชั้นพิเศษ นอกจากนี้ ก.พ. ยังได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้ทำหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอีกบางประการ เช่น การพิจารณาจัดแบ่งส่วนราชการและการตั้งอัตราเงินเดือนเพิ่มใหม่ เป็นต้น

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ปี ๒๔๙๕ เปลี่ยนหลักการเป็นให้ ก.พ. มีหน้าที่หนักไปในทางออกกฎและกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้กระทรวงทบวงกรม ต่างๆ ปฏิบัติ กับดำเนินการเกี่ยวกับทะเบียนประวัติข้าราชการ พระราชบัญญัติปี ๒๔๙๗ ซึ่งเป็นฉบับหลังที่สุดได้เพิ่มความรับผิดชอบในการตีความวินิจฉัยปัญหาอันเกิดจากพระราชบัญญัติให้แก่ ก.พ. อีกด้วย

ในปัจจุบันนี้ งานในหน้าที่ความรับผิดชอบของ ก.พ. ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย อันเป็นผลเนื่องมาจากวิวัฒนาการทางวิชาการและความรู้ในสาขาต่าง ๆ ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้รัฐบาลซึ่งมีหน้าที่ให้บริการรับใช้และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ต้องรีบเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการให้สามารถติดตามและเตรียมรับสถานการณ์ได้ทันทั่วทั้งที่

สำนักงาน ก.พ. ได้จัดแบ่งส่วนราชการตามลักษณะงานและความรับผิดชอบ ดังนี้

๑. **สำนักงานเลขานุการ** มีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ และงานการเจ้าหน้าที่

๒. **กองคลัง** รับผิดชอบเกี่ยวกับการคลัง การบัญชี พัสดุ และการทำงบประมาณประจำปี อีกทั้งเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีของนักเรียนในต่างประเทศ

๓. **กองวิชาการและสอบไล่** ดำเนินการด้านวิชาการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของระบบข้าราชการพลเรือนทั่วไป โดยแบ่งงานออกเป็น ๕ ฝ่ายด้วยกัน คือ

ก. **ฝ่ายอัตรากำลัง** ทำการวิเคราะห์การแบ่งส่วนราชการ การจัดระบบงาน อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ร่วมกับสำนักงานงบประมาณเพื่อเสนอคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร และพิจารณาอัตราเพิ่มใหม่ตามมติคณะรัฐมนตรี

ข. **ฝ่ายฝึกอบรม** ศึกษาวิจัยดำเนินการและเผยแพร่เกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการพลเรือน ตลอดจนนักเรียนที่จะไปศึกษาต่างประเทศ

ค. **ฝ่ายวิจัย** ทำหน้าที่เป็นหน่วยสมองให้แก่กองวิชาการและสอบไล่ สำนักงาน ก.พ. และวิจัยวางแผนการปรับปรุงงานบริหารบุคคล ตลอดจนดำเนินงานห้องสมุดของสำนักงาน

ง. ฝ่ายสอบรวม จัดวางแผนและดำเนินการตามแผนการสอบรวม เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการสอบและวัดผลการปฏิบัติงานและให้บริการเกี่ยวกับการสอบทั่วไป

จ. ฝ่ายปฏิบัติการ พิจารณาหลักสูตรการศึกษา พิจารณาคุณสมบัติเพื่อเข้ารับราชการควบคุมทะเบียนการสอบ และรับผิดชอบงานธุรการทั่วไปของกอง

๔. กองระเบียบข้าราชการ มีหน้าที่พิจารณากำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือน ตลอดจนการโอนข้าราชการพลเรือน อีกทั้งเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการจำแนกตำแหน่ง โดยแบ่งงานออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ

ก. ฝ่ายตำแหน่งและอัตราเงินเดือน

ข. ฝ่ายโครงการจำแนกตำแหน่ง (Position Classification Project)

ค. ฝ่ายพิจารณตำแหน่งชั้นพิเศษ

บ. กองวินัยและเรื่องราว มีหน้าที่ศึกษาและกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการและพิจารณาปัญหาทางด้านวินัย

๗. กองทะเบียนประวัติ รับผิดชอบในการควบคุม เก็บรักษาทะเบียนประวัติข้าราชการ และตรวจแก้ไขคำสั่งปฏิบัติการของกระทรวงทบวงกรม

๘. กองนักเรียนต่างประเทศ รับผิดชอบจัดการดูแล และส่งเสริมการศึกษาของนักเรียนฝ่ายพลเรือนในต่างประเทศ รวมทั้งให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า โดยแบ่งออกเป็น ๔ แผนก ดังนี้

๑. แผนกนักเรียนยุโรป

๒. แผนกนักเรียนอเมริกา

๓. แผนกนักเรียนเอเชียและออสเตรเลีย

๔. แผนกแนะแนวการศึกษา

๘. สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนไทยในต่างประเทศ มีหน้าที่จัดดูแลการศึกษาของนักเรียนในต่างประเทศ ซึ่งในขณะนี้เปิดดำเนินการในประเทศ

๑. สหรัฐอเมริกา

๔. เยอรมันนี

๒. อังกฤษ

๕. ญี่ปุ่น

๓. ฝรั่งเศส

๖. อินเดีย

๗. ออสเตรเลีย

๙. สาธารณรัฐจีน

๘. ฟิลิปปินส์

๑๐. ชองกง

ทั้งเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า คนคือจักรกลที่สำคัญที่สุดในการบริหารและพัฒนาประเทศ หากได้คนที่มีความรู้ความสามารถและได้ใช้ความรู้ความสามารถนั้นอย่างเหมาะสม ประกอบกับมีความสุจริตและเสียสละเพื่อประโยชน์ของชาติเป็นส่วนใหญ่แล้ว เป็นที่เชื่อแน่ว่าโครงการพัฒนาประเทศถึงแม้จะยากลำบากสักเพียงใดก็ตามก็จะประสบความสำเร็จได้ แต่ในทางกลับกัน หากข้าราชการส่วนใหญ่ของประเทศเป็นผู้มีความรู้สึกรู้สีกดในวงจำกัด นึกถึงประโยชน์ของส่วนน้อยเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าจะมีระบบ และระเบียบดีอย่างไรก็ตาม ผลของการปฏิบัติงานก็จะมีลักษณะแคบตามไปด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น งานบริหารบุคคลมักจะประสบปัญหาของ “คน” ที่เกิดขึ้นในวงงานทั่วไป ซึ่ง พล.ร. นายกรัฐมนตรีปัจจุบันได้แสดงความห่วงใยเป็นอย่างมากว่า

“ข้อเสียหายอย่างร้ายแรงประการหนึ่งที่ถ่วงความเจริญของราชการอยู่ก็คือ ความไม่เป็นธรรมในระบบข้าราชการพลเรือน หรือระบบบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือน มีตัวอย่างหลายประเทศที่ระบบข้าราชการพลเรือนเปิดช่องให้มีการใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการกอบโกยประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง มีความเหลื่อมล้ำค่าสูงอย่างไม่เป็นธรรมในสภาพการทำงานและในประโยชน์ตอบแทนระหว่างข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ มีการปล่อยปละละเลยให้ข้าราชการไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำผิด หรือทำงานอย่างไรสมควรภาพตลอดจนความไม่เป็นธรรมอื่น ๆ ปรากฏว่า พฤติการณ์เช่นนี้ ไม่เพียงแต่จะเป็นผลให้ขวัญและกำลังใจของข้าราชการโดยทั่วไปเสื่อมลง และทำให้การใช้จ่ายเงินภาษีอากรไม่ได้ผลคุ้มค่าหรือผิดความมุ่งหมายเท่านั้น ในบางประเทศยังเป็นสาเหตุโดยตรงที่ก่อให้เกิดความเคียดแค้นแก่ประชาชนจนเกิดความระส่ำระสาย และกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงของรัฐได้อีกด้วย”

ดังนั้น งานบริหารบุคคลจึงเห็นได้ชัดว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงาน ก.พ. ในฐานะหน่วยบริหารบุคคลกลาง และผู้คุ้มครองระบบคุณธรรม (Guardian of merit) จึงได้พยายามทุกวิถีทางที่จะรักษาและส่งเสริมความเที่ยงธรรม มั่นคง ของระบบข้าราชการพลเรือน โดยไม่คำนึงถึง

อิทธิพลใดๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ข้าราชการได้ใช้ความรู้ความสามารถรับใช้ประเทศชาติและประชาชนอย่างเต็มที่ อีกทั้งเพื่อเป็นหลักที่พึงของข้าราชการผู้เสียสละประโยชน์ส่วนตัวให้แก่ส่วนรวมเป็นการบำรุงขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วย ในขณะเดียวกัน ก.พ. ก็มีได้มุ่งที่จะคอยควบคุมจับผิดแต่อย่างเดียว แม้จะไม่ปฏิเสธว่าการควบคุมนี้มีความจำเป็นอยู่อย่างมาก สำหรับระบบงานซึ่งมีจำนวนข้าราชการอยู่ถึง ๒๕๐,๐๐๐ คน แต่ในขณะเดียวกัน ก.พ. ก็ได้พยายามเสริมสร้างปรับปรุงและคิดค้นวิธีปฏิบัติการณ์ใหม่ๆ เพื่อให้การบริหารงานบุคคลของไทยเจริญก้าวหน้า และเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า ก.พ. พยายามส่งเสริมสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลของชาติ หากมีกฎ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติที่ล้าสมัยไม่เหมาะสมก็ได้พยายามหาทางเปลี่ยนแปลงแก้ไขอยู่เสมอ เพื่อให้งานบริหารบุคคลมีลักษณะเป็นการสร้างสรรค์ (Creative personnel administration) โดยแท้

งานของ ก.พ. ที่มีลักษณะเป็นการรักษาความเที่ยงธรรมมั่นคง และเป็นการสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนา ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นนับว่ามีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอยู่มาก ไม่อาจแยกออกจากกันได้โดยเด็ดขาด ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด ได้แก่งานการสอบรวมที่ ก.พ. ได้เริ่มดำเนินการแล้วในปี ๒๕๑๐ และโครงการจำแนกตำแหน่ง สำหรับการสอบรวมนั้นมุ่งที่จะให้ผู้สมัครสอบทุกคนได้รับสิทธิและความเป็นธรรมเท่าเทียมกัน แต่ในขณะเดียวกันก็เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมอย่างแท้จริงมาปฏิบัติราชการ โครงการจำแนกตำแหน่งมุ่งหมายที่จะให้ข้าราชการได้รับความยุติธรรม โดยถือหลักว่าทำงานเท่ากันก็ควรได้รับการตอบแทนเท่ากัน พร้อมกันนั้นก็เพื่อเป็นการวางหลักเกณฑ์ในการบรรจุแต่งตั้งผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้ดำรงตำแหน่งอันจะเป็นผลให้ทางราชการได้รับประโยชน์อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

นอกจากงานที่อาจจัดเข้าอยู่ได้ทั้ง ๒ ลักษณะตามที่กล่าวข้างต้น ก็มียังงานการพิจารณากำหนดตำแหน่งอัตราเงินเดือน และตำแหน่งเพิ่มเติม และการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างของหน่วยราชการต่างๆ ซึ่ง ก.พ. ได้ร่วมดำเนินการกับคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารอย่างใกล้ชิด ส่วนงานการรักษาทะเบียนประวัติข้าราชการ และงานด้านระเบียบวินัย ข้าราชการมีลักษณะเน้นด้านแรกมากกว่าด้านที่สอง อย่างไรก็ตาม ข้อสำคัญของการแยกประเภทงานนี้ขึ้นอยู่กับแนวโน้มในทางปฏิบัติว่าเป็นไปในลักษณะใด ดังเช่นงานตรวจรักษาทะเบียนประวัติ

ข้าราชการโดยส่วนใหญ่ก็เพื่อเป็นการตรวจตราการปฏิบัติของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ แต่งานทะเบียนประวัตินี้ก็อาจเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการค้นคว้า วิจัย และวางแผน เกี่ยวกับกำลังคนและความต้องการของทางราชการ อันอาจเป็นผลให้ทาง ก.พ. จัดการศึกษาของนักเรียนในต่างประเทศ ตลอดจนจัดการฝึกอบรมได้ถูกต้องกับความประสงค์อีกด้วย

ลักษณะงานอีกประเภทหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน ก.พ. ได้แก่การเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการ หรือการพัฒนากำลังคน (Constructive personnel management) งานจะสำเร็จได้ด้วยดีก็ต้องอาศัยคนที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอมาปฏิบัติงาน การให้การศึกษาและอบรม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว แก่ข้าราชการ จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นนโยบายที่ควรสนับสนุน สำหรับไทยเราสำนักงาน ก.พ. ได้รับมอบหมายให้จัดการและส่งเสริมการศึกษาของนักเรียนในต่างประเทศ ทั้งที่เป็นนักเรียนทุนรัฐบาล และนักเรียนทุนส่วนตัวมาเป็นเวลาช้านาน ในแต่ละปี ก.พ. ได้ส่งนักเรียนออกไปศึกษาเป็นจำนวนหลายร้อยคน และผลก็ปรากฏว่าปัจจุบันนี้ได้มีผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิทยาการสาขาต่างๆ เข้ารับราชการเป็นจำนวนมากขึ้น นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง นอกจากนั้นการจัดฝึกอบรม และพัฒนาตัวบุคคลในระยะสั้นก็เป็นวิธีการที่จำเป็นที่จะให้ข้าราชการได้ปรับปรุง เพิ่มพูนความรู้และวิชาการใหม่ๆ ตลอดจนได้เปิดหูเปิดตาและเปิดสมองเพื่อให้ความรู้สึกนึกคิดกว้าง อันเป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัยสั่งราชการ งานพัฒนาสมรรถภาพของข้าราชการนั้นนับว่าจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ตราบเท่าที่ประเทศอยู่ในระยะพัฒนาการ สำนักงาน ก.พ. เองก็ได้ปรับปรุงสมรรถภาพข้าราชการของสำนักงานเพื่อเตรียมรับภาระและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในการบริหารงานบุคคล ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติอยู่เสมอมา

หลังจากที่ได้ย้ายสถานที่ทำการมาหลายแห่ง สำนักงาน ก.พ. ก็ได้รับอนุมัติงบประมาณให้สร้างอาคารที่ทำการถาวร ซึ่งเป็นอาคารแห่งแรกที่สร้างโดยเฉพาะสำหรับสำนักงาน ก.พ. ทั้งนี้ เนื่องจากปริมาณงานและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็นอย่างมาก อาคารเดิมที่ได้อาศัยใช้เป็นที่ทำการคับแคบ แออัด การจัดดำเนินการบางประการ เช่น การจัดสอบแข่งขัน และการฝึกอบรมข้าราชการ หรือแม้แต่เป็นที่ติดต่อสมัครสอบ ก็ประสบความไม่สะดวกนานาประการ ทำให้การปฏิบัติราชการไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร บัดนี้ อาคารหลัง

ใหม่ (คงรูปบนหน้าปกวารสารฉบับนี้) ได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว และ พณฯ นายกรัฐมนตรีได้
กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดตึกสำนักงาน ก.พ. ใหม่ในวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ.
๒๕๑๑ จึงนับว่าเป็นศุภวาระที่ดีเริ่มศักราชใหม่แห่งการ**บริหารงานบุคคล** ในอันที่จะ**สร้าง**
ส่งเสริมไว้ซึ่ง “ประสิทธิภาพ ความเที่ยงธรรมมั่นคง และความเจริญก้าวหน้า” ของระบบ
ราชการพลเรือนของไทยต่อไป

“ละอายในที่ที่ไม่ควรละอาย
ไม่ละอายในที่ที่ควรละอาย
กลัวในที่ที่ไม่ควรกลัว
ไม่กลัวในที่ที่ควรกลัว
เห็นสิ่งที่ไม่เป็นสาระว่าเป็นสาระ
เห็นสิ่งที่เห็นสาระว่าไม่เป็นสาระ
ผู้มีทัศนะดังกล่าวย่อมไม่เข้าถึง
สิ่งที่เห็นสารัตถประโยชน์
อันควรมี ควรได้ และควรเป็น
เหมือนทัฬหีไม่รู้สแกลง จันชน”

พุทธภาษิต

คำกล่าวรายงาน

ของ

พันเอก จินดา ณ สงขลา เลขาธิการ ก.พ.

ต่อ

จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการ สำนักงาน ก.พ. วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๑๑

ขอประทานกราบเรียน ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรี

กระผม ในนามของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและข้าราชการสำนักงาน ก.พ. รู้สึกเป็นเกียรติและปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ ฯพณ ฯ ได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีเปิดอาคารที่ทำการ สำนักงาน ก.พ. ในวันนี้

ดังที่ได้กราบเรียนต่อ ฯพณ ฯ ในวันวิโรจนาภิเษกของอาคารแห่งนี้แล้วว่า ที่ทำการสำนักงาน ก.พ. เดิมคับแคบมาก ไม่พอกับจำนวนเจ้าหน้าที่ จึงได้กราบเรียนขอให้มีการทำใหม่ ซึ่ง ฯพณ ฯ ก็เห็นในความจำเป็น และได้กรุณาอนุญาตให้ใช้ที่ดินของสำนักนายกรัฐมนตรี ได้สนับสนุนในการตั้งงบประมาณค่าก่อสร้าง รวมทั้งได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและบรรดาข้าราชการสำนักงาน ก.พ. รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ ฯพณ ฯ เป็นอย่างยิ่ง

อาคารหลังใหม่นี้ มี ๔ ชั้น เนื้อที่ของตัวตึกรวมแล้วเป็นจำนวน ๖,๘๙๓ ตารางเมตร ชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ และชั้นที่ ๓ เป็นที่ทำการของเจ้าหน้าที่ มีห้องประชุม ก.พ. และ อ.ก.พ. วิสามัญ คณะต่างๆ และมีห้องอบรมข้าราชการด้วย ชั้นที่ ๔ เป็นห้องสอบทั้งหมด ใช้เงินงบประมาณเป็นค่าก่อสร้างรวมทั้งสิ้นเป็นเงินเจ็ดล้านบาทเศษ การก่อสร้างอาคารหลังนี้ ได้พยายามทำโดยประหยัดและให้มีคุณภาพดีที่สุดในเท่าที่ใช้งบประมาณมา และห้างหุ้นส่วนจำกัดวันชัยก่อสร้าง ผู้รับเหมา ก็ได้ช่วยเหลือสร้างเพิ่มเติมนอกรายการให้ช่วยเหลืออย่าง หนึ่ง สำนักงาน ก.พ. ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากส่วนราชการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการออกแบบ ควบคุม จัดและตกแต่งอาคารด้วย

การก่อสร้างอาคารได้สำเร็จเรียบร้อยตามสัญญา สำหรับชั้นที่ ๔ ซึ่งเป็นห้องสอบทั้งหมด ขณะนี้มีอุปกรณ์การสอบครบถ้วนที่จะให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆ ยืมใช้เป็นสถานที่สอบข้าราชการได้ รวมทั้งได้มีที่พักและรับประทานอาหารสำหรับผู้เข้าสอบไว้พร้อมแล้ว สำนักงานงบประมาณได้ขอใช้ห้องสอบที่ ก.พ. เป็นรายแรก ซึ่งจะสอบในต้นเดือนมกราคมนี้

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว กระผมขอกราบเรียนเชิญ ฯพณ ฯ ได้โปรดประกอบพิธีเปิดอาคาร เพื่อเป็นสิริมงคลแก่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและแก่สำนักงาน ก.พ. สืบไป

□

คำปราศรัย

ของ

จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการสำนักงาน ก.พ.

วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๑๑

ท่านกรรมการข้าราชการพลเรือน ท่านเลขาธิการ ก.พ. และท่านผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการสำนักงาน ก.พ. ในวันนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณส่วนราชการ และ บรรดาท่านทั้งหลายที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จนสามารถก่อสร้างสำนักงานแห่งนี้ได้อย่างประหยัดและสวยงามเหมาะสมทุกประการ

ทั้งที่ท่านทั้งหลายก็ทราบอยู่แล้วว่า ในปัจจุบันเรากำลังเร่งรัดพัฒนาประเทศ เพื่อสร้างสรรความเจริญและความผาสุกให้แก่พี่น้องร่วมชาติของเรา เราได้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสามารถจัดสรรงบประมาณมาดำเนินการตามแผนได้เป็นจำนวนมากพอสมควร แต่การมีแผนและมีงบประมาณไว้แล้วนั้น มิได้หมายความว่า ราชการ และงานต่างๆ จะดำเนินไปได้ ฝ่ายบริหารยังจะต้องจัดหา ทุน และส่งเสริมให้มีคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีสมรรถภาพในการทำงานเป็นผู้ดำเนินการให้แผนงานสำเร็จเรียบร้อย สมความมุ่งหมายอีกด้วย และในบรรดาผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาประเทศนั้น ข้าราชการพลเรือนเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญที่สุดกลุ่มหนึ่ง

ในปัจจุบันมีข้าราชการพลเรือนประมาณ ๒๗๐,๐๐๐ คน รับเงินเดือนปีละกว่าสามพันล้านบาท เงินจำนวนดังกล่าวไม่รวมถึงบำเหน็จบำนาญและผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นด้วย ข้าราชการพลเรือนเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงต้องปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีศรัทธาอันแรงกล้าที่จะปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม เพราะถ้าข้าราชการพลเรือนไร้สมรรถภาพประพฤติดันไม่เหมาะสม หรือใช้อำนาจหน้าที่ของตำแหน่งกอบโกยผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องแล้ว ก็จะส่งผลเสียหายหรือความเดือดร้อนไปถึงประชาชนแต่ละคนทุกคน และถึงความมั่นคงของรัฐด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การปฏิบัติงานและความประพฤติของข้าราชการพลเรือน จึงมีผลกระทบกระเทือนโดยตรงถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารงานของรัฐบาล หัวหน้าฝ่ายบริหารจึงต้องมีหน้าที่ควบคุมดูแลให้มีการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในราชการพลเรือน เช่น การวิจัยและประเมินความต้องการกำลังข้าราชการพลเรือนประเภทต่างๆ การบรรจุและแต่งตั้งผู้ที่มีความสามารถที่สุดเท่าที่จะหาได้เข้ารับราชการ การให้

เงินเดือนและค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม การควบคุมดูแลให้ข้าราชการพลเรือนปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดได้ผลคุ้มค่ากับเงินภาษีอากรที่นำมาจ่ายเป็นเงินเดือน การกำหนดนโยบายและทางปฏิบัติให้มีการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งของข้าราชการประเภทต่างๆ อย่างเป็นธรรมเหมาะสม การบำรุงขวัญและกำลังใจข้าราชการ รวมทั้งนโยบายและทางปฏิบัติในการบริหารงานบุคคลอื่นๆ ที่จะควบคุม ดูแล ส่งเสริมให้ข้าราชการพลเรือนทั้งปวง มีวินัยดี และตั้งใจปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่โดยตลอด

การที่จะกำหนดให้มีนโยบายและทางปฏิบัติในการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนให้ได้ผลเช่นนี้ได้นั้น ย่อมจะใช้แต่เพียงวิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือใช้แต่เพียงสามัญสำนึกเท่านั้นไม่ได้ เพราะข้าราชการพลเรือนมีเป็นจำนวนแสน แบ่งออกได้เป็นหลายต่อหลายประเภท มีหน้าที่ที่จะต้องใช้วิชาชีพต่าง ๆ เกือบจะทุกอย่างเท่าที่มีในประเทศ การกำหนดนโยบายและทางปฏิบัติรวมทั้งการใช้ดุลพินิจตัดสินปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารงานบุคคลในวงราชการ จึงต้องยึดหลักและใช้ความรู้ทางเทคนิคของวิชาการด้านนี้ เป็นเกณฑ์สำคัญประกอบการพิจารณา ซึ่งการที่จะให้มีหลักการและทางปฏิบัติที่ดีในเรื่องนี้และที่จะดูแลให้มีการตั้งคนเข้าหาหลัก มิใช่ตั้งหลักไปหาคนนั้น ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่หัวหน้าฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในผลงานและวินัยของข้าราชการพลเรือน จะต้องเป็นผู้หน้าที่เข้มแข็งในการบริหารงานบุคคลในวงราชการ หัวหน้าฝ่ายบริหารจึงจำเป็นต้องมีสำนักงานวิชาการทางการบริหารงานบุคคลเป็นผู้ช่วยหาข้อเท็จจริง กลั่นกรอง และเป็นที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิดในการแก้ไขปัญหา และการใช้ดุลพินิจ เช่นเดียวกับที่จำเป็นจะต้องมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ หรือ กระทรวงการคลัง เป็นสำนักงานวิชาการในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจการคลังและการงบประมาณเป็นต้น

สำนักงานวิชาการในการบริหารงานบุคคลก็คือ ก.พ. ข้าพเจ้าจึงได้เอาใจใส่และส่งเสริมให้สำนักงาน ก.พ. มีเจ้าหน้าที่วิชาการเป็นจำนวนมากพอกับความจำเป็นของงาน เพื่อที่จะได้ช่วยฝ่ายบริหารในเรื่องงานบุคคลในวงราชการดังกล่าวข้างต้น

ดังนั้น ในการที่สำนักงาน ก.พ. ได้มีที่ทำการใหม่อยู่ใกล้ทำเนียบรัฐบาลเช่นนี้จึงเหมาะสมแล้ว ข้าพเจ้าจะได้มีโอกาสติดต่oprึกษาหารือและร่วมประชุมกับ ก.พ. อย่างใกล้ชิดและสะดวกยิ่งขึ้น

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าจะได้เปิดอาคารที่ทำการสำนักงาน ก.พ. โดยขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงบันดาลให้สำนักงานแห่งนี้ เป็นสถาบันทางการบริหารงานบุคคลที่เที่ยงธรรมมั่นคงสืบไปชั่วกาลนาน และขอให้ท่านกรรมการข้าราชการพลเรือน และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน □

อะไรใหม่

กฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจ

มีกฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจประกาศใช้ดังนี้:—

๑. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมธนารักษ์

๒. คณะรัฐมนตรีมอบอำนาจให้ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้เป็นเจ้าภาพหรือร่วมการจัดการประชุมตลอดจนการแต่งตั้งคณะผู้แทน หรือการจัดส่งข้าราชการเข้าร่วมการประชุมหรือการสัมมนา ซึ่งองค์การระหว่างประเทศจัดให้มีขึ้นในประเทศไทย

๓. คณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยกับความเห็นของกระทรวงการคลังที่เสนอให้จ่ายเงินทำขวัญและค่ารักษาพยาบาลแก่ลูกจ้างชั่วคราวของทางราชการที่ประสบอันตรายเนื่องจากการทำงานให้แก่ทางราชการตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๔. ก.พ. ได้รับรองปริญญาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นปริญญาซึ่งอาชีวบรรจุเข้ารับราชการได้ตามหลักเกณฑ์ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ข้อ ๕ (๒)

๕. กระทรวงการคลังได้กำหนดแบบคำขอรับเงินค่าเช่าบ้านของข้าราชการภายในประเทศชั้นใหม่ เพื่อให้เหมาะสมและสะดวกต่อการตรวจสอบ

๖. กระทรวงการคลังได้ข้อมความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการเบิกตัดฝากเงินงบประมาณตามมติคณะรัฐมนตรีว่า หากส่วนราชการใดมิได้วางฎีกาเบิกเงินงบประมาณนั้นตัดฝากไว้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๐ แต่ได้ก่อนนั้นผูกพันและกันเงินงบประมาณดังกล่าวไว้เบิกเหลื่อมปีตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. ๒๕๐๕ แล้ว ถ้าเห็นว่ายังไม่สามารถเบิกเงินไปจ่ายได้ทันภายในระยะเวลา

ที่ขอกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี และประสงค์จะขอเบิกเงินรายนี้เข้าบัญชีเงินฝากทางกรมบัญชีกลาง หรือคลังจังหวัดแล้วแต่กรณี ก็ให้ใช้หนังสือกระทรวงการคลังที่อนุมัติเบิกบัญชีเงินตัดฝากและกำหนดรหัสบัญชีเงินตัดฝากปี ๒๕๑๐ นั้น เป็นหลักฐานประกอบการวางฎีกาขอเบิกเงินงบประมาณตัดฝากเข้าบัญชีเงินฝากได้ โดยไม่จำเป็นต้องขอทำความตกลงไปยังกระทรวงการคลังอีก

(รายละเอียดอยู่บนหน้าพิเศษกลางเล่ม)

ข่าวราชการ

สำนักนายกรัฐมนตรี

มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

รับโอน

นายแพทย์อรุณสิทธิ์ เวชชาชีวะ อาจารย์เอกแผนกอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์เอกแผนกอายุรศาสตร์คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ

น.ส. จรัสพรรณ บุคคหัตถ์ พนักงานวิทยาศาสตร์โท บัณฑิตวิทยาลัย มาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์โท แผนกกุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ

ตั้งแต่วันที่ ๑ ธ.ค. ๖๐

นายแพทย์สมชาย สุพันธ์วิช นายแพทย์โท กองแพทย์ กรมทางหลวง มาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์โท แผนกวิชาบริหารงานสาธารณสุขและมารดาทารกสงเคราะห์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ย. ๖๐

ออก นายแพทย์เวช วุฒิกุมิ อาจารย์เอก แผนกอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธ.ค. ๖๐

กระทรวงการคลังสำนักงานปลัดกระทรวง

แต่งตั้ง ร.ท. บดี สารกิจปรีชา เสรมฐกรเอก
กองควบคุมธนาคารและการออมสิน ให้ดำรงตำแหน่ง
หัวหน้ากองควบคุมธนาคารและการออมสิน ตั้งแต่วันที่
๑๓ ธ.ค. ๑๐

กรมสรรพากร

แต่งตั้ง

นายบรรหาร บัณฑุกุล ผู้ตรวจการสรรพากรเอก
กองตรวจภาษีอากร ให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กองภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

นายสำราญ ภวังคานนท์ สรรพากรจังหวัดเอก
จ.ว. กาฬสินธุ์ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการสรรพากร
เอก กองตรวจภาษีอากร

ตั้งแต่วันที่ ๑ ธ.ค. ๑๐

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

เลื่อน นายสุนทร เสงี่ยมไทย ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ
และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเศรษฐกรพิเศษ ตั้งแต่วันที่
๑๒ ธ.ค. ๑๐

กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติสำนักงานวิชาการและวางแผน

เลื่อน นายโพธิ์ จรรย์โกมล ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ
และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเศรษฐกรพิเศษ ตั้งแต่วันที่
๑๕ พ.ย. ๑๐

กระทรวงศึกษาธิการกรมการศาสนา

แต่งตั้ง นายเมือง สมภักดิ์กิจ หัวหน้าแผนก
ประสานงาน กองการพัฒนาศาสนา ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้า
แผนกวิทยาด้านการศาสนา กองศาสนศึกษา ตั้งแต่วันที่
๑ ธ.ค. ๑๐

กระทรวงอุตสาหกรรมสำนักงานปลัดกระทรวง

เลื่อน นายชายไหว แสงรุจิ ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ
และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายช่างใหญ่ ตั้งแต่วันที่
๘ ธ.ค. ๑๐

ข่าวสอบ

มีส่วนราชการต่อไปนี้ ได้รับอนุมัติให้มีตำแหน่ง
เพิ่มขึ้นเพื่อบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชา
รพ. เชิญผู้สนใจติดตามประกาศรับสมัครสอบได้ที่สำนัก
งาน ก.พ. หรือส่วนราชการต่าง ๆ เหล่านี้โดยตรงต่อไป

๑. กรมการข้าว

ก. ปริญญาทางกลไกกรรมและสัตวบาล ๕ ตำแหน่ง
เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๒

ข. ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูงหรือประ
กาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาเกษตร
กรรม ๖ ตำแหน่ง แผนกวิชาช่างกล ๔ ตำแหน่ง
รวม ๑๐ ตำแหน่ง เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี
อันดับ ๑

๒. กรมการปกครอง

ปริญญาทางรัฐศาสตร์ แผนกรรัฐศาสตร์ หรือ
แผนกวิชาการปกครองสาขาบริหาร หรือปริญญา
ทางนิติศาสตร์ หรือธรรมศาสตร์บัณฑิต ๕๑
ตำแหน่ง เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๒

๓. สำนักงาน ก.ต.ภ.

ก. ปริญญาทางการบัญชี ทางเศรษฐศาสตร์ ทาง
พาณิชยศาสตร์ ทางนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์
บัณฑิต ทางเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ทางวิทยา
ศาสตร์ (คณิตศาสตร์) หรือทางศิลปศาสตร์
(สถิติ) ๑๖ ตำแหน่ง เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี
อันดับ ๒

ข. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงหรือ
ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย
สาขาอาชีพ แผนกพาณิชยการหรือแผนกเลข
านุการ ๓ ตำแหน่ง เพื่อบรรจุในอัตราชั้นจัตวา
อันดับ ๓

๔. กรมปลัด

ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงหรือ
ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย
สาขาอาชีพ แผนกพาณิชยการหรือแผนกเลขานุการ
๒ ตำแหน่ง เพื่อบรรจุในอัตราชั้นจัตวา อันดับ ๓

๕. สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ก. ปริญญาทางอักษรศาสตร์ หรือทางรัฐศาสตร์
แผนกการทูตหรือแผนกวิชาการต่างประเทศ
และการทูต ๑ ตำแหน่ง ปริญญาทางเศรษฐ
ศาสตร์ หรือทางเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ หรือ
ทางวิทยาศาสตร์ (คณิตศาสตร์) หรือทาง
พาณิชยศาสตร์ (สถิติ) ๒ ตำแหน่ง ปริญญา
ทางวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมอุตสาห
การ ๑ ตำแหน่ง ปริญญาทางรัฐศาสตร์ (การ
คลัง) หรือทางเศรษฐศาสตร์ ๑ ตำแหน่ง
รวม ๕ ตำแหน่ง เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี
อันดับ ๒

ข. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงหรือ
ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย
สาขาอาชีพ แผนกพาณิชยการหรือแผนกเลขานุ
การ ๒ ตำแหน่ง เพื่อบรรจุในอัตราชั้นจัตวา
อันดับ ๓

๖. กรมอาชีวศึกษา

ก. ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูงหรือ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาเลข
านุการ ๑ ตำแหน่ง แผนกวิชาช่างเครื่องยนต์
๑ ตำแหน่ง แผนกวิชาช่างไฟฟ้า ๑ ตำแหน่ง
รวม ๓ ตำแหน่ง เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี
อันดับ ๑

ข. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงหรือ
ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย
สาขาอาชีพ แผนกเลขานุการหรือแผนกพาณิช
การ ๑ ตำแหน่ง แผนกช่างกลโรงงาน ๒
ตำแหน่ง แผนกช่างไฟฟ้า ๓ ตำแหน่ง รวม ๖
ตำแหน่ง เพื่อบรรจุในอัตราชั้นจัตวา อันดับ ๓

๗. สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ

ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงหรือ
ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย
สาขาอาชีพ แผนกพาณิชยการหรือประกาศนียบัตร
วิชาชีพ แผนกวิชาพาณิชยการ ๒ ตำแหน่ง เพื่
อบรรจุในอัตราชั้นจัตวา อันดับ ๓

ประเมินผลข้อเสนอ ๑๐ ประการ ของ นายเออร์เนสต์ เจ. บาร์เบอร์

โดย เบอร์พิเศษ

ข่าวเรื่องการปรับปรุงการบริหารงานบุคคล หรือเรียกกันง่าย ๆ ว่า “การบริหารข้าราชการ” นั้น ปัจจุบันรู้สึกว่าจะมีมากกว่าในสมัยใด ๆ ทั้งนี้ก็เนื่องจากรัฐบาลได้เห็นความสำคัญในการที่จะต้องปรับปรุงให้ข้าราชการมีสมรรถภาพ มีประสิทธิภาพ มีขวัญ และมีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการแก่ประชาชนยิ่งขึ้น เพื่อจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล

กลวิธีว่าด้วยการปรับปรุงการบริหารข้าราชการนี้มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในสมัยใหม่ได้เสนอและแสดงความคิดเห็นไว้มากด้วยกัน ข้อเสนอของนายเออร์เนสต์ เจ. บาร์เบอร์ ผู้เชี่ยวชาญจาก USOM ซึ่งได้เข้ามาช่วยการปรับปรุงระบบบริหารข้าราชการ ณ สำนักงาน ก.พ. รว. พ.ศ. ๒๕๐๖ ถึง ๒๕๐๘ นับว่าได้รับความสนใจจากรัฐบาลมากที่สุด เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๐๘ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญผู้นี้และพิจารณาเห็นว่าข้อเสนอหลายอย่างเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทย ควรที่จะต้องดำเนินการตามข้อเสนอโดยรีบด่วน จนได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาปรับปรุงระบบข้าราชการ เรียกว่า “คณะกรรมการปรับปรุงระบบข้าราชการพลเรือน” โดยสำนักงาน ก.พ. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ วาระนี้เป็นวาระที่ประกอบกันถึง ๒ ประการ คือ เป็นวาระที่สำนักงาน ก.พ. มีอาคารที่ทำการใหม่ โดยย้ายจากศาลาลูกขุนใน ในพระบรมมหาราชวัง มาอยู่ใกล้กับทำเนียบนายกรัฐมนตรี เพื่อจะได้เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการที่เหมาะสมยิ่งขึ้น จะได้นำไปสู่การปรับปรุงระบบการบริหารข้าราชการให้ดียิ่งตามความมุ่งหมายของรัฐบาล ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับข้อเสนอของนายบาร์เบอร์ประการหนึ่ง ประกอบกับเป็นวาระครบประมาณ ๓ ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาข้อเสนอของนายบาร์เบอร์ ผู้เขียนจึงใคร่จะประเมินผลคร่าว ๆ ทั่ว ๆ ไปว่า รัฐบาลได้ดำเนินการตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นไปแล้วอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นการระลึกถึงความหวังดีของท่านผู้นั้น แต่เพื่อผู้อ่านจะได้เข้าใจเรื่องราวดียิ่งขึ้นผู้เขียนใคร่ขอนำย่อข้อเสนอของนายบาร์เบอร์ ๑๐ ประการ ให้ท่านผู้อ่านได้ทราบก่อน

นายบาร์เบอร์ ได้เสนอความเห็นในการปรับปรุงการบริหารบุคคล หรือที่เรียกว่า “การบริหารข้าราชการ” เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะต้องปรับปรุงมีอยู่ ๑๐ ประการ คือ

๑. เพิ่มเงินเดือนข้าราชการ
๒. เพิ่มความเข้มแข็งของ ก.พ.
๓. ให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานและการควบคุมงานที่เหมาะสม
๔. ให้มีภาวะการณ์ที่อาจนำวิธีจัดการงานที่ก้าวหน้าทันสมัยมาใช้ได้โดยสะดวก
๕. เพิ่มสิ่งจูงใจเพื่อให้การปฏิบัติงานได้ผลดียิ่งขึ้น
๖. ให้มีวิธีการจำแนกตำแหน่ง โดยถือหน้าที่ ความรับผิดชอบ และคุณวุฒิที่ต้องการสำหรับตำแหน่งเป็นหลัก
๗. ให้มีการสอบที่รวดเร็ว เชื่อถือได้ และประหยัดยิ่งขึ้น
๘. ให้มีองค์การกลางทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางสำหรับประสานและประเมินผลการฝึกอบรม
๙. ให้มีนักวิชาการบริหารงานบุคคลมากขึ้น
๑๐. ให้มีการใช้ข้าราชการที่ดำเนินงานในทางที่ได้ประโยชน์เพิ่มขึ้น

เงินเดือน

- ๑) เพิ่มเงินเดือนให้แก่ข้าราชการ การเพิ่มเงินเดือนนี้อาจจะค่อยทำค่อยไปในเวลาหลาย ๆ ปี
- ๒) จัดให้มีการปรับปรุงอัตราเงินเดือนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปตามแผนการจำแนกตำแหน่ง
- ๓) จัดให้มีประโยชน์เกื้อกูลและเงินช่วยเหลือให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้

การเป็นผู้นำ

- ๔) ให้มีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนประกอบด้วยกรรมการไม่เกิน ๕ คน กรรมการให้อยู่ในตำแหน่งคนละ ๕ ปี โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งเหลื่อมกัน และให้ประธาน ก.พ. (Commissioner-General) มีตำแหน่งเป็นรัฐมนตรี

๕) กรรมการข้าราชการพลเรือน ควรแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนซึ่งสนับสนุนหลักการของระบบคุณธรรม (Merit System)

๖) ค่อย ๆ เพิ่มงบประมาณให้ ก.พ. จนกว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ทั้งปวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗) ยุบเลิก อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. จังหวัด และให้ตั้งตำแหน่งบุคลากรซึ่งทำงานเต็มเวลาประจำอยู่ในกระทรวง ทบวง กรม แต่ละแห่ง

๘) ตั้งสภาการเจ้าหน้าที่ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าบุคลากรของทุกกระทรวงกับเจ้าหน้าที่อาวุโสของ ก.พ. เพื่อทำหน้าที่แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ ก.พ. เกี่ยวกับปัญหาและนโยบายด้านการบริหารงานบุคคล

๙) ให้พิจารณาข้อเสนอในการจัดให้มีระบบข้าราชการแยกออกเป็นเอกเทศสำหรับข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐพาณิชย์ ข้าราชการในพระองค์ ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการต่างประเทศ และข้าราชการวิสามัญ

๑๐) ให้ ก.พ. มีอำนาจเพียงพอในการตรวจสอบและควบคุมดูแลแผนการบริหารงานบุคคลของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ รวมทั้งรับผิดชอบในการตรวจรับรองบัญชีถือจ่ายเงินเดือนข้าราชการของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ด้วย

มาตรฐานและการควบคุม

๑๑) จัดตั้งกองวางแผนและวิจัยขึ้นในสำนักงาน ก.พ. โดยให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดให้มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สามารถใช้ได้ ในกระทรวงทบวงกรมเกินกว่าหนึ่งแห่ง

๑๒) ให้หน่วยราชการแต่ละแห่งกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มีลักษณะเป็นพิเศษเฉพาะหน่วยราชการนั้น เสนอให้ ก.พ. พิจารณออนุมัติ

การบริหารที่ดี

๑๓) ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ ควรเปิดโอกาสให้มีข้อยกเว้นที่จะต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของ ก.พ. ให้มากยิ่งขึ้น

๑๔) ให้มีวิธีการที่รัดกุมที่ทางราชการสามารถสั่งให้ผู้หย่อนสมรรถภาพผู้ปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เหมาะสม และผู้ไม่เป็นที่พึงประสงค์อื่นๆ ออกจากราชการได้

สิ่งจูงใจ

- ๑๕) ในการเลื่อนชั้น ให้พิจารณาเรื่องอาวุโสให้น้อยลง
- ๑๖) เพิ่มเงินเดือนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ได้ปรับปรุงคุณสมบัติของตนโดยการฝึกงานหรือการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการทำงานของตน
- ๑๗) ในการคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นนั้น ควรขยายวงเลือกออกไปให้กว้างกว่าในปัจจุบัน
- ๑๘) เปิดโอกาสให้มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนข้าราชการระหว่างกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ให้มากขึ้น

การจำแนกตำแหน่ง

- ๑๙) สำรวจตำแหน่งข้าราชการทั้งหมด เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ และคุณสมบัติที่ต้องการ
- ๒๐) จัดตำแหน่งที่มีชนิดและระดับของงานคล้ายคลึงกัน ให้เป็นหมวดหมู่
- ๒๑) วางแผนเพื่อการจำแนกตำแหน่ง โดยคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้คือ
 - ก. ชนิดและระดับของงาน
 - ข. แนวความคิดที่จะให้มีความยึดมั่นในวิชาชีพ (Career Concept)
 - ค. ระบบการศึกษาของไทย

การสอบ

- ๒๒) ควรรวมอำนาจการสอบและการคัดเลือกทั้งหมดเข้าไว้ที่ ก.พ.
- ๒๓) นำวิธีการสอบแบบปรนัยมาใช้ให้มากที่สุด
- ๒๔) จัดให้มีการสอบรวมกันสำหรับตำแหน่งที่เหมือนกันของหน่วยราชการต่างๆ
- ๒๕) ให้ ก.พ. เป็นผู้ทำบัญชีผู้สอบได้ และส่งชื่อให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆ บรรจุตามลำดับที่ที่สอบได้

การฝึกอบรม

- ๒๖) ให้ ก.พ. มีหน้าที่รับผิดชอบในการประสานงานด้านการฝึกอบรมของข้าราชการทั้งหมด

๒๗) แก้กฏ ก.พ. ให้ยกฐานะและเพิ่มเงินเดือนให้แก่ข้าราชการผู้สำเร็จการฝึกอบรมตามที่ได้รับอนุมัติ

๒๘) ทิราคาปริญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยคำนึงถึงความต้องการของทางราชการในแขนงวิชาที่ผู้นั้นได้ไปศึกษา และพิจารณาระดับการศึกษาของสถาบันที่ประสาทปริญาให้ด้วย

นักวิชาการบริหารงานบุคคล

๒๙) กั้นทุนรัฐบาลไว้เพื่อการศึกษาในด้านการบริหารงานบุคคลปีละอย่างน้อย ๕ ทุน

๓๐) จัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในด้านการบริหารงานบุคคลขึ้นในกรมต่างๆ

๓๑) ให้ ก.พ. มีอำนาจในการยืมตัวเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ซึ่งได้รับการฝึกอบรมในด้านการบริหารงานบุคคลในกำหนดเวลาที่ ก.พ. ต้องการได้

๓๒) ใช้ นักศึกษาคณะรัฐประศาสนศาสตร์ช่วยในการสำรวจและวางโครงการในการบริหารงานบุคคล

คนล้นงาน

๓๓) ทำบัญชีแสดงจำนวน อาชีพ และสถานที่ทำงานของข้าราชการที่ล้นงานและของหน่วยงานที่ขาดแคลนเจ้าหน้าที่

๓๔) พิจารณาหาทางฝึกอบรมข้าราชการที่ล้นงานให้มีความชำนาญในแขนงงานที่ทางราชการต้องการ แล้วให้อोनบุคคลเหล่านั้นไปยังที่ๆ ขาดผู้ชำนาญงานเช่นนั้น

๓๕) จำกัดการจ้างลูกจ้างชั่วคราวให้น้อยลง

เมื่อได้พิจารณาและทำความเข้าใจข้อเสนอของนายบาร์เบอร์ เกร่าๆ แล้ว ผู้เขียนใคร่ขอชักชวนให้พิจารณาประเมินผลการปรับปรุงการบริหารบุคคลของรัฐ โดยเปรียบเทียบกับข้อเสนอของท่านผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวนามข้างต้นว่าไปได้แค่ไหนแล้ว โดยผู้เขียนขอเล่าให้ฟังโดยเปรียบเทียบกับข้อเสนอแนะเป็นข้อๆ ดังนี้

๑. การเพิ่มเงินเดือน ตามหลักฐานปรากฏว่ารัฐบาลได้เห็นด้วยกับข้อเสนอของนายบาร์เบอร์ และได้คำริจะเพิ่มเงินเดือนให้แก่ข้าราชการ แต่การเพิ่มเงินเดือนนี้รัฐบาลจะต้องพิจารณาหลายด้าน เป็นต้นว่า การเงิน การเศรษฐกิจ และผลที่อาจจะได้รับการกระทบ

กระเทียมจากการเพิ่มเงินเดือน แต่ในที่สุดรัฐบาลก็ได้ตัดสินใจให้เพิ่มเงินเดือนแก่ข้าราชการและลูกจ้างตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ เป็นต้นไป การเพิ่มเงินเดือนนี้รัฐบาลต้องใช้งบประมาณกว่า ๖๐๐ ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่มากมายถ้าเทียบกับงบประมาณของประเทศทั้งหมด การเพิ่มเงินเดือนครั้งนี้ถึงแม้จะไม่พอความต้องการของข้าราชการและลูกจ้างของรัฐก็ตาม แต่ผู้เขียนเข้าใจว่าจะเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่การปรับปรุงที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

๒. การเพิ่มความเข้มแข็งของ ก.พ. สำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการบริหารข้าราชการโดยการสนับสนุนของรัฐบาลได้เร่งสะสมนักวิชาการบริหารบุคคลทั้งปริมาณและคุณภาพ เพื่อจะได้ช่วยปรับปรุงและให้บริหารทางด้านบริหารบุคคลแก่กระทรวงทบวงกรมต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อประมาณ ๓ ปีมาแล้วขณะที่นายบาร์เบอร์ได้เขียนข้อเสนอแนะ สำนักงาน ก.พ. ได้มีผู้ที่ได้รับปริญญารวมทั้งผู้ที่ได้รับฝึกหัดทางด้านบริหารบุคคลและบริหารรัฐกิจเพียง ๓ คน ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับปริญญาทางการบริหารบุคคลและในสาขาเฉพาะด้านในงานบริหารบุคคล เช่น การทดสอบ การฝึกอบรม เป็นต้น โดยมีผู้ได้รับปริญญาโทขึ้นไปจำนวนกว่า ๓๐ คน เป็นบุคคลที่ได้รับปริญญาเอก ๒ คน ปริญญาโทกว่า ๒๘ คน นอกจากนี้มีผู้สำเร็จปริญญาตรีและปริญญาโทสาขาอื่นอีกหลายคน ซึ่งมากพอที่จะปรับปรุงความเข้มแข็งตามข้อเสนอได้

๓. การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการควบคุมงานที่เหมาะสม ปัจจุบันสำนักงาน ก.พ. ได้มีหน่วยวิจัยในกองวิชาการและสอบไล่ เพื่อจะให้ทำหน้าที่เป็นสมองของ ก.พ. และของสำนักงาน ก.พ. ในเรื่องการบริหารบุคคล ขณะนี้ปรากฏว่าสำนักงาน ก.พ. ก็ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานหลายอย่างขึ้น เช่น มาตรฐานพนักงานพิมพ์ดีด เสมียนพนักงาน เจ้าหน้าที่ธุรการ งานช่างบางอย่าง และอื่นๆ นอกจากนี้ยังได้สร้างเครื่องมือการตรวจสอบเพื่อจะได้ให้บริการแก่กระทรวงทบวงกรมได้อย่างรวดเร็วและเป็นมาตรฐานเดียวกันอีก

๔. การจัดให้มีภาวการณ์ที่อาจนำวิธีการงานที่ทันสมัยมาใช้ ปัจจุบันมีข้าราชการหลายท่านได้ให้ข้อสังเกตว่า ก.พ. ได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบตลอดจนแนวทางการกำหนดและแนวการพิจารณาหลายอย่าง เป็นต้นว่า ออกกฎ ก.พ. กลางเทียบตำแหน่งไว้เพื่อว่ากระทรวงทบวงกรมจะได้ไม่ต้องมาเทียบตำแหน่งบ่อยๆ เหมือนแต่ก่อน ซึ่งทำให้ส่วนราชการต่างๆ ได้รับความสะดวก นอกจากนี้ยังได้สร้างแนวคิดในเรื่องการพิจารณาตีความระเบียบและกฎหมายโดยถือหลักปฏิบัติเป็นสำคัญยิ่งขึ้น

๕. การเพิ่มสิ่งจูงใจเพื่อให้ปฏิบัติงานได้ผลดียิ่งขึ้น ผู้อ่านคงจะได้ยินข่าวอยู่เสมอว่า รัฐบาลได้แต่งตั้งบุคคลผู้สามารถเข้าดำรงตำแหน่งสำคัญ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถเป็นสำคัญ เช่น แต่งตั้งรองอธิบดีผู้มีความสามารถให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง แต่งตั้งข้าราชการผู้มีอาวุโสน้อยแต่เป็นผู้มีความสามารถให้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี โดยเลื่อนจากตำแหน่งหัวหน้ากอง ทั้งที่มีผู้อำนวยการส่วน ผู้อำนวยการกอง ในกรมนั้นซึ่งมีอาวุโสกว่ามาก เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นตัวอย่างและแรงจูงใจอันสำคัญยิ่งที่จะให้ข้าราชการได้ทำงานด้วยการแสดงความสามารถ

๖. การจำแนกตำแหน่ง รัฐบาลได้มอบให้สำนักงาน ก.พ. ดำเนินการสำรวจหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งในกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ โดยความช่วยเหลือของรัฐบาลอเมริกันซึ่งได้ส่งผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงาน ก.พ. ของรัฐแคลิฟอร์เนียมาช่วย โดยมีโครงการจะให้เสร็จราวปลายปีงบประมาณ ๒๕๑๑ ซึ่งถ้าโครงการจำแนกตำแหน่งสำเร็จจะเป็นก้าวอันสำคัญที่จะนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารราชการอื่นได้อย่างดียิ่ง

๗. การสอบ เมื่อไม่ช้านานนี้ ได้มีข่าวว่าสำนักงาน ก.พ. ได้ทดลองสาธิตการสอบแบบใหม่ โดยทดลองสอบแข่งขันชั้นจัตวาเฉพาะตำแหน่งในราชการส่วนกลาง และปรากฏว่าได้ผลดี มีนักบริหารและหนังสือพิมพ์หลายฉบับให้การสนับสนุน และได้ทราบข่าวว่ากำลังเสนอผลต่อ ก.พ. และรัฐบาลอยู่ คาดว่าคงจะดำเนินการปฏิบัติและให้บริการแก่ส่วนราชการต่างๆ ได้ในไม่ช้านี้ นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีห้องสอบในอาคารหลังใหม่ของสำนักงาน ก.พ. ซึ่งจุได้ประมาณ ๑,๐๐๐ คน ไว้บริการแก่ส่วนราชการต่างๆ อีกด้วย

๘. การฝึกอบรม ในการนี้ปรากฏว่าสำนักงาน ก.พ. ได้เริ่มสะสมนักฝึกอบรม โดยผู้มีสำเร็จปริญญาเอก ๑ นาย ปริญญาโท ๒ นาย และยังมีเจ้าหน้าที่อื่นๆ อีก ได้ทดลองฝึกอบรมตามวิธีการสมัยใหม่แก่ผู้ที่จะไปศึกษาต่างประเทศและข้าราชการในสำนักงาน ก.พ. หลายครั้งแล้ว และในระยะแรกจะให้บริการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่การบริหารบุคคลแก่กระทรวงทบวงกรมต่างๆ ต่อไปตามข้อแนะนำของนายบาร์เบอร์ ข้อ ๔ เพื่อจะได้ช่วยกันปรับปรุงงานบริหารราชการให้ดียิ่งขึ้นทันความต้องการของรัฐ สำหรับวัตถุประสงค์สำหรับฝึกอบรมก็ปรากฏว่าสำนักงาน ก.พ. ก็จัดเตรียมไว้บ้างแล้ว เช่น จัดให้มีห้องฝึกอบรมในอาคารหลังใหม่ของสำนักงาน ก.พ. เป็นต้น

๘. การให้นักราชการบริหารบุคคลมากขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ขณะที่นายบาร์เบอร์เขียนข้อเสนอ ปรากฏว่าในกระทรวงทบวงกรมต่างๆ มีนักวิชาการบริหารบุคคลน้อยมาก และไม่มีนักวิชาการบริหารบุคคลคนใดมีตำแหน่งถึงชั้นเอกเลย ปัจจุบันตำแหน่งนักวิชาการบริหารบุคคลระดับชั้นเอกมีมาก และบางกรมมีถึงชั้นพิเศษแล้ว เช่น กรมการปกครอง นอกจากนี้ยังปรากฏว่ารัฐบาลยังได้สนับสนุนให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆ มีหน่วยงานบริหารบุคคลเพิ่มขึ้นในระหว่าง ๓ ปีที่แล้วโดยกำหนดให้มีกองการเจ้าหน้าที่ และแผนกการเจ้าหน้าที่ แก่กรมที่ขอแบ่งส่วนราชการใหม่จำนวนประมาณ ๒๐ กรม ซึ่งนับว่าให้มีเพิ่มขึ้นแก่กรมที่ขอแบ่งส่วนราชการใหม่เกือบทุกกรม ถ้าจะเปรียบเทียบกับเมื่อก่อนนั้นข้าราชการเกือบจะไม่ได้ยินคำว่า “แผนกการเจ้าหน้าที่” หรือ “กองการเจ้าหน้าที่” เลย

๑๐. การใช้ข้าราชการที่ล้นงานให้มีประโยชน์ สำหรับเรื่องนี้นักก่อนที่นายบาร์เบอร์จะเสนอความคิดเห็นนั้น พันเอก จินดา ณ สงขลา ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการ ก.พ. ได้เสนอความเห็นต่อรัฐบาลในทำนองคล้ายคลึงกันมาก่อนแล้ว โดยให้รัฐบาลพิจารณาจัดอัตรากำลังให้แก่กระทรวงทบวงกรมต่างๆ เพื่อจะได้มีตำแหน่งเหมาะสมกับปริมาณและคุณภาพของงาน และเพื่อจะได้นำเอาข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในโครงการที่เสร็จไปแล้วไปใช้กับโครงการใหม่ต่อไป และเพื่อว่าจะได้ทราบความต้องการในอัตรากำลังข้าราชการด้วย โดยมีได้มุ่งหมายที่จะตัดหรือลดข้าราชการแต่ประการใด ในปัจจุบันงานจัดอัตรากำลังก็เสร็จไปแล้วหลายสิบกรม สำหรับการฝึกอบรมข้าราชการให้มีความรู้ความชำนาญในแขนงที่รัฐต้องการก็คงจะได้ดำเนินการต่อไป ส่วนการพิจารณาจ้างลูกจ้างชั่วคราวให้น้อยลงตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญท่านนี้ ได้ทราบว่ามีสำนักงานประมาณกำลังดำเนินการอยู่

บทความดังกล่าวข้างต้นเป็นเรื่องการพิจารณาคร่าว ๆ และยกตัวอย่างบางประการเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารข้าราชการให้เห็นเท่านั้น ผู้เขียนยืนยันได้ว่ายังมีรายละเอียดอีกมากซึ่งมิได้นำมาแสดง แต่ก็เชื่อแน่ว่าได้ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความก้าวหน้าของระบบการบริหารข้าราชการในระยะ ๓ ปีที่แล้วได้เป็นอย่างดี การพัฒนาดังที่ยกมากล่าวข้างต้นก็เป็นผลจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญท่านนี้ บางอย่างก็มาจากความคิดของรัฐบาลเอง แต่บังเอิญไปสอดคล้องกับความเห็นของผู้เสนอเข้า แต่อย่างไรก็มั่นใจว่านายบาร์เบอร์ได้เป็นผู้คิดริเริ่มที่ดีและกล้าที่จะแสดงออกซึ่งความคิดที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม สมควรที่จะเป็นตัวอย่างแก่นักวิชาการต่อไป

การจัดตั้งคณะกรรมการ

โดย ลำราญ ดาวรายุศม์

ความจำเป็นของการที่มนุษย์ต้องร่วมมือกันเพื่อกระทำกิจการหรือแก้ไขปัญหาค้าง ๆ ร่วมกัน ทำให้เกิดการรวมกันจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นในรูปต่างๆ เพื่อปฏิบัติกิจการร่วมกัน อย่างไรก็ตามการที่จะดำเนินการได้เพียงแต่การจัดตั้งคณะกรรมการ มิได้หมายความว่า จะดำเนินการได้เรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์เสมอไป มีคณะกรรมการดำเนินการเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่อาจปฏิบัติงานให้เกิดผลได้ตามความมุ่งหมาย เนื่องจากปัญหามากประการ ซึ่งบางทีก็อาจเป็นเพราะวิธีการจัดตั้งคณะกรรมการไม่ถูกต้อง หรือเป็นเพราะความไม่เข้าใจในหน้าที่ของกรรมการ และบางทีก็อาจมีกรณีที่ต้องการตั้งคณะกรรมการเพียงเพื่อหลีกเลี่ยงการที่จะต้องรับผิดชอบกิจการแต่ลำพังผู้เดียว เป็นต้น

ผู้เขียน มิได้เขียนเรื่องนี้ขึ้นเพื่อขอขอบพระคุณในการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปฏิบัติกันอยู่ แต่เป็นการแสดงความเห็นโดยทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องนี้เท่านั้น

คณะกรรมการจะดำเนินการได้ผลหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ คือ การพิจารณาดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการประการหนึ่ง และความเข้าใจในหน้าที่ของกรรมการอีกประการหนึ่ง กล่าวคือ

ก. ผู้ดำเนินการจัดตั้งกรรมการจะต้องเข้าใจสาระสำคัญของการดำเนินงานแบบคณะกรรมการ ๔ ประการ คือ

- (๑) ประโยชน์ที่จะได้รับจากคณะกรรมการ
- (๒) ผลเสียที่จะได้รับจากการดำเนินงานโดยจัดตั้งคณะกรรมการ

(๓) กรณีใดควรจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการการเพื่ดำเนินการ และ

(๔) วิธีการจัดตั้งคณะกรรมการที่เหมาะสม

๑. ประโยชน์ที่จะได้รับจากคณะกรรมการ

๑.๑ ทำให้เกิดการรวมความรู้ ความคิด ความชำนาญงาน ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลหลายคนเพื่อนำมาพิจารณาแก้ไขปัญหาหรือตัดสิน ซึ่งปกติย่อมดีกว่าบุคคลเพียงคนเดียวดำเนินการ ถ้ากรรมการแต่ละนายมีน้ำใจกว้างขวาง รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และร่วมกันพยายามหาทางแก้ไขปัญหาคดีที่ยุติ

๑.๒ สามารถป้องกันความลำเอียงและความเข้าใจผิดอันจะเกิดจากมีผู้ตัดสินหรือพิจารณาเพียงผู้เดียว ทั้งนี้ เพราะคณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลหลายคน ถ้ากรรมการแต่ละนายรู้หน้าที่ความรับผิดชอบของตนก็จะไม่ยอมให้ความลำเอียงหรือความเข้าใจผิดของกรรมการคนหนึ่งคนใดมีอิทธิพลเหนือเหตุผลและข้อเท็จจริง

๑.๓ ทำให้การประสานงานดี เพราะคณะกรรมการอาจแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องที่จะต้องมีส่วนร่วมดำเนินการตามนโยบายหรือข้อตัดสินของคณะกรรมการ การที่บุคคลหลายคนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันพิจารณาปัญหาทางนโยบาย ตัดสินปัญหาย่อมจะทำให้ทุกคนรู้สึกว่าคุณมีส่วนที่จะต้องรับผิดชอบในนโยบายข้อตัดสินนั้น ๆ อันเป็นผลทำให้การประสานงานและการดำเนินงานได้ผลดีกว่าบุคคลคนเดียวพิจารณาคัดสินแล้วสั่งการ

๑.๔ ทำให้เกิดความร่วมมือดี ทั้งนี้ เพราะ

๑.๔.๑ บุคคลที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการได้มีโอกาสร่วมกันพิจารณาวางแผน ทำให้รู้สึกว่าคุณสมบัติหรือไม่สมบัติเป็นหน้าที่ของตนที่จะต้องรับผิดชอบซึ่งเป็นผลให้ทุกคนพยายามร่วมมือเพื่อให้บรรลุผลตามแผนหรือจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

๑.๔.๒ แผนการที่ดี นโยบายที่ดี ถ้าได้กำหนดโดยคณะกรรมการ ย่อมได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจดีกว่าบุคคลคนเดียวกำหนด ดังนั้นแผนการ หรือนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดมักได้รับความร่วมมือดีกว่าบุคคลคนเดียวกำหนด

๑.๔.๓ การจัดตั้งคณะกรรมการทำให้บุคคลหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสอภิปรายปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เข้าใจในแผนการและนโยบาย

ได้ดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประสานงานและการดำเนินการตามแผนหรือนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

๑.๕ เป็นการฝึกหัวหน้างานหรือนักบริหารให้มีความรู้ มีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น ทำให้การตัดสินใจดีขึ้น ทั้งนี้ เพราะการจัดตั้งคณะกรรมการทำให้ผู้บริหารหรือหัวหน้างานได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ทำให้นักบริหารหรือหัวหน้างานมีประสบการณ์และรู้จักบุคคลในวงการที่เกี่ยวข้องดียิ่งขึ้น

๑.๖ ทำให้ความคิดในการดำเนินการตามแผนต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ เพราะคณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ถ้าจัดทำแผนวาระออกของกรรมการให้เหลื่อมกันแล้ว ความเข้าใจในเหตุผล การกำหนดแผนหรือนโยบายของคณะกรรมการชุดก่อนๆ ก็จะถ่ายทอดให้แก่คณะกรรมการชุดหลังๆ ต่อไป เป็นเหตุให้การดำเนินงานตามแผนการหรือตามนโยบายเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยๆ โดยทันทีทันใด

๑.๗ เป็นการแก้ปัญหาในเรื่องที่ต้องต่อสู้กับอิทธิพลหรืออำนาจของผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ซึ่งบุคคลคนเดียวไม่กล้าตัดสินใจหรือไม่เหมาะที่จะตัดสินใจ

๒. ผลเสียที่จะได้รับจากการดำเนินงานโดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ

๒.๑ มักทำให้การดำเนินงานต้องล่าช้า เพราะคณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลหลายคน โดยปกติเป็นผู้มีธุรกิจอย่างอื่นอยู่แล้ว จึงเป็นการยากที่จะนัดประชุมกันได้ ยิ่งคณะกรรมการมีสมาชิกมากเท่าไรก็ยิ่งลำบากในการนัดประชุมเท่านั้น

๒.๒ การดำเนินการแบบคณะกรรมการสิ้นเปลืองเงินและสิ้นเปลืองเวลามาก เพราะระบบคณะกรรมการทำให้ต้องใช้ค่าจ้างและเวลาของบุคคลหลายคนปฏิบัติงานอย่างเดียวกัน ถ้าสมมุติว่าคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยสมาชิก ๑๐ นาย ซึ่งเป็นข้าราชการชั้นพิเศษมาประชุมกันใช้เวลา ๓ ชั่วโมงรวมทั้งการเดินทางไปและกลับจะเป็น ๓ ชั่วโมงครึ่ง โดยได้เบี้ยประชุมครั้งละ ๕๐ บาท การประชุมแต่ละครั้งจะต้องเสียค่าจ้างหรือค่าตอบแทนรวมทั้งเงินเดือนอย่างน้อยประมาณ ๑,๕๐๐ บาท (คิดเงินเดือนข้าราชการชั้นพิเศษอย่างต่ำเดือนละ ๔,๓๐๐ บาท) ถ้าพิจารณาเรื่องเวลาการประชุมของคณะกรรมการ ๑๐ นาย ซึ่ง

ต้องละทิ้งหน้าที่มาประชุมดังกล่าว ครึ่งหนึ่ง ๆ เสียเวลาเท่ากับข้าราชการชั้นพิเศษ ๑ นาย
หยุดราชการ ๑ สัปดาห์ (คือ ๓๕ ชั่วโมง)

๒.๓ ทำให้ไม่มีผู้ใดรับผิดชอบในผลงานอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ระบบคณะกรรมการ
เป็นระบบที่สมาชิกรับผิดชอบร่วมกัน หรืออย่างที่เราเรียกว่า “เป็นความรับผิดชอบของสมาชิก
ทุกคน” สิ่งใดก็ตามถ้าถือว่าเป็นความรับผิดชอบของทุกคนมักจะหมายถึงว่าไม่มีผู้ใดรับผิดชอบ
เลย*¹ การไม่มีผู้ใดรับผิดชอบโดยตรงย่อมเป็นภัยในการบริหารงานอย่างยิ่ง

๒.๔ ยากแก่การตกลงประนีประนอม เนื่องจากคณะกรรมการประกอบด้วย
บุคคลหลายคนซึ่งมีเหตุผล ความนึกคิด และผลประโยชน์ต่างกัน ถ้ากรรมการแต่ละนาย
ไม่ยึดจุดหมายและใจแคบหวังความสำเร็จส่วนตัวย่อมจะทำให้เสียเวลาที่จะทำความตกลงประนี
ประนอมกัน และบางครั้งการประนีประนอมอาจทำให้ผลของการตัดสินใจไม่มีประสิทธิภาพ
และเหมาะสมเท่าที่ควร

จากผลเสียที่อาจจะได้รับจากการดำเนินงานแบบคณะกรรมการทั้ง ๔ ประการ
ข้างต้นทำให้เห็นได้ว่า ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการจำเป็นต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนว่า
ควรจะต้องกรรมการดำเนินงานหรือควรจะมีมอบให้บุคคลผู้เดียวรับผิดชอบ มิฉะนั้นแล้วมีผล
ร้ายมากกว่าผลดี ดังที่ปรากฏทั่วไปในปัจจุบัน

๓. กรณีใดควรและไม่ควรจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการ

กรณีที่ควรจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการ

๓.๑ เมื่อมีกิจการที่ต้องร่วมกันพิจารณาคัดสินหรือวางนโยบายโดยอาศัยราย
ละเอียดข้อเท็จจริงตลอดจนความรู้ประสบการณ์จากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งจะทำให้การตัดสินใจ
การประสานงานและการร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นไปด้วยดี

๓.๒ เมื่อมีกิจการที่ต้องดำเนินการตัดสินใจหรือวางนโยบายที่สำคัญอันเกี่ยวข้องกับ
ผลประโยชน์ของบุคคลเป็นจำนวนมาก เพื่อป้องกันการลำเอียง และให้การตัดสินใจเป็นที่
ยอมรับแก่บุคคลทั่วไป

๓.๓ เมื่อมีกิจการที่ต้องดำเนินการที่ต้องอาศัยความเข้าใจในนโยบายและแผน
การจากเจ้าหน้าที่หรือบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสมาร่วม

*¹ Newman, Administrative Action, P. 224

ประชุมวางแผน วางนโยบาย รับผิดชอบในความสำเร็จ ความล้มเหลวในแผนการ ตลอดจนทำความเข้าใจในแผนการและนโยบายที่ได้ร่วมกันกำหนด

๓.๔ เมื่อมีกิจการที่ต้องอาศัยความร่วมมือและประสานงานจากบุคคลและเจ้าหน้าที่หลายฝ่าย ทั้งนี้ เพราะคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องย่อมเป็นศูนย์การประสานงานได้อย่างดียิ่ง

กรณีที่ไม่ควรจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการ

๓.๕ เมื่อเป็นกิจการที่ต้องตัดสินใจและดำเนินการโดยรีบด่วน เพราะระบบคณะกรรมการจะทำให้ล่าช้า

๓.๖ เมื่อเป็นกิจการที่ไม่สำคัญ ซึ่งมอบให้บุคคลคนเดียวดำเนินการจะประหยัดและรวดเร็วกว่า

๓.๗ เมื่อไม่อาจหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นกรรมการได้ ทั้งนี้ กรรมการในคณะหนึ่งจำเป็นต้องประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ให้ประโยชน์แก่การดำเนินการ และเป็นผู้ที่มีเวลาพอที่จะปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมการได้อย่างดี มิฉะนั้นจะทำให้เสียเวลา เสียค่าใช้จ่าย และจะทำให้การดำเนินการผิดพลาดยิ่งกว่าที่จะมอบให้บุคคลที่เหมาะสมผู้เดียวดำเนินการ

๓.๘ เมื่อเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นปฏิบัติการมากกว่าการตัดสินใจ เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับการบังคับบัญชา การควบคุมตรวจสอบ การปฏิบัติการประจำวัน

๔. วิธีการจัดตั้งคณะกรรมการที่เหมาะสม

๔.๑ ผู้ดำเนินการจัดตั้งควรพิจารณาก่อนว่าเป็นเรื่องสำคัญเหมาะสมที่จะจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการหรือไม่ โดยพิจารณาก่อนว่าถ้าจะมอบให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่งดำเนินการจะได้เพียงไร ถ้าเห็นว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการจะไม่เหมาะสมเท่า นั้นจึงจะควรจัดตั้งคณะกรรมการ*² เพราะระบบกรรมการสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายมาก

๔.๒ ผู้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการจะต้องกำหนดความมุ่งหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนวิธีการและขบวนการที่ประสงค์จะให้คณะกรรมการดำเนินการไว้

*² Pfiffner and Sherwood, Administrative Organization, P. 165

อย่างชัดเจน เพื่อว่ากรรมการแต่ละนายจะได้เข้าใจว่าตนต้องปฏิบัติ และมีหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง

๕.๓ ผู้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการจะต้องเลือกจำนวนกรรมการให้เหมาะสม โดยถือวัตถุประสงค์และประสิทธิภาพของการดำเนินการเป็นหลักพิจารณา (มิใช่ถือตัวบุคคลเป็นหลัก) เป็นต้นว่า จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อให้เป็นศูนย์การประสานงานของบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็ควรพิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง หรือจะจัดตั้งคณะกรรมการโดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นแหล่งรวมของผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์หลายด้าน คณะกรรมการชุดนั้นก็ควรประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้รู้ด้านต่างๆ ครบถ้วน

๕.๔ ผู้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการควรระลึถึงถึงกฎทั่วไปว่า "คณะกรรมการควรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนน้อยที่สุดที่จะน้อยได้ตามความจำเป็น" *3 เพราะยิ่งมากเท่าไรก็จะทำให้สับสนเปลี่ยนแปลงและยากแก่การตัดสินใจตลกลงเท่านั้น ตามปกติแล้วถ้าไม่จำเป็นไม่ควรแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยสมาชิกเกิน ๗ นาย แต่ไม่ควรจะให้น้อยจนถึง ๒ หรือ ๓ นาย ¹ แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกรรมการหลายนายควรแบ่งเป็นกลุ่มปฏิบัติการกลุ่มละไม่เกิน ๗ นาย

๕.๕ ผู้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการควรเลือกกรรมการจากบุคคลที่รู้จักกับฟังความคิดเห็นและสนใจที่จะหาวิธีการตัดสินใจหรือหาทางออกที่ดีที่สุด และควรหลีกเลี่ยงการแต่งตั้งบุคคลที่ชอบโต้เถียงเพื่อเอาชนะ เพราะจะทำให้หาทางประนีประนอมและร่วมกันตัดสินใจที่เป็นผลดีได้ยาก แต่ก็ควรหลีกเลี่ยงการแต่งตั้งบุคคลที่ไม่มีความคิดเห็นเป็นของตัวเอง เพราะทำให้การตัดสินใจของคณะกรรมการเหมือนบุคคลคนเดียวพิจารณา

๕.๖ ผู้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะกรรมการเองควรจะได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ช่วย (Staff assistance) ตามความเหมาะสม เพื่อรวบรวมหลักฐานข้อเท็จจริง เสนอแนะ สรุปหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่คณะกรรมการ ทั้งนี้เนื่องจากกรรมการแต่ละนายมักมีภาระกิจอย่างอื่นที่ต้องปฏิบัติและรับผิดชอบอยู่แล้ว จึงมักไม่มีเวลาพอที่จะรวบรวมหลักฐานข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องได้ก็เท่าเจ้าหน้าที่ประจำ และสำหรับในกรณีที่คณะกรรมการ

*3 Newman, opcit, P. 234

*4 Bales, Ten: Guides to Better Group Decision-Making, The Management Review, 43:410, July 1954

ดำเนินการโดยอาศัยหลักวิชา ก็ควรมีเจ้าหน้าที่ทางวิชาการ (technical staff) ไว้ช่วยเหลือและเสนอแนะด้วย

๔.๗ ผู้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะกรรมการเองควรจะได้กำหนดวิธีที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานรวดเร็วและได้ผลดี เช่น กำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ว่าเรื่องชนิดนั้นชนิดนี้ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาดำเนินการได้ หรือกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ที่ช่วยให้การพิจารณารวดเร็ว

๔.๘ ผู้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการควรจะได้เลือกประธาน และเลขานุการอย่างเหมาะสม เพราะทั้งประธานคณะกรรมการและเลขานุการถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ร่วม (coordinate officials) ที่มีส่วนสำคัญต่อการดำเนินการของคณะกรรมการ*5 ถ้าคณะกรรมการใดมีประธานมีลักษณะเป็นผู้นำ และมีเลขานุการที่สามารถรอบรู้ การดำเนินงานของคณะกรรมการชุดนั้นจะเป็นไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ

ข. ความเข้าใจในหน้าที่ของกรรมการ

แม้ว่าจะดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการให้เหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างไรก็ตาม ถ้ากรรมการแต่ละนายไม่เข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบของตนก็ไม่อาจทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการได้ผลดีตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ จากการศึกษาค้นคว้าประกอบกับประสบการณ์ทำให้สรุปได้ว่ากรรมการโดยทั่วไปควรจะรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้ คือ

๑. กรรมการแต่ละนายควรรับผิดชอบตัวเองในระหว่างที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ คือ

๑.๑ มีอุดมการณ์และเป็นตัวของตัวเอง โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลและการเสียผลประโยชน์ส่วนตัว เพื่อจะได้ร่วมกันพิจารณาคัดสินให้เหมาะสมจริง ๆ มิใช่แบบที่ว่า “ต้องวิ่งเต้นสืบทอดกันวนวนว่าผู้ใหญ่จะเอาอย่างไรจะได้อภิปรายให้เข้าแนว...”*6

๑.๒ รับผิดชอบในการศึกษา ทารายละเอียดข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและยึดมั่นหลักการที่เกี่ยวกับหน้าที่ในฐานะกรรมการ เพื่อจะได้ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเท็จจริงให้ได้ข้อตัดสินใจที่ดีที่สุด

*5 Wheare, Government by Committee, P. 36

*6 ชลอ วนะภูติ, ระบบกรรมการ, การอบรมนักวิจัยรุ่น ๒๕๐๖, หน้า ๑๑๕

๑.๓ อุทิศเวลา อุทิศความคิดสติปัญญาให้แก่งานของคณะกรรมการตามสมควร ถ้าในกรณีใดเห็นว่าตนไม่มีเวลาและไม่มีความสามารถพอที่จะพิจารณาตัวเองเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นที่จะทำประโยชน์ได้ดีกว่า

๒. ประธานคณะกรรมการควรรับผิดชอบ คือ

๒.๑ รับฟังเหตุผลและประสานความคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อหาทางตัดสินใจที่ดีที่สุกสุก

๒.๒ นำให้ที่ประชุมใช้เวลาประชุมให้เป็นประโยชน์ และให้อภิปรายในปัญหาที่กำหนดในระเบียบวาระ

๒.๓ การดำเนินการตัดสินใจเด็ดขาด โดยไม่คำนึงถึงน้ำใจของบุคคลจนทำให้เสียหลัก เสียความเป็นธรรม และขาดประสิทธิภาพในหน้าที่ของคณะกรรมการ

๒.๔ กระตุ้นให้กรรมการเกิดความคิดริเริ่ม ตลอดจนช่วยผู้ให้กรรมการสนใจในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

๒.๕ ดำเนินการหรือกระทำการในนามของคณะกรรมการตามหน้าที่และตามที่จะได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ที่สุด

๒.๖ รักษาวินัยในการประชุม เพื่อให้การประชุมเป็นไปด้วยดี

๒.๗ ปฏิบัติงานร่วมกับเลขานุการเพื่อจัดระเบียบวาระ ทารายละเอียดและเสนอแนะคณะกรรมการ

๓. เลขานุการคณะกรรมการควรรับผิดชอบ คือ

๓.๑ จัดระเบียบวาระประชุมอย่างเหมาะสม โดยให้สมาชิกมีโอกาสได้ศึกษาก่อนเข้าประชุมตามเวลาอันสมควร

๓.๒ จัดรวบรวมหลักฐานข้อเท็จจริง ตลอดจนเสนอแนะเพื่อช่วยให้คณะกรรมการตัดสินใจได้ในเวลาอันสั้นและเกิดผลดีที่สุด

๓.๓ นำให้คณะกรรมการดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย หลักการวิธีการที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากปรากฏอยู่บ่อยๆ ว่ากรรมการลืมและเข้าใจความมุ่งหมายหลักการเดิมที่กำหนดไว้ผิดจากความเป็นจริง

(อ่านต่อหน้า 41)

กฎหมาย

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๕๗๔ (พ.ศ. ๒๕๑๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗
ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมธนารักษ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๓๔ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น

พนักงานธนารักษ์โท

พนักงานธนารักษ์เอก

ช่างกระษาปณ์เอก

เทียบกับตำแหน่ง

หัวหน้าแผนก

หัวหน้ากอง

”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๑๒๐ วันที่ ๗ ธ.ค. ๒๕๑๐

ระเบียบ

ควมมาก

ที่ สร. ๐๔๐๑/ว. ๑๒๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๐

เรื่อง การอนุมัติให้เป็นเจ้าภาพหรือร่วมการจัดการประชุม ตลอดจนการแต่งตั้งคณะผู้แทน หรือการจัดส่งข้าราชการ เข้าร่วมการประชุม หรือการสัมมนาขององค์การระหว่างประเทศ ในประเทศไทย

เวียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๔๐๑/ว. ๕๑ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๐๘ และที่ สร. ๐๔๐๑/ว. ๕๑ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

ตามที่ได้ยื่นขออนุมัติคณะรัฐมนตรีมอบอำนาจให้ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติการแต่งตั้งคณะผู้แทน หรือการจัดส่งข้าราชการไปร่วมการประชุม ศึกษาดูงาน และไปราชการ ณ ต่างประเทศ และเป็นผู้พิจารณาอนุมัติการ แต่งตั้งคณะผู้แทน หรือการจัดส่งข้าราชการไปร่วมการประชุม ศึกษาดูงาน และไปราชการ ณ ประเทศในกลุ่มคอม- มินิสต์ด้วย แล้วเสนอให้คณะรัฐมนตรีรับทราบในภายหลัง เว้นแต่เรื่องใดเกิดมีปัญหาสมควรเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณา จึงให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นการเฉพาะเรื่อง นั้น

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ ได้พิจารณาเห็นว่า ขณะนี้การขออนุมัติเป็น เจ้าภาพหรือร่วมการจัดการประชุม หรือการสัมมนา ตลอดจนการขออนุมัติแต่งตั้งคณะผู้แทน หรือการจัดส่งข้าราชการ เข้าร่วมการประชุม หรือการสัมมนา ซึ่งองค์การระหว่างประเทศจัดให้มีขึ้นในประเทศไทย ยังคงต้องเสนอมาเพื่อคณะ รัฐมนตรีอนุมัติอยู่อีก สมควรจะได้มอบหมายให้ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ ทำนองเดียวกันกับการไปร่วม การประชุม ศึกษาดูงาน และไปราชการในต่างประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วลงมติมอบอำนาจให้ท่านนายก รัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้เป็นเจ้าภาพหรือร่วมการจัดการประชุม ตลอดจนการแต่งตั้งคณะผู้แทน หรือการจัดส่ง ข้าราชการเข้าร่วมการประชุมหรือการสัมมนา ซึ่งองค์การระหว่างประเทศจัดให้มีขึ้นในประเทศไทย โดยถือปฏิบัติตาม มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๐๘ ทำนองเดียวกันกับการไปร่วมการประชุม ศึกษาดูงาน และไปราชการ ณ ต่างประเทศ

จึงขอขึ้นบัญชีมา.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธี

(นายมนูญ บริสุทธี)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๐

เรื่อง เงินค่าทำขวัญและค่ารักษาพยาบาลลูกจ้างชั่วคราว

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงการคลังรายงานว่า ขณะนี้ส่วนราชการบางแห่งมีลูกจ้างชั่วคราวอยู่เป็นจำนวนมาก และบางครั้งลูกจ้างชั่วคราวต้องประสบอันตรายเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ บางรายถึงแก่ความตาย บางรายถึงทุพพลภาพ และบางรายได้รับบาดเจ็บต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเป็นเวลานาน แต่ยังไม่มียาระเบียบหรือหลักเกณฑ์การจ่ายเงินทำขวัญ หรือเงินทดแทนให้ลูกจ้างชั่วคราวของทางราชการผู้ถึงแก่ความตายหรือได้รับบาดเจ็บแต่ประการใด ส่วนราชการจึงขอตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นราย ๆ ไป ซึ่งกระทรวงการคลังเห็นว่า แม้ในกรณีลูกจ้างชั่วคราวของเอกชนจะไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนเนื่องจากการป่วยเจ็บ ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยก็ตาม แต่สำหรับลูกจ้างชั่วคราวของทางราชการ เมื่อต้องประสบอันตรายเนื่องจากการปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ก็ควรจะได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการบ้างตามสมควร โดยถือเกณฑ์ดังนี้ คือ

๑. ลูกจ้างชั่วคราวของทางราชการที่ประสบอันตรายถึงแก่ความตายหรือทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ต่อไป หรือได้รับบาดเจ็บ เพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ให้จ่ายเงินทำขวัญและค่ารักษาพยาบาล ดังนี้

ก. เงินทำขวัญ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินค่าทดแทนที่กำหนดในประกาศกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินค่าทดแทน ตลอดจนจำนวนเงินค่าทดแทนในอัตราสามส่วนในสี่ส่วนของอัตราที่กำหนดในประกาศดังกล่าว

ข. ค่ารักษาพยาบาล ให้จ่ายตามระเบียบว่าด้วยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บ เพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่โดยอนุโลม

๒. ลูกจ้างชั่วคราวของทางราชการที่ประสบอันตราย หรือได้รับบาดเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ถ้าลาป่วยตามธรรมดาตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการแล้วยังไม่หาย และแพทย์ที่ทางราชการรับรองลงความเห็นว่ามีทางที่จะรักษาพยาบาลให้หายและสามารถทำงานได้ ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมมีอำนาจอนุญาตให้ลาป่วย เพื่อรักษาพยาบาลโดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกิน ๖๐ วัน ทั้งนี้ ถ้าเป็นลูกจ้างชั่วคราวรายวัน และรายชั่วโมง ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ และถ้าแพทย์ลงความเห็นว่ามีทางที่จะรักษาให้หายได้ ก็ให้พิจารณาให้ออก

กระทรวงการคลังได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโดย ขอให้มิผลรวมถึง กรณีที่ยังค้างการพิจารณาอยู่ที่กระทรวงการคลังในขณะนี้ด้วย

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ ลงมติเห็นชอบด้วย และอนุมัติตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

(๔)

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 วารสารข้าราชการ

จึงขอขึ้นชั้นมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธี

(นายมนูญ บริสุทธี)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

ที่ สร ๐๕๐๓/ว ๑๑

สำนักงาน ก.พ.

๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๐

เรื่อง การรับรองปริญญาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เรียน (เวียนกระทรวงมหาดไทย)

ด้วย ก.พ. ได้ลงมติรับรองปริญญาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่า เป็นปริญญาซึ่งอาจบรรจุเข้ารับราชการได้ตามหลักเกณฑ์ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ข้อ ๕ (๒) ดังรายชื่อปริญญาต่อไปนี้

คณะมนุษยศาสตร์

๑. ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ประวัติศาสตร์)	ศศ.บ. (ประวัติศาสตร์)
Bachelor of Arts (History)	B.A. (History)
๒. ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย)	ศศ.บ. (ภาษาไทย)
Bachelor of Arts (Thai)	B.A. (Thai)
๓. ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)	ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ)
Bachelor of Arts (English)	B.A. (English)
๔. ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาฝรั่งเศส)	ศศ.บ. (ภาษาฝรั่งเศส)
Bachelor of Arts (French)	B.A. (French)
๕. ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารมวลชน)	ศศ.บ. (การสื่อสารมวลชน)
Bachelor of Arts (Mass Communication)	B.A. (Mass Com)
๖. ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยา)	วท.บ. (จิตวิทยา)
Bachelor of Science (Psychology)	B.S. (Psychology)

คณะวิทยาศาสตร์

๑. ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เคมี)	วท.บ. (เคมี)
Bachelor of Science (Chemistry)	B.S. (Chemistry)
๒. ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (ฟิสิกส์)	วท.บ. (ฟิสิกส์)
Bachelor of Science (Physics)	B.S. (Physics)
๓. ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (คณิตศาสตร์)	วท.บ. (คณิตศาสตร์)
Bachelor of Science (Mathematics)	B.S. (Mathematics)

๔. ปรินญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (ชีววิทยา)	วท.บ. (ชีววิทยา)
Bachelor of Science (Biology)	B.S. (Biology)
๕. ปรินญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (ธรณีวิทยา)	วท.บ. (ธรณีวิทยา)
Bachelor of Science (Geology)	B.S. (Geology)

คณะสังคมศาสตร์

๑. ปรินญาศิลปศาสตรบัณฑิต (การบัญชีและบริหารธุรกิจ)	ศศ.บ. (การบัญชีและบริหารธุรกิจ)
Bachelor of Arts (Accounting & Business-Administration)	B.A. (Accounting & Business Administration)
๒. ปรินญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (ภูมิศาสตร์)	วท.บ. (ภูมิศาสตร์)
Bachelor of Science (Geography)	B.S. (Geography)
๓. ปรินญาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์)	ศศ.บ. (รัฐศาสตร์)
Bachelor of Arts (Political Science)	B.A. (Pol. Sc.)
๔. ปรินญาศิลปศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์)	ศศ.บ. (เศรษฐศาสตร์)
Bachelor of Arts (Economics)	B.A. (Economics)
๕. ปรินญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (สังคมวิทยา—มานุษยวิทยา)	วท.บ. (สังคมวิทยา—มานุษยวิทยา)
Bachelor of Science (Sociology & Anthropology)	B.S. (Sociology & Anthropology)

คณะแพทยศาสตร์

๑. ปรินญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาล)	วท.บ. (พยาบาล)
Bachelor of Science (Nursing)	B.Sc. (Nursing)
๒. ปรินญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เทคนิคการแพทย์)	วท.บ. (เทคนิคการแพทย์)
Bachelor of Science (Medical Technology)	B.Sc. (Med. Tech.)

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้กรมในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พันเอก จินดา ณ สงขลา

(จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

(๖)

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 วารสารข้าราชการ

ที่ กค. ๐๕๐๒/๓๕๒๐๕

กระทรวงการคลัง

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๐

เรื่อง การเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการภายในประเทศ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลังที่ ๑๐๕๐๘ (บรบ.)/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๕
๑๐๕๐๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบคำขอรับเงินค่าเช่าบ้าน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงการคลังได้กำหนดแบบคำขอรับเงินค่าเช่าบ้านของข้าราชการภายในประเทศขึ้นใหม่เพื่อให้เหมาะสมและสะดวกต่อการตรวจสอบ ดังได้ส่งมาเพื่อทราบ พร้อมกับหนังสือนี้แล้ว สำหรับการเบิกเงินเพื่อจ่ายเป็นค่าเช่าบ้านข้าราชการที่ได้รับอนุมัติแล้วนั้น ให้เบิกจากหมวดค่าตอบแทน โดยใช้ฎีกาชำระเงินตรง แบบ บก. ๓๔ หรือ ๓๕ ก. แล้วแต่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติตั้งแต่นี้เป็นต้นไป และเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติ กรมบัญชีกลางจะได้จัดพิมพ์แบบคำขอรับเงินค่าเช่าบ้านที่กำหนดขึ้นใหม่นี้ไว้ใช้ในราชการในเวลาต่อไป ซึ่งเมื่อพร้อมแล้ว ส่วนราชการทุกแห่งจะขอเบิกให้ข้าราชการได้จากกรมบัญชีกลางหรือจากที่ทำการคลังจังหวัด คลังอำเภอทุกแห่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) โสวัจ สุทธิสิทธิ์

(นายโสวัจ สุทธิสิทธิ์)

รองปลัดกระทรวง สังกัดราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

แบบคำขอรับเงินค่าเช่าบ้าน

๑. คำขอรับค่าเช่าบ้าน	
ข้าพเจ้า ตำแหน่ง ขอรับคำขอรับเงินค่าเช่าบ้านต่อ ตั้งต่อไปนี้ ข้าพเจ้า เริ่มเข้ารับราชการครั้งแรก อยู่ในท้องที่ กลับเข้ารับราชการใหม่ ตำแหน่ง อำเภอ..... จังหวัด..... ได้รับเงินเดือนชั้น..... อันดับ ชั้น บาท จังหวัด..... บันทึก กรม ได้มีคำสั่งให้ข้าพเจ้ารับราชการในตำแหน่ง..... กระทรวง..... ในท้องที่อำเภอ..... จังหวัด..... ได้รับเงินเดือน ชั้น..... อันดับ ชั้น บาท เลขที่ ข้าพเจ้าได้เช่าบ้านของ..... ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ถนน ตำบล อำเภอ..... จังหวัด..... เสียค่าเช่าบ้านจริงเดือนละ บาท ข้าพเจ้าขออนุญาตเบิกค่าเช่าบ้านตาม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการเป็นเงินเดือนละ..... บาท ตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ. เป็นต้นไป และขอรับรองว่าข้าพเจ้ามีลักษณะครบถ้วนอันควรได้รับ เงินค่าเช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ลงชื่อ)..... (.....)	๓. ความเห็นผู้รับผ่าน (เลขานุการกรมหรือหัวหน้ากองคลัง หรือคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ) ตรวจสอบแล้ว ขอจ่ายถูกต้องตามพระราชกฤษฎีกาฯ (ลงชื่อ)..... (.....)
๒. คำรับรองของหัวหน้ากองหรือหัวหน้าแผนกการ	
ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้าราชการผู้นี้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกาฯ (ลงชื่อ)..... (.....)	๔. คำอนุมัติของหัวหน้าส่วนราชการ อนุญาตให้จ่ายเงินค่าเช่าบ้านรายนี้ได้ เดือนละ..... บาท ตั้งแต่..... เป็นต้นไป (ลงชื่อ)..... (.....)

หมายเหตุ ก. ในกรณีเปลี่ยนแปลงบ้านเช่าใหม่หรือค่าเช่าบ้านสูงขึ้น ให้ผู้เบิกชี้แจงเหตุผลความจำเป็นแนบพร้อมคำขอ โดยให้ผู้บังคับบัญชารับรองเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติด้วย

ข. ข้อความใดไม่ใช้ให้ขีดฆ่าเสีย

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๐

เรื่อง การเบิกตัดฝากเงินงบประมาณตามมติคณะรัฐมนตรี

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ลงมติในปลายปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๐ อนุมัติให้ส่วนราชการบางแห่งเบิกตัดฝากเงินงบประมาณรายจ่ายปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ไว้จ่ายต่อไป โดยยังไม่มียกหัก ซึ่งกระทรวงการคลังตอบอนุมัติเปิดบัญชีเงินตัดฝากและได้กำหนดครุห์บัญชีเงินตัดฝากให้ส่วนราชการนั้น ๆ ไปแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังใคร่ขอเรียนข้อความเข้าใจเพิ่มเติมว่า หากส่วนราชการใดมิได้วางฎีกาเบิกเงินงบประมาณนั้นตัดฝากไว้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๐ แต่ได้ก่อนหักหนี้และกันเงินงบประมาณดังกล่าวไว้เบิกเหลื่อมปีตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. ๒๕๐๕ แล้ว ถ้าเห็นว่ายังไม่สามารถเบิกเงินไปจ่ายได้ทันภายในระยะเวลาที่ขอกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี และประสงค์จะขอเบิกเงินรายนี้เข้าบัญชีเงินฝากทางกรมบัญชีกลางหรือคลังจังหวัดแล้วแต่กรณี ก็ให้ใช้หนังสือกระทรวงการคลังที่อนุมัติเปิดบัญชีเงินตัดฝากและกำหนดครุห์บัญชีเงินตัดฝากปี พ.ศ. ๒๕๑๐ นั้น เป็นหลักฐานประกอบการวางฎีกาขอเบิกเงินงบประมาณตัดฝากเข้าบัญชีเงินฝากได้ โดยไม่จำเป็นต้องขอทำความตกลงไปยังกระทรวงการคลังอีก แต่ทั้งนี้ส่วนราชการจะต้องวางฎีกาขอเบิกตัดฝากเงินนั้นก่อนสิ้นระยะเวลาขอกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปีด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) โสวัจ สุทธิสิทธิ์

(นายโสวัจ สุทธิสิทธิ์)

รองปลัดกระทรวง สังกัดราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

(ต่อจากหน้า 40)

๓.๔ จัดรายงานการประชุม รวบรวมอย่างรัดกุม และดำเนินการให้
ผู้เกี่ยวข้องทราบ

๓.๕ จัดทำเนิงานธุรการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกังานของคณะกรรมการ

๔. กรรมการแต่ละนายควรจะปฏิบัติตัวในระหว่างการประชุม ดังนี้ *7

สิ่งที่ควรปฏิบัติ

๔.๑ พยายามเป็นผู้ให้กำลังใจแก่กรรมการอื่น โดยการยกย่อง ยอมรับในเหตุผลและแสดงความเป็นมิตรกับบุคคลอื่นในคณะกรรมการ เพื่อจะได้สร้างบรรยากาศที่ดีเพื่อร่วมการปฏิบัติงาน

๔.๒ พยายามเป็นผู้ประสานความคิดและข้อขัดแย้งของผู้อื่น เพื่อ
ผ่อนคลายความตึงเครียดในระหว่างประชุม และเพื่อมิให้เกิดความแตกแยกกัน

๔.๓ พยายามเป็นผู้ไกล่เกลี่ยประนีประนอมความขัดแย้ง โดยการ
ยอมรับข้อผิดพลาดของตนหรือยอมรับฐานะของตนเพื่อให้การประชุมดำเนินไปด้วยดี

๔.๔ พยายามเสนอแนะหรือสนับสนุน ทุกคนให้แสดงความคิดเห็น
เพื่อกรรมการทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

๔.๕ พยายามเป็นผู้ริเริ่มที่ดีโดยเสนอแนะความคิดใหม่ๆ เพื่อให้การ
ปฏิบัติงานของคณะกรรมการดียิ่งขึ้น

๔.๖ พยายามเป็นผู้อธิบายข้อเท็จจริง ตลอดจนอธิบายความคิดเห็น
ของที่ประชุม เพื่อให้สมาชิกเข้าใจดีขึ้นในโอกาสอันควร

๔.๗ พยายามเป็นผู้ให้ข้อเท็จจริง รายละเอียด ตลอดจนความคิดเห็น
แก่ที่ประชุม เพื่อจะได้ประกอบการพิจารณาของสมาชิกอื่น

๔.๘ พยายามเป็นผู้จัดรวมความคิด ข้อเสนอแนะของกรรมการอื่น
เพื่อจะได้ให้มีการตัดสินใจที่ดีที่สุดจากคณะกรรมการ

๔.๙ พยายามเป็นผู้ชี้ให้คณะกรรมการเข้าใจสภาพ ฐานะและทางที่จะ
ดำเนินการ ตลอดจนพยายามมิให้คณะกรรมการปฏิบัติหรือกระทำการใดผิดจากความมุ่งหมาย
เกินขอบเขตและวิธีการที่ได้กำหนดไว้

*7 Beal Bohlen and Raudabough, P. 325-329

๔.๑๐ พยายามเป็นผู้แสดงความคิดเห็น ชัดแจ้ง เมื่อเห็นว่าคณะกรรมการจะตัดสินใจในทางที่ไม่ควร เพื่อเตือนให้คณะกรรมการได้พิจารณาให้ดีก่อนอีกครั้งหนึ่ง

๔.๑๑ พยายามเป็นผู้ช่วยกระตุ้นให้คณะกรรมการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเรื่อยๆ

สิ่งที่ควรละเว้น

๔.๑๒ ไม่ควรเป็นผู้รุกราน โจมตี ทำหน้าที่อื่น โดยไม่คำนึงถึงการกระทำ ความรู้สึกและคุณค่าของบุคคลอื่น

๔.๑๓ ไม่ควรเป็นผู้ชักขวาง หาทางคัดค้าน ชักขวางโดยปราศจากเหตุผลอันควร เพื่อแสดงว่าตนสำคัญ

๔.๑๔ ไม่ควรเป็นผู้กระทำการใดๆ เพื่อเรียกความสนใจจากบุคคลอื่นต่อตนเอง เป็นต้นว่า กล่าวในสิ่งที่ไม่เป็นจริง ยกตัวเอง ท่อสู้เพื่อยกฐานะของตัวเองในที่ประชุม

๔.๑๕ ไม่ควรเป็นผู้แสดงว่าตนมีความรู้ คุณวุฒิสูงกว่าบุคคลอื่นเพื่อพยายามควบคุมเสียง หาเสียงสนับสนุน หรือเพื่อให้บุคคลคล้อยตามเพื่อตนเองจะได้เป็นผู้

หนังสืออุเทศ

Bales, Robert F., **Ten Guides to Better Group Decision-Making.**

The management Review 43:410, July 1954

Beal, George M., Bohlen, Joe M., and Raudalough, J. Neil,

Leadership and Dynamic Group Action, The Iowa State University Press, U.S.A., 1962

Phiffner, John M., and Sherwood, Frank P., **Administrative Organization**, Prentice-Hall, Inc., N.J., 1960

Newman, William H., **Administrative Action**, Prentice-Hall, Inc., N.J., 1951

Wheare, K.C., **Government By Committee**, Oxford, 1955

ชลด วนะภูติ: ระบบกรรมการ, การอบรมนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ รุ่น ๒, ๒๕๐๖

การเลื่อนชั้นข้าราชการในกอง “บริการ”: บทศึกษาเฉพาะกรณี

โดย ชาญ ทองแก้ว

คำนำ

บทศึกษาเฉพาะ กรณี เรื่องนี้จะได้นำถึงวิธีการที่กองแห่งหนึ่งในวงราชการของไทยใช้เลื่อนชั้นข้าราชการในกองของตน ซึ่งถ้าจะดูกันแต่ผิวเผินแล้วก็เห็นเรื่องธรรมดาสามัญ ไม่น่าจะมีที่พิศพิศอย่างไร แต่เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นโดยละเอียดถี่ถ้วนแล้ว ก็พอจะมองเห็นเป็นอุทาหรณ์ได้ว่า ในวงราชการของเรานั้น แม้ว่าจะได้มีการนำเอากฎเกณฑ์ของระบบคุณวุฒิมาใช้ในการบริหารงานบุคคลแล้วก็ตาม อิทธิพลของระบบอุปถัมภ์ดั้งเดิมก็ยังคงมีอยู่และได้รับการยึดถือปฏิบัติตามภายในกรอบแห่งกฎเกณฑ์ของระบบคุณวุฒิเองด้วย

ข้อเท็จจริงที่จะนำเสนอต่อไปนี้จะได้นำเอามาจากกรณีที่บังเกิดขึ้นจริงในกองดังกล่าว แต่บรรดาข้อส่วนราชการและบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในกรณีเรื่องนี้นั้น จะขอใช้ชื่อที่สมมติเรียกขึ้นทั้งสิ้น เหตุการณ์และระยะเวลาที่ได้ดัดแปลงจัดแบ่งให้พอดีเป็นปี ๆ ไป เพื่อความสะดวกในการติดตามกรณีเรื่องนี้ด้วย

ข้อเท็จจริงของกรณี

๑. ความเป็นมาของกรณี มีกรมแห่งหนึ่ง ขอสมมติชื่อว่า กรม “เสริมสัมพันธ์” ซึ่งแบ่งส่วนราชการออกเป็นกองต่างๆ กรณีเรื่องนี้ได้ปรากฏขึ้นในกองหนึ่งของกรมนี้ ซึ่งขอสมมติชื่อว่ากอง “บริการ” การจัดส่วนราชการในกองนี้แบ่งแยกออกเป็น ๔ แผนก ได้แก่ แผนก ก, ข, ค และ ง. และมีอัตราและตำแหน่งในกองดังนี้

ก. อัตราชั้นเอก ตำแหน่งหัวหน้ากอง ๑ อัตรา

ข. อัตราชั้นโท ตำแหน่งหัวหน้าแผนก ๔ อัตรา และตำแหน่งประจำกอง ๒ อัตรา รวมเป็น ๖ อัตรา

ค. อัตราชั้นตรี ตำแหน่งประจำแผนก (คุณวุฒิปริญญาตรี ชั้น ๙๐๐ บาท) ๒ อัตรา และตำแหน่งปฏิบัติงานเฉพาะ (ชั้น ๗๕๐ บาท) อีก ๖ อัตรา รวมเป็น ๘ อัตรา

ง. อัตราชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน (คุณวุฒิประโยคอาชีวะชั้นสูง ชั้น ๖๐๐ บาท) ๑๒ อัตรา

อย่างไรก็ดี โดยเหตุที่กอง “บริการ” เป็นกองที่จัดตั้งเพิ่มเติมขึ้นใหม่ อัตราและตำแหน่งต่างๆ ดังกล่าวจึงไม่มีตัวบุคคลได้รับการบรรจุเข้าทำงานโดยครบถ้วนตามที่เป็นจริง ปรากฏว่า เมื่อเริ่มตั้งกอง “บริการ” ขึ้นมาในปีแรกนั้น คงมีตัวบุคคลที่ได้รับการบรรจุอยู่แต่เพียงในอัตราและตำแหน่งเหล่านั้นเท่านั้น คือ

ก. ตำแหน่งหัวหน้ากอง ได้แก่ นายทม ซึ่งโอนมาดำรงตำแหน่งนี้จากส่วนราชการ นอกกรม “เสริมสัมพันธ์” แห่งหนึ่ง

ข. ตำแหน่งหัวหน้าแผนก ก. ได้แก่ นายทัศน์ ซึ่งเพิ่งสอบเลื่อนชั้นโทได้และโอนมาจากกองอื่นภายในกรม “เสริมสัมพันธ์” นั้น

ค. ตำแหน่งเสมียนพนักงานชั้นจัตวา ซึ่งมีตัวบุคคลบรรจุอยู่ครบถ้วนทั้ง ๑๒ อัตรา เสมียนพนักงานทั้ง ๑๒ คนนี้ แต่เดิมก็เป็นลูกจ้างชั่วคราว ทำงานอยู่ในกองต่างๆ ของกรม “เสริมสัมพันธ์” นั้นเอง พอมีการเปิดสอบแข่งขันทั่วไปเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวาตำแหน่งเสมียนพนักงาน จำนวน ๑๒ อัตราของกอง “บริการ” ซึ่งเพิ่งจัดตั้งขึ้นใหม่ ลูกจ้างทั้ง ๑๒ คนนี้ได้สมัครเข้าสอบ และได้รับการบรรจุทั้งหมด ๑๒ อัตรา แม้ว่าการสอบดังกล่าวจะเป็นการสอบแข่งขัน ซึ่งบุคคลภายนอกโดยทั่วไปมีคุณสมบัติตามที่กำหนดก็มีสิทธิสมัครเข้าสอบแข่งขันได้ ในบรรดาเสมียนพนักงานทั้ง ๑๒ คนนี้ มีบุคคลซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในกรณีเรื่องนี้ต่อไปอยู่ ๒ คน คือ นายท้วม กับ นายทอง

สำหรับอัตราชั้นตรีนั้นในระยะปีแรกยังไม่มีมีการบรรจุตัวบุคคลเข้าทำงานเลย จนกระทั่งเมื่อจวนจะสิ้นปีแรก จึงได้มีการสอบแข่งขันทั่วไป เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรีตำแหน่ง

ประจำแผนก คุณวุฒิปริญญาตรี ชั้น ๔๐๐ บาท ทั้ง ๒ อัตรา บุคคลที่ผ่านการสอบได้รับการบรรจุในอัตราและตำแหน่งทั้งสองนี้ ได้แก่ นายทวี และนางสาวราศรี บุคคลทั้งสองมีคุณวุฒิ ธ.บ.

และในระยะไล่ ๆ กันนั้นก็มีการเปิดสอบคัดเลือกข้าราชการชั้นจัตวาทั่วไปภายในกรม “เสริมสัมพันธ์” เพื่อเลื่อนชั้นบรรจุในอัตราชั้นตรี ตำแหน่งปฏิบัติงานเฉพาะ ชั้น ๗๕๐ บาท ของกอง “บริการ” นี้จำนวน ๑ อัตรา จากที่มีอยู่ทั้งหมด ๖ อัตรา บุคคลผู้ได้รับการบรรจุจากการสอบครั้งนี้ ได้แก่ นายทศ เสมียนพนักงานจากกองหนึ่งในกรม “เสริมสัมพันธ์”

ดังนั้นเมื่อเริ่มปีที่สอง อัตราชั้นตรีของกอง “บริการ” จึงมีตัวบุคคลได้รับการบรรจุอยู่เพียง ๓ อัตรา จากทั้งหมด ๘ อัตรา ได้แก่ นายทวี นางสาวราศรี และนายทศ ซึ่งได้เริ่มเป็นข้าราชการชั้นตรีในกอง “บริการ” นี้พร้อมกัน แต่สองคนแรกมีเงินเดือนสูงกว่า ส่วนอัตราชั้นโทคงเหลืออยู่ทั้งหมด ๕ อัตรา คือ ตำแหน่งประจำกอง ๒ อัตรา และตำแหน่งหัวหน้าแผนก ๓ อัตรา โดยมีได้มีการสอบคัดเลือกหรือโอนผู้ใดมาบรรจุเข้าทำงานแต่อย่างใด

๒. จุดเริ่มของกรณี กรณีเรื่องนี้มีจุดที่เราควรจะศึกษาย้อนขึ้นไปถึงตอนที่ นายทศได้รับการเลื่อนชั้น จากชั้นจัตวา เป็นชั้นตรี นายทศผู้นี้เป็นญาติเกี่ยวดองอยู่กับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่คนหนึ่งในการ “เสริมสัมพันธ์” ได้เคยติดตามท่านผู้ใหญ่คนนั้นเดินทางไปดูงานในต่างประเทศก่อนที่จะสอบได้มาเป็นชั้นตรีอยู่ในกอง “บริการ” นี้ นายทศเป็นเสมียนพนักงานชั้นจัตวาชั้น ๖๐๐ บาท อยู่ในกอง ๆ หนึ่งของกรมนี้มาเป็นเวลา ๒ ปี และในระยะเวลา ๒ ปีนี้ นายทศได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนจาก ๖๐๐ บาท เป็น ๗๐๐ บาท (ปีละ ๒ ขั้น) จึงหวะเดียวกับที่นายทศมีเงินเดือน ๗๐๐ บาท ทางกอง “บริการ” ก็เปิดสอบอัตราชั้นตรี ตำแหน่งปฏิบัติงานเฉพาะ ชั้น ๗๕๐ บาท ชั้น ๑ ตำแหน่ง ในระยะสิ้นปีแรกตั้งกล่าวมาแล้วนั้นขึ้น นายทศก็สมัครเข้าสอบ เพราะมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบการบรรจุข้าราชการชั้นจัตวาเป็นชั้นตรีของ อ.ก.พ. กรม “เสริมสัมพันธ์” ซึ่งระบุว่า ผู้มีสิทธิสมัครสอบ และมีสิทธิได้รับการบรรจุจะต้องเป็นผู้ที่เป็นข้าราชการชั้นจัตวามาไม่ต่ำกว่า ๒ ปี และมีเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ๗๐๐ บาท และจะเป็นเพราะเงื่อนไขดังกล่าวประกอบกับเหตุผลอื่นใดก็ตามปรากฏว่า การสอบครั้งนี้แม้ว่าจะเป็นการสอบคัดเลือกข้าราชการชั้นจัตวาทั่วไปภายในกรม “เสริมสัมพันธ์” ก็ไม่มีเสมียนพนักงานชั้นจัตวาคือคนอื่น ๆ เข้าสมัครสอบ คงมีแต่นายทศสมัคร

สอบอยู่คนเดียว สำหรับบรรดาเสมียนพนักงานจำนวน ๑๒ คน ในกอง “บริการ” เองก็ไม่สามารถจะสมัครเข้าสอบได้ เพราะเพิ่งรับราชการมาเพียง ๑ ปี และมีเงินเดือนยังไม่ถึง ๗๐๐ บาท ผลจึงปรากฏว่า นายทศได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการชั้นตรีตำแหน่งปฏิบัติงานเฉพาะในกอง “บริการ” ดังกล่าวมาแล้ว

ต่อมาอีก ๒ ปี คือในระยะจะสิ้นปีที่สาม ปรากฏว่า เสมียนพนักงานของกอง “บริการ” มีเงินเดือนถึง ๗๐๐ บาท อยู่ ๖ คน จากจำนวน ๑๒ คน และได้มีการเปิดสอบอัตราชั้นตรีตำแหน่งปฏิบัติงานเฉพาะของกอง “บริการ” ซึ่งยังคงเหลืออยู่อีก ๕ อัตรา ขึ้นทั้งหมดในคราวเดียวกัน เพื่อคัดเลือกเสมียนพนักงานจัตวาทั่วไปในกรม “เสริมสัมพันธ์” ขึ้นบรรจุในการสมัครสอบปรากฏว่าไม่มีเสมียนพนักงานจากกองอื่น ๆ มาร่วมสมัครสอบด้วยเลย คงมีแต่เสมียนพนักงานจัตวาของกอง “บริการ” เองจำนวน ๖ คน ซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของ อ.ก.พ. กรมนี้ เข้าสมัครสอบเท่านั้น ผลการสอบจึงปรากฏว่า เสมียนพนักงานของกอง “บริการ” สอบได้รับการบรรจุทั้ง ๕ อัตรา ในจำนวนเสมียนพนักงาน ๕ คนที่ได้เลื่อนเป็นชั้นตรีในตอนนี้มีนายทศกับนายทอง ซึ่งในขณะที่ทำงานในตำแหน่งเสมียนพนักงานได้กลายเป็นที่รักใคร่ชอบพองของ นายทม หัวหน้ากอง “บริการ” รวมอยู่ด้วย ส่วนที่เหลืออีก ๑ คน คงขึ้นบัญชีรอการบรรจุต่อไป

ดังนั้น เมื่อเริ่มปีที่สี่ อัตราชั้นตรีทั้ง ๘ อัตรา ของกอง “บริการ” ก็มีบุคคลได้รับการบรรจุเข้าทำงานโดยครบถ้วน ในบรรดาข้าราชการชั้นตรีทั้ง ๘ คนนี้ ในระยะเวลาต่อมาปรากฏว่า นายทศได้เลื่อนเป็นข้าราชการชั้นโทก่อน ติดตามด้วยนายทศ และนายทอง และแม้ว่าจากอัตราชั้นโทที่มีเหลืออยู่ ๕ อัตรา บรรจุให้บุคคลทั้งสามไปเสีย ๓ อัตรา ยังเหลืออีก ๒ อัตรา ก็ปรากฏว่า ข้าราชการชั้นตรีจากกองอื่นได้รับการเลื่อนชั้นขึ้นมาบรรจุในอัตราดังกล่าวเสีย ๒ อัตรา ได้แก่ นายใหม่ และนางสาวชื่น ส่วนนายทศ และนางสาวราศรี ซึ่งมีเงินเดือนสูงกว่าและเป็นข้าราชการในกอง “บริการ” เอง ยังมิได้เลื่อนเป็นชั้นโทแต่อย่างใด พฤติการณ์เกี่ยวกับการสอบเลื่อนชั้นดังกล่าวเหล่านี้ได้เป็นไปอย่างใด จะได้นำเสนอต่อไป ในตอนนั้นขอให้เราได้พิจารณาคุุตาารางอัตรากำลังของกอง “บริการ” ซึ่งได้เปรียบเทียบการเลื่อนชั้นของข้าราชการแต่ละคนที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้เสียชั้นหนึ่งก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการติดตามกรณีเรื่องนี้โดยสะดวกต่อไป ดังนี้

อัตราและตำแหน่ง	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ ๗
กอง							
นอก หัวหน้ากอง	นายทม	นายทม	นายทม	นายทม	นายทม	นายทม	ว่าง
ชั้นโท ประจำกอง (1,200 บาท)	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	นายใหม่	นายใหม่
ชั้นโท ประจำกอง (1,200 บาท)	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	น.ส. ชื่น
แผนก ก.							
นอก หัวหน้าแผนก (1,200 บาท)	นายทัศน	นายทัศน	นายทัศน	นายทัศน	นายทัศน	นายทัศน	นายทัศน
ชั้นตรี ประจำแผนก (900 บาท)	ว่าง	นายทวี	นายทวี	นายทวี	นายทวี	นายทวี	นายทวี
		1,000 บ.	1,050 บ.	1,100 บ.	1,200 บ.	1,200 บ.	1,200 บ.
ชั้นตรี ประจำแผนก (900 บาท)	ว่าง	น.ส.ราศี	น.ส.ราศี	น.ส.ราศี	น.ส.ราศี	น.ส.ราศี	น.ส.ราศี
			1,000 บ.	1,050 บ.	1,100 บ.	1,200 บ.	1,200 บ.
ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —
ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —
ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —
แผนก ข.							
นอก หัวหน้าแผนก (1,200 บาท)	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	นายทอง
ชั้นตรี ปฏิบัติงานเฉพาะ (750 บาท)	ว่าง	ว่าง	ว่าง	นายทอง	นายทอง	นายทอง	นาย —
				850 บ.	900 บ.	1,000 บ.	
ชั้นตรี ปฏิบัติงานเฉพาะ (750 บาท)	ว่าง	ว่าง	ว่าง	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —
ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นายทอง	นายทอง	นายทอง	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —
	625 บ.	675 บ.	700 บ.				
ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —
ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —	นาย —

* เสมียนพนักงานมีตัวบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทุกตำแหน่ง แต่โดยที่บางคนมิใช่เป็นตัวบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกรณี จึงมิได้

สมมติขึ้น

อัตราและตำแหน่ง	ขั้น 1 ปีที่ 1	ขั้น 2 ปีที่ 2	ขั้น 3 ปีที่ 3	ขั้น 4 ปีที่ 4	ขั้น 5 ปีที่ 5	ขั้น 6 ปีที่ 6	ขั้น 7 ปีที่ 7
แผนก ก.							
ชั้นโท หัวหน้าแผนก (1,200 บาท)	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	นายทศ	ว่าง	นายทวี
- ชั้นตรี ปฏิบัติงานเฉพาะ (750 บาท)	ว่าง	นายทศ 850 บ.	นายทศ 1,000 บ.	นายทศ 1,050 บ.	นาย -	นาย -	นาย -
- ชั้นตรี ปฏิบัติงานเฉพาะ (750 บาท)	ว่าง	ว่าง	ว่าง	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -
- ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -
- ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -
- ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -
แผนก ง.							
ชั้นโท หัวหน้าแผนก (1,200 บาท)	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	ว่าง	นายทศ	นายทศ
- ชั้นตรี ปฏิบัติงานเฉพาะ (750 บาท)	ว่าง	ว่าง	ว่าง	นายทวี 850 บ.	นายทวี 1,000 บ.	นายทวี 1,000 บ.	นาย -
- ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นายทวี 625 บ.	นายทวี 675 บ.	นายทวี 700 บ.	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -
- ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -
- ชั้นจัตวา เสมียนพนักงาน (600 บาท)	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -	นาย -

๓. การสอบเลื่อนขั้นเป็นชั้นโทครั้งแรก ในบรรดาข้าราชการชั้นตรีของกอง "บริการ" นั้น อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ พวก คือ พวกที่เป็นชั้นตรีรุ่นแรก ได้แก่ นายทวี นางสาวราศรี และนายทศกับพวกที่เป็นรุ่นหลัง ซึ่งมีนายทวี และนายทองรวมอยู่ด้วย พวกรุ่นแรกเป็นชั้นตรีเมื่อเริ่มปีที่สอง ส่วนพวกรุ่นหลังได้เป็นเมื่อเริ่มปีที่สี่ อันเป็นระยะเวลาต่างกันถึง ๒ ปี

ในพวกรุ่นแรกนี้ปรากฏว่า นายทศ เป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ ในปีที่สอง (ซึ่งเป็นปีแรกที่นายทศเริ่มเข้าทำงานเป็นชั้นตรีในกอง "บริการ") เงินเดือนขึ้น ๒ ขั้น จาก ๗๕๐ บาท เป็น ๘๕๐ บาท ทั้งที่ปรากฏว่าในปีนั้น กรม "เสริมสัมพันธ"

ได้รับวงเงินงบประมาณสำหรับเลื่อนเงินเดือนน้อยกว่าปกติ เป็นผลให้ข้าราชการในกรมนี้ได้รับการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนกันน้อยมาก แม้แต่ที่ได้เลื่อนเพียง ๑ ขั้น ก็มียุทธน้อยราย ต่อมาในปีที่สาม นายทศ ก็ได้พิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนอีก ๒ ขั้น คือ จาก ๘๕๐ บาท เป็น ๑,๐๐๐ บาท แม้ว่าในปีดังกล่าวจะได้มีการวางกฎเกณฑ์เป็นการภายในว่า ข้าราชการทุกคนในกรมนี้จะได้เลื่อนขึ้นเงินเดือนคนละ ๑ ขั้นเท่าเทียมกัน (เนื่องจากผลสะท้อนจากการที่ข้าราชการในกรม "เสริมสัมพันธ์" โดยทั่วไปไม่ได้เลื่อนขึ้นเงินเดือนในปีที่แล้ว) แล้วก็ตาม ผลการเลื่อนขึ้นดังกล่าวทำให้ นายทศมีสิทธิที่จะได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการชั้นโทรวกเร็วยิ่งขึ้น กล่าวคือ ตามระเบียบการบรรจุข้าราชการชั้นตรีเป็นชั้นโท ของ อ.ก.พ. กระทรวงที่กรม "เสริมสัมพันธ์" สังกัดอยู่ ระบุว่าต้องบรรจุจากผู้มีขึ้นเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ๑,๐๕๐ บาท และต้องมีอายุราชการชั้นตรีครบ ๓ ปี ตามความใน ม. ๕๘ วรรค ๒ ของ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน ๒๔๘๗ ถ้าในปีที่สี่ นายทศจะได้เงินเดือนขึ้นอีกแม้แต่เพียงขั้นเดียว ก็ จะครบ ๑,๐๕๐ บาท ซึ่งก็ปรากฏว่านายทศได้เลื่อนขึ้นจริง ๆ และอายุราชการก็ครบ ๓ ปีพอดี นายทศก็มีสิทธิที่จะได้รับบรรจุเข้าเป็นชั้นโทตามระเบียบดังกล่าวโดยสมบูรณ์ เมื่อจวนจะสิ้นปีที่สี่ ทางกองจึงได้จัดการเปิดการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นชั้นโท ตำแหน่งหัวหน้าแผนก ก. ชั้น ๑,๒๐๐ บาท เพียง ๑ อัตรา จากจำนวนที่ยังเหลือทั้งหมด ๕ อัตรา

ตามระเบียบวิธีการสอบคัดเลือกชั้นตรีเป็นชั้นโทของ อ.ก.พ. กระทรวง ได้ระบุวิธีเปิดสอบไว้ว่า ให้เปิดสอบได้เป็นครั้งคราวเฉพาะตำแหน่งตามความต้องการของกอง ซึ่งเป็นเจ้าของอัตราและตำแหน่งนั้น ๆ โดยให้ อ.ก.พ. กรมเป็นผู้พิจารณาอนุมัติการเปิดสอบ ดังนั้น ในทางปฏิบัติแล้ว การจะเปิดสอบในอัตราและตำแหน่งใดจึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของหัวหน้ากองอย่างเต็มที่ ในกรณีนี้นายทศหัวหน้ากองก็ได้เสนอขอเปิดสอบแต่เพียงอัตราและตำแหน่งเดียวดังกล่าวมาแล้ว

เมื่อได้ประกาศเปิดสอบ แม้ว่าจะเป็น การสอบคัดเลือกทั่วไปภายในกรมก็ปรากฏว่า จะเป็นด้วยเหตุผลใดก็ตาม มีผู้เข้าสมัครสอบเพียง ๒ คน ก็ือนายทศกับนายท้วมเท่านั้น มิได้มีผู้ที่มีสิทธิสมัครสอบคนอื่น ๆ จากกองอื่น ๆ หรือจากภายในกอง "บริการ" เอง ซึ่งได้แก่ นายทวิและนางสาวราศี เข้าสมัครสอบด้วยเลย สำหรับนายท้วมนี้มีได้มีสิทธิบรรจุเป็นชั้นโท กล่าวคือ ในขณะที่เปิดสอบเป็นระยะเวลาจวนจะสิ้นปีที่สี่ ซึ่งนายท้วมเพิ่งเป็นข้าราชการ

ชั้นตรีมาเพียง ๑ ปี แต่ได้เลื่อนเงินเดือน ๒ ชั้น คือ จาก ๗๕๐ บาท เป็น ๘๕๐ บาท ซึ่งมิได้ทำให้นายท้วมมีสิทธิขึ้นมาแต่อย่างใด แต่จะด้วยเหตุผลใดไม่ปรากฏ นายท้วมได้สมัครเข้าสอบครั้งนี้ด้วย เพราะระเบียบวิธีการสอบของ อ.ก.พ. กระทั่งเปิดโอกาสให้ผู้ไม่มีสิทธิบรรจุนสามารถเข้าสมัครสอบเพื่อขึ้นบัญชีรอการบรรจุไว้ได้

ผลการสอบก็ปรากฏว่า นายทศสอบได้ทีหนึ่ง ได้รับการบรรจุเป็นหัวหน้าแผนก ก. และนายท้วมได้เป็นที่สอง ก็มีชื่ออยู่ในบัญชีเพื่อรอการบรรจุในอัตราและตำแหน่งนี้ บัญชีดังกล่าวมีกำหนดอายุ ๒ ปีตามมติของคณะรัฐมนตรี ภายหลังที่นายทศได้รับการบรรจุแต่งตั้งเมื่อเริ่มปีที่ห้าไปแล้วไม่นานนัก ในปีนั้นเอง นายท้วมก็ได้รับการพิจารณาคัดเลือกแต่งตั้งเป็นชั้นพิเศษ ดำรงตำแหน่งปฏิบัติงานพิเศษประจำกรม แต่ในทางปฏิบัติคงปฏิบัติราชการในตำแหน่งหัวหน้ากอง “บริการ” เช่นเดิมอยู่ต่อไป

การสอบครั้งนี้ยังมีผลต่อมาอีกในระยะยาว กล่าวคือ เมื่อสิ้นปีที่ห้าก็ได้มีการขอโอนย้ายนายทศไปเป็นหัวหน้าแผนก ง. เป็นอันว่าตำแหน่งหัวหน้าแผนก ก. ซึ่งนายท้วมมีชื่อขึ้นบัญชีรอการบรรจุอยู่ว่างลง นายท้วมจึงคอยการบรรจุอยู่ในลำดับต่อไป ซึ่งจะกระทำได้อีกต่อเมื่อนายท้วมได้เป็นข้าราชการชั้นตรีครบกำหนด ๓ ปี ซึ่งตกอยู่ในระยะเวลาอีก ๑ ปี คือในราวสิ้นปีที่หก และก็ต้องกับกำหนดอายุเวลาของบัญชีรอการบรรจุพอดีด้วย สำหรับในเรื่องเงินเดือนนั้น เมื่อสิ้นปีที่ห้า นายท้วมได้เลื่อนอีก ๒ ชั้น จากเดิม ๘๕๐ บาท เป็น ๑,๐๐๐ บาท และถ้าเมื่อสิ้นปีที่หก หากนายท้วมได้เลื่อนเงินเดือนอีกเพียง ๑ ชั้น ตามเกณฑ์ที่ว่างไว้เป็นการภายในแล้ว นายท้วมก็จะมีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะเลื่อนเป็นชั้นโท คืออายุราชการเป็นชั้นตรีครบ ๓ ปี และเงินเดือนถึง ๑,๐๕๐ บาท แต่อย่างไรก็ตาม ในระหว่างปีที่หกนั่นเอง ได้มีมติคณะรัฐมนตรีให้เลิกเงื่อนไขการเลื่อนชั้นข้าราชการชั้นตรีเป็นชั้นโทที่ว่าจะต้องมีเงินเดือนถึง ๑,๐๕๐ บาทนั้นเสีย โดยอนุมัติให้เลื่อนจากชั้นตรีที่มีเงินเดือนชั้นใดก็ได้ โดยยึดถือหลักความสามารถของบุคคลเป็นเกณฑ์ประกอบกับหลักเกณฑ์ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน มาตรา ๕๘ วรรค ๒ ก็ปรากฏว่า เมื่อสิ้นปีที่หก นายท้วมกลับไม่ได้เงินเดือนขึ้น แต่ก็เป็นเวลาที่ยานท้วมมีอายุราชการเป็นชั้นตรีครบ ๓ ปี มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบใหม่นายท้วมก็ได้รับการบรรจุเป็นชั้นโทในตำแหน่งหัวหน้าแผนก ก. โดยไม่ต้องทำการสอบใหม่ จึงเป็นอันว่า การสอบครั้งนี้เพียงครั้งเดียว อัตราและตำแหน่งชั้นโทของกองนี้ก็ได้รับการบรรจุไปเสีย ๒ อัตรา จากจำนวน ๕ อัตรา

๔. การสอบครั้งที่สอง ขอให้เราย้อนกลับไปพิจารณากรณีเรื่องนี้ ตอนระยะเริ่มปีที่ห้าอีกครั้งหนึ่ง คือเมื่อนายทศได้เป็นหัวหน้าแผนก ง. และนายท้วมคอยการบรรจุในตำแหน่งหัวหน้าแผนก ก. ไปคนละอัตราเช่นนี้แล้ว อัตราและตำแหน่งชั้นโทของกองนี้ก็ยังคงเหลืออีก ๓ อัตรา คือตำแหน่งหัวหน้าแผนก ข. และตำแหน่งประจำกองอีก ๒ อัตรา อัตราที่ว่างทั้งหมดนี้ทำให้ต้องมีการเปิดสอบคัดเลือกทั่วไปภายในกรมนี้ขึ้นเป็นครั้งที่สอง และที่สาม อันเป็นจุดที่น่าศึกษาพิจารณาอยู่มากในกรณีเรื่องนี้ เพราะมีความสลับซับซ้อนพัวพันถึงปัญหาต่าง ๆ มากมาย

เมื่อเริ่มปีที่ห้า ซึ่งเป็นปีแรกที่นายทศได้เป็นชั้นโท และนายท้วมรอคอยการบรรจุตามบัญชีนี้ งานอันเป็นหน้าที่ของกองเริ่มขยายตัวและทวีความยากลำบากมากขึ้น ทางผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือเริ่มเฟื่องเสียงกวักขึ้น เพราะลักษณะของงานเป็นไปในทางที่จะต้องแสดงออกต่อส่วนราชการอื่น ๆ นายทศซึ่งเคยปฏิบัติงานด้วยตนเองเสมอมา ได้วิ่งเต้นขออำนาจจากอธิบดีที่จะขอยืมตัวบุคคลจากกองอื่น ๆ มาช่วยทำงาน ซึ่งบางครั้งก็ทำให้ต้องไปขัดแย้งกับหัวหน้ากองบางท่านที่มีตัวบุคคลอยู่พอดีกับงาน นายทศนี้ หัวหน้าแผนก ก. ที่ทำงานมาตั้งแต่ปีแรกได้เสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหานี้โดยทางเปิดสอบคัดเลือกในอัตราและตำแหน่งชั้นโทของกองที่ยังว่างอยู่ทั้ง ๓ อัตรา เพื่อเป็นการล่อใจให้บุคคลจากกองอื่น ๆ ให้มาทำงานด้วย แต่นายทศก็ยังนิ่งเฉยอยู่ไม่เสนอขอเปิดสอบ จนกระทั่งนายใหม่ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทในกรณีนี้ นายใหม่เป็นข้าราชการชั้นตรีตำแหน่งประจำแผนกอยู่ในกองอื่น แต่มีความสนิทสนมรู้จักกับนายทศในทางส่วนตัวเป็นอย่างดี นายใหม่สำเร็จการศึกษาชั้น ธ.บ. ผ่านการสอบแข่งขันได้เข้าทำงานรุ่นเดียวกับนายทศ และนางสาวราศรี โดยมีคุณสมบัติที่พอจะทำงานได้ แต่นายใหม่ไม่ค่อยจะมาทำงานหรือมาทำงานสายมากอยู่เป็นนิจสิน เป็นที่อึดหุนาระอาใจแก่ผู้บังคับบัญชา และเมื่อหัวหน้ากองที่นายใหม่สังกัดอยู่แสดงท่าทีที่จะเข้มงวดกวัดขั้นในเรื่องเวลามาทำงานของข้าราชการ นายใหม่ก็ทำท่าว่าไม่อยากจะอยู่ในกองนั้นต่อไป

เมื่อสิ้นปีที่ห้า ภายหลังการสอบครั้งแรกประมาณ ๑ ปี นายทศก็ได้เสนอขออนุมัติเปิดสอบอัตราชั้นโท ตำแหน่งประจำกองชั้นเพียง ๑ ตำแหน่ง ท่าทีในการเปิดสอบครั้งนี้ผิดแผกแตกต่างไปจากการเปิดสอบครั้งแรก กล่าวคือ เมื่อมีข่าวว่าจะมีการเปิดสอบครั้งที่สองก็ปรากฏว่ามีเสียงกล่าวโจมตีการสอบครั้งแรกว่า ก่อนข้างจะบรรจุบิบบำกัภายในกองมากเกินไป

ในครั้งนั้นนายทมิฬจึงได้กล่าวแสดงท่าทีเป็นการทั่วไปว่า ต้องการให้บุคคลที่มีความสามารถจาก กองต่าง ๆ มาสอบคัดเลือก เพราะทางกอง “บริการ” ขาดคนทำงาน จึงต้องการบุคคลที่มีความสามารถจริง ๆ เข้าทำงาน และการสอบจะเป็นไปตามเกณฑ์ ถือความสามารถให้มากที่สุด จึงปรากฏว่ามีผู้สมัครเข้าสอบคัดเลือกครั้งนั้นมากกว่าทุกคราว เป็นจำนวนถึง ๑๖ คน ซึ่งก็มีนายใหม่รวมอยู่ด้วย ข้าราชการชั้นตรีในกอง “บริการ” เองก็สมัครเข้าสอบทั้งหมด รวมทั้งนายทมิฬ นางสาวราศีและนายทองด้วย

สำหรับนายทมิฬนั้นเริ่มรับราชการในกอง “บริการ” นี้ในปีที่สอง รวมเวลารับราชการ จนถึงเวลาเปิดสอบครั้งนี้เป็นเวลา ๔ ปี มีขั้นเงินเดือนเต็มขั้นตรี คือ ๑,๒๐๐ บาท (ปีละหนึ่งขั้น) นับได้ว่า นายทมิฬมีขั้นเงินเดือนสูงที่สุดในกลุ่มผู้สมัคร แม้แต่นางสาวราศี ซึ่งเข้าทำงานพร้อมกัน มีอายุราชการเท่ากันก็ยังมีขั้นเงินเดือนต่ำกว่านายทมิฬอยู่ ๑ ขั้น คือมีเพียง ๑,๑๐๐ บาท ทั้งนี้เพราะในปีแรกที่นายทมิฬเข้ารับราชการในกองบริการ (เป็นปีที่สองที่กองนี้จัดตั้งขึ้นมา) นายทมิฬได้ถูกยืมตัวไปรับราชการในกองอื่น และในปีนั้นก็เป็นปีแรกที่ข้าราชการในกรม “เสริมสัมพันธ์” ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนกันน้อยมาก ดังกล่าวแล้ว แต่นายทมิฬก็เป็นคนหนึ่งที่ทำหน้าที่ของกองนั้นเห็นสมควรพิจารณาเลื่อนขั้นให้ และต่อมานายทมิฬก็กลับมาอยู่กอง “บริการ” ตามเดิม จนมีขั้นเงินเดือนเต็มขั้นตรี ๑,๒๐๐ บาท ดังกล่าวนั้น ส่วนนางสาวราศีคงทำงานอยู่ที่กอง “บริการ” ตลอดมา และไม่ได้พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในปีแรกที่เข้าทำงาน สำหรับนายทองนั้นเพิ่งเป็นข้าราชการชั้นตรีมา ๒ ปี (คือสอบผ่านคัดเลือกได้เมื่อต้นปีที่สาม และบรรจุเข้าทำงานเมื่อเริ่มปีที่สี่) มีขั้นเงินเดือน ๙๐๐ บาท (ปีแรกได้ ๒ ขั้น จาก ๗๕๐ บาท เป็น ๙๕๐ บาท) ยังไม่มีสิทธิบรรจุเป็นข้าราชการชั้นโท แต่ก็ได้สมัครเข้าสอบคราวนี้ด้วย

ผู้สมัครจากกองอื่นๆ นอกจากนายใหม่แล้วก็มีบุคคลที่สำเร็จชั้นปริญญาตรีและผู้ที่ทางกรมส่งไปศึกษาชั้นปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมอยู่ด้วยหลายคน ท่าทีของบรรดาผู้สมัครที่แสดงออกในการสอบครั้งนี้ มีที่น่าสังเกตโดยเฉพาะท่าทีของนายใหม่ กล่าวคือ ในขณะที่ผู้สมัครคนอื่นๆ กำลังชะมัดเขม้นเตรียมตัวสอบ ผู้สมัครที่เป็นสตรีบางรายก็มักจะวนเวียนไปหาบรรดากรรมการที่ร่วมในการออกข้อสอบคราวนี้ เพื่อให้ท่านกรรมการบอกใบ้ หรือแนะนำข้อสอบให้ นายใหม่กลับออกเดินทางไปทำธุรกิจส่วนตัว

ทางต่างจังหวัดเสียเป็นเวลาหลายวัน และได้เดินทางกลับมาก่อนหน้ากำหนดวันสอบเพียงวันเดียว

สำหรับหลักสูตร และวิธีการสอบตามที่ อ.ก.พ. กระทรวงกำหนดขึ้นก็คงใช้หลักสูตรการสอบคัดเลือกชั้นตรีเป็นชั้นโทของ ก.พ. กล่าวคือ แบ่งวิชาที่สอบออกเป็นสองภาค คือ ภาควิชาการซึ่งมีคะแนนรวม ๒๐๐ คะแนน แบ่งออกเป็น ๔ วิชาๆ ละ ๕๐ คะแนน ได้แก่ วิชาความรู้ทั่วไป ภาษาไทย (เรียงความ) ภาษาอังกฤษ และวิชากฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ และภาคปฏิบัติซึ่งมีคะแนนรวม ๓๐๐ คะแนน โดยแบ่งการสอบออกเป็น ๒ อย่าง คือ สอบข้อเขียนวิชาทดลองปฏิบัติราชการให้คะแนน ๒๐๐ คะแนน กับสอบสัมภาษณ์ให้คะแนน ๑๐๐ คะแนน และถือตามมติคณะรัฐมนตรีที่ระบุให้ถือวิชาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นวิชาบังคับ ผู้สอบจะต้องสอบได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ สำหรับวิชานี้คือ ต้องได้ ๑๒๐ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๒๐๐ คะแนน และนอกจากนั้นแล้วยังต้องได้คะแนนรวมทุกวิชาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ด้วย จึงจะถือว่าเป็นผู้สอบได้

สำหรับวิธีการสอบที่สำคัญก็คือ การให้ อ.ก.พ. กรมต่งคณะกรรมการทำการสอบคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน โดยตั้งจากข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองเพื่อทำการออกข้อสอบ ตรวจให้คะแนน สอบสัมภาษณ์ รวมคะแนน และเสนอผล แต่วิธีการที่สำคัญได้แก่การให้หัวหน้ากองที่เป็นเจ้าของอัตราและตำแหน่งที่เปิดสอบเป็นกรรมการออกข้อสอบ และตรวจให้คะแนนในวิชาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ อันเป็นวิชาบังคับ โดยเฉพาะแต่ผู้เดียว ตามหลักเกณฑ์ที่ว่า หัวหน้ากองนั้นย่อมมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ราชการของตำแหน่งภายในกองของตนเองได้ดีกว่าผู้อื่น

ตามวิธีการดังกล่าว นายทรมก็ได้เป็นกรรมการคนหนึ่งในจำนวน ๓ คน ซึ่ง อ.ก.พ. กรมแต่งตั้งขึ้นดำเนินการสอบคราวนี้ และเป็นกรรมการในวิชาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วย นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมที่จะให้คะแนนในการสอบสัมภาษณ์อีกด้วย ข้อสอบวิชาทดลองปฏิบัติฯ ที่นายทรมออกมาปรากฏว่ามีทั้งหมด ๓ ข้อ ข้อแรกเป็นคำถามเกี่ยวกับระเบียบการลาราชการ ข้อสองเป็นคำถามเกี่ยวกับการให้ความหมายของคำต่างๆ ที่มีความหมายใช้เป็นพิเศษในวงราชการ ซึ่งข้าราชการทุกคนพึงต้องรู้ และข้อสุดท้ายเป็นคำถามสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของแผนกต่างๆ ในกอง "บริการ" และให้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุงงานในแผนก

ใดแผนกหนึ่งตามที่คุณสอบจะเลือกเอา การให้คะแนนจัดแบ่งตามน้ำหนักความสำคัญของแต่ละข้อ คือข้อแรกให้ ๔๐ คะแนน ข้อสอง ๕๐ คะแนน และข้อสุดท้าย ๑๑๐ คะแนน

ในระหว่างที่รอผลการสอบ มีการกรรมการนายหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการได้ตรวจให้คะแนนในวิชาของตน และรวมคะแนนในวิชาอื่นไว้เรียบร้อยแล้ว ยังคงรวบรวมคะแนนวิชาทดลองปฏิบัติฯ ซึ่งนายทอมยังมิได้ส่งยอดคะแนนมาให้รวม ได้มากล่าวเปิดเผยถึงตัวเก็งว่า ได้แก่ผู้สมัครสอบผู้หนึ่งซึ่งเป็นข้าราชการในกองอื่น โดยบุคคลผู้นี้ได้ทำคะแนนนำผู้อื่นมากมาย ถ้าไม่ตกวิชาทดลองปฏิบัติฯ เสีย ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะบุคคลผู้นี้เป็นคนหนึ่งที่ทางกรมส่งไปศึกษาชั้นปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อยู่ด้วย และแม้แต่จะตกคะแนนในวิชานี้เพียง ๑๒๐ คะแนนพอดี ก็ยังจะมาเป็นทีหนึ่งอย่างแน่นอน

แต่ผลการสอบที่ประกาศออกมาปรากฏว่า นายทองได้ทีหนึ่ง และนายใหม่ได้ทีสอง เป็นทีเปิดเผยว่า มีบุคคลทั้งสองนี้เท่านั้นที่สามารถสอบผ่านวิชาทดลองปฏิบัติฯ คือได้คะแนนเกินร้อยละ ๖๐ หรือ ๑๒๐ คะแนนขึ้นไป ส่วนผู้สมัครคนอื่นๆ แม้ว่าจะทำคะแนนในวิชาอื่นๆ ได้ดี ก็มาตกวิชานี้กันหมด รวมทั้งนายทวิ และนางสาวราศี ซึ่งเป็นข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่ในกอง “บริการ” นี้เองด้วย สำหรับผู้ที่เป็นตัวเก็งนั้น ตามยอดคะแนนที่ส่งมา ปรากฏว่าขาดคะแนนไปเพียง ๑ คะแนนก็จะสอบวิชานี้ได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่านายทองจะสอบได้ทีหนึ่ง ตามหลักควรจะได้รับบรรจุเป็นชั้นโทก่อน แต่นายทองยังขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนมาตรา ๕๘ วรรค ๒ คือยังมีอายุราชการชั้นตรีไม่ครบกำหนด ๓ ปี การบรรจุจึงบรรจุให้แก่ผู้สอบได้ในลำดับถัดลงไป ซึ่งได้แก่นายใหม่ ผู้มีสิทธิบรรจุอย่างครบถ้วนนั่นเอง เป็นอันว่า นายใหม่ได้เลื่อนชั้นเป็นข้าราชการชั้นโท ตำแหน่งประจำกอง “บริการ” ย้ายออกจากกองเดิมได้สมความปรารถนา

๕. ภายหลังการสอบครั้งที่สอง ปรากฏการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกองนี้ภายหลังการสอบครั้งที่สอง เป็นเรื่องที่น่าสนใจอีกตอนหนึ่ง ในฐานะที่เป็นผลที่บังเกิดขึ้นจากการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้ขาดการสอบครั้งหนึ่งของนายทอม

กล่าวคือ นายใหม่ยังคงประพฤติดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ราชการเช่นเดิม คือ ไม่ค่อยมาทำงาน หรือมาทำงานสาย กลับก่อนเวลาอยู่เป็นนิจสิน อันเป็นความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ตรงกับความต้องการที่ต้งไว้ในการเปิดสอบที่ว่า ต้องการจะได้คนที่มีความสามารถเข้ามาช่วยทำงาน ซึ่งกำลังทวีความยากลำบากและกว้างขวางมากมายขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นนายทวิและนางสาวราศรี ได้แสดงท่าทีความท้อแท้ใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยเฉพาะนายทวิ ซึ่งขึ้นเงินเดือนเต็มขั้นตรี ไม่มีทางจะเลื่อนเป็นชั้นโทได้โดยวิธีใดนอกจากการสอบคัดเลือก และตรงกันข้ามข้าราชการชั้นตรีที่มีขึ้นเงินเดือนต่ำกว่านายทวิเสียอีก กลับได้เลื่อนข้ามหน้าไปเป็นชั้นโท โดยเฉพาะนายใหม่ ซึ่งเป็นข้าราชการมาจากกองอื่น การณ์ก็ปรากฏว่านายทวิเริ่มมาสาย กลับก่อนเวลาเป็นประจำเข้าบ้าง ส่วนนางสาวราศรีนั้นเป็นสตรี มีปฏิกริยาไม่รุนแรง คงได้แต่เอ่ยปากประทุษกับผู้อื่นอยู่เนือง ๆ และหลีกเลี่ยงการทำงานไปบ้างเท่านั้น

ในเรื่องนี้นายทัศน หัวหน้าแผนก ก. ก็ได้เสนอแนะให้เปิดสอบอัตราชั้นโท ตำแหน่งประจำกองที่ยังเหลืออยู่อีกตำแหน่งหนึ่ง กับหัวหน้าแผนก ข. ที่ยังว่างอยู่ เพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถเข้ามาทำงานบ้าง ทั้งนี้ต่อมาประมาณหนึ่งปีในระยะจวนจะสิ้นปีที่หก นายทมจึงได้ขออนุมัติเปิดสอบคัดเลือกในอัตราและตำแหน่งทั้งสองชั้น นับเป็นการสอบคัดเลือกเลื่อนชั้นตรีเป็นชั้นโทครั้งที่สามของกอง และเป็นเวลาที่ประจวบเหมาะแก่ที่นายทองได้เป็นข้าราชการชั้นตรีมาครบรอบ ๓ ปีพอดี นายทองจึงมีสิทธิเป็นชั้นโทอย่างเต็มที่ในคราวนี้ แม้จะมีขึ้นเงินเดือนเพียง ๑,๐๐๐ บาทก็ตาม (เพราะมีมติคณะรัฐมนตรีให้ยกเลิกเงื่อนไขการเลื่อนชั้นตรีเป็นชั้นโท โดยให้ถือเกณฑ์บรรจุจากผู้มีขึ้นเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ๑,๐๕๐ บาท และให้เลื่อนจากผู้มีขึ้นเงินเดือนเท่าใดก็ได้ ตามหลักความสามารถดังกล่าวมาแล้วในกรณีของนายทวิ)

๖. การสอบครั้งที่สาม เมื่อประกาศเปิดสอบเฉพาะอัตราและตำแหน่งทั้งสองเป็นการทั่วไปภายในกรมออกมา ท่าทีของผู้มีสิทธิเข้าสอบทั้งหลายที่แสดงออกมานั้นมีอยู่แตกต่างกันในระหว่างอัตราและตำแหน่งทั้งสองอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ในตำแหน่งหัวหน้าแผนก ข. นั้น ปรากฏว่าไม่มีผู้มีสิทธิคนใดจากกองอื่น ๆ และจากในกอง "บริการ" เอง สมัครเข้าสอบคัดเลือกเลยนอกจากนายทอง ส่วนตำแหน่งประจำกองนั้นกลับปรากฏว่ามีผู้สมัครเข้าสอบเป็นจำนวนมากว่าการสอบครั้งที่สอง คือเป็นจำนวนถึง ๒๐ คน ซึ่งก็มีนายทวิ และนางสาวราศรีรวมอยู่ด้วย เพราะมีความรู้สึกโดยทั่วไปอยู่ว่า นายทมคงต้องการคนที่มีความรู้ความ

สามารถเข้าทำงานในตำแหน่งนี้อย่างจริงใจกว่าครั้งก่อน แม้ว่าในบรรดาผู้สมัครสอบในอัตรา และตำแหน่งนี้จะมีบุคคลที่พอมองเห็นได้ว่า เป็นที่รักใคร่ชอบพอของหัวหน้ากองอยู่บ้างก็ตาม ก็ยังหวังอยู่ว่ากรณีไม่คงามเช่นกรณีนายใหม่คงจะเป็นบทเรียนที่ดีได้บ้าง และคงจะไม่บังเกิดซ้ำขึ้นอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อนายทองเองก็มีหวังในตำแหน่งหัวหน้าแผนก ข. อย่างเต็มเปี่ยมไปแต่ผู้เดียวแล้ว

แต่ขอให้เราได้พิจารณาพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นในกลุ่มผู้สมัครสอบในอัตราและตำแหน่งประจำกอง เพื่อที่ว่า พฤติกรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาทางการบริหารอย่างไรบ้างก่อนอื่น ขอแนะนำให้รู้จักกับนางสาวซิน ผู้สมัครคนหนึ่งซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการสอบครั้งนี้เสียก่อน นางสาวซินเป็นผู้สำเร็จปริญญาตรี เริ่มเข้ารับราชการเป็นชั้นตรี ตำแหน่งประจำแผนก ข. ๙๐๐ บาท รุ่นเดียวกับนายทวี นางสาวราศรี และนายใหม่ แต่รับราชการอยู่ในกองอื่น นางสาวซินเป็นคนทำงาน “แบบผักชีโรยหน้า” เพื่อแข่งขันเอาความดีความชอบกับผู้อื่น กล่าวคือมาทำงานแต่เช้าเป็นประจำทุกวัน เพื่อเซ็นชื่อแสดงออกซึ่งความขยันขันแข็งในการปฏิบัติราชการของตน และจะนั่งอยู่กับโต๊ะ แต่ไม่ได้ทำอะไร พอถึงหลังผู้บังคับบัญชาแล้วนางสาวซินก็ออกตระเวนเที่ยวพูดคุยตามโต๊ะของข้าราชการผู้อื่น ในปีแรกที่นางสาวซินเข้ารับราชการนั้น เป็นปีที่ข้าราชการในกรม “เสริมสัมพันธ์” ได้พิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนกันน้อยมาก ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น บุคคลที่ได้รับเลื่อนขึ้นเงินเดือนในกองที่นางสาวซินรับราชการอยู่ในปีนั้นถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการทำงานที่ดีถึงขนาด (กองนี้เป็นกองที่นายทวีเคยมาช่วยราชการ และได้เลื่อนขึ้นเงินเดือนในปีนั้นด้วย) ก็ปรากฏว่านางสาวซินมิได้รับการเลื่อนเงินเดือน และต่อมาเมื่อมีการสอบเลื่อนชั้นตรีเป็นชั้นโทในกองนั้น ก็ปรากฏว่านางสาวซินไม่สามารถสอบคัดเลือกได้เช่นกัน นางสาวซินจึงมีท่าทีที่จะพยายามหาทางแข่งขันเพื่อให้ทัดเทียมกับเพื่อนข้าราชการที่ได้เป็นชั้นโทแล้วอยู่เสมอ ในการสอบครั้งที่สองของกอง “บริการ” นางสาวซินก็ได้เข้าร่วมสอบด้วย และในการสอบครั้งนี้ แม้ว่านางสาวซินจะไม่สามารถสอบได้ แต่นางสาวซินก็สามารถทำความรู้จักคุ้นเคยกับนายทม เพราะในฐานะที่เป็นหญิงสาว ขณะที่เตรียมตัวสอบก่อนกำหนดการสอบ นางสาวซินก็มักพยายามไปพบนายทม อ้อนวอนขอให้นายทมในฐานะเป็นกรรมการออกข้อสอบวิชาทดลองปฏิบัติฯ ช่วยบอกใบ้ให้ หรือแนะนำข้อสอบอันจะทำให้โอกาสการสอบของตนดีกว่าผู้อื่น พฤติกรรมเช่นนี้มักจะปรากฏแก่ผู้สมัครสอบที่เป็นสตรีส่วนมาก และในการสอบครั้งที่สองนั้น แม้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดผลอย่างไรมากมายนัก นางสาวซินก็ได้รู้จักคุ้นเคยกับนายทม

อันส่งผลมาถึงการสอบในครั้งที่สามนี้ ประกอบกับมีข้าราชการในกองนี้คนหนึ่งซึ่งมีความสนิทสนมคุ้นเคยเป็นอย่างดีกับนายทมิได้ให้ความสนับสนุนส่งเสริมนางสาวขึ้น โดยได้ช่วยพูดให้นายทมิเห็นว่า นางสาวขึ้นมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเป็นข้าราชการชั้นโท และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และความตั้งใจพอที่จะทำงานได้ อันตรงกับความต้องการในการเปิดสอบของอัตราและตำแหน่งนี้ ทำที่และพฤติกรรมของนางสาวขึ้นในการเตรียมตัวสอบครั้งนี้จึงผิดแผกแตกต่างไปจากคราวก่อน ๆ กล่าวคือ นางสาวขึ้นไม่ไปติดต่อกับนายทมิเลย และพยายามปลีกตัวไปดูหนังสือเตรียมคำตอบอยู่คนเดียว ไม่ยอมที่จะปรึกษาหารือกับผู้ใด นอกจากข้าราชการผู้สนิทสนมกับนายทมิและให้ความสนับสนุนคนผู้นั้นเท่านั้น ทำที่เช่นนี้ทำให้ผู้สมัครที่เป็นสตรีสองสามคนพยายามเข้าหานายทมิ อ้อนวอนให้บอกใบ้ หรือแนะนำข้อสอบให้แก่ตนบ้าง มีอยู่สองรายที่อ้อนวอนขอให้ตนสอบได้ ขอเพียงแต่มีชื่ออยู่ในบัญชีรอการบรรจุก็เพียงพอแล้ว อย่าให้ถึงขนาดสอบตกไปเลย การแข่งขันชิงไหวพริบกันว่าผู้ใดจะแสวงหาโอกาสได้เปรียบในการสอบครั้งนี้ดีกว่ากันก็ปรากฏอยู่ทั่วไปในหมู่ผู้สมัคร ก่อนกำหนดวันสอบปรากฏว่ามีผู้สมัครจำนวน ๖ รายได้ถอนตัวออกจากการสอบครั้งนี้ไปโดยไม่ปรากฏสาเหตุที่แน่ชัด

การสอบครั้งนี้ นายทมิ นอกจากจะออกข้อสอบและตรวจให้คะแนนในวิชาทดลองปฏิบัติ ๆ อย่างเคยแล้ว ยังเป็นกรรมการในวิชาอื่นบางวิชาอีกด้วย ผลการสอบปรากฏว่ามีผู้สอบได้ขึ้นบัญชีบรรจุไว้ ๔ คน นางสาวขึ้นได้เป็นที่หนึ่ง โดยได้คะแนนนำในวิชาทดลองปฏิบัติ ๆ และบางวิชาที่นายทมิเป็นกรรมการ และได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการชั้นโท ตำแหน่งประจำกองย้ายจากกองเดิมมารับราชการในกอง "บริการ" ต่อไป ลำดับที่สองคงได้แก่ผู้สมัครคนหนึ่งซึ่งมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับนายทมิ ส่วนที่สามและที่สี่ คงได้แก่ผู้สมัครสตรีที่ไปอ้อนวอนขอมีชื่ออยู่ในบัญชีรอการบรรจุดังกล่าวแล้ว สำหรับนายทมิและนางสาวราศี คงไม่สามารถสอบเข้ามีชื่อในบัญชีดังกล่าวได้อีกครั้งหนึ่ง

การสอบในตำแหน่งหัวหน้าแผนก ข. นั้น ผลก็เป็นดังที่คาดหมายไว้คือ นายทองสอบได้และได้รับการบรรจุไป เป็นที่น่าสังเกตว่า นายทมิ (ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรอคอยการบรรจุในตำแหน่งหัวหน้าแผนก ก. จากการสอบครั้งแรกหลังจากที่นายทมิผู้สอบได้ที่หนึ่งและได้รับการบรรจุในการสอบครั้งนี้ได้ย้ายไปเป็นหัวหน้าแผนก ง. ตำแหน่งหัวหน้าแผนก ก. จึงว่างลง แต่ นายทมิยังไม่มีสิทธิบรรจุเพราะยังเป็นชั้นตรีไม่ครบ ๓ ปี) ก็เพิ่งได้รับการบรรจุ

เป็นหัวหน้าแผนก ค. พร้อมกับนายทอง หลังจากที่ได้รื้อคอยอย่างเงิบเงิบมาเป็นเวลา ๒ ปี ทั้งนี้เพราะนายท้วมได้เป็นข้าราชการชั้นตรีเมื่อเริ่มปีที่สี่พร้อมกับนายทอง จึงมีอายุราชการเป็นชั้นตรีครบ ๓ ปีเมื่อสิ้นปีที่หกนั้นพร้อมกัน นับว่าบุคคลทั้งสองได้รับการเลื่อนชั้นก้าวหน้ากว่าบรรดาเสมียนพนักงานจัตวาอื่นเดียวกัน คือในช่วงระยะเวลา ๖ ปี ที่ตั้งกอง “บริการ” ขึ้นมา บุคคลทั้งสองได้เลื่อนจากเสมียนพนักงานจัตวาขึ้น ๖๐๐ บาท ในปีแรกขึ้นมาจนเป็นข้าราชการชั้นโทตำแหน่งหัวหน้าแผนกชั้น ๑,๒๐๐ เมื่อสิ้นปีที่หก และยิ่งก้าวหน้ามากกว่านายทวิ และนางสาวราศี ซึ่งแม้ว่าจะเริ่มทำงานในปีที่สอง แต่ก็เริ่มต้นด้วยการเป็นชั้นตรีขึ้น ๕๐๐ บาท ซึ่งสูงกว่าขึ้นเงินเดือนของบุคคลทั้งสองเมื่อเริ่มปีที่สอง (๖๒๕ บาท) ถึง ๘ ชั้น (ดูตารางเปรียบเทียบที่เสนอไว้ข้างต้น)

๗. ภายหลังการสอบครั้งที่สาม ภายหลังการสอบครั้งนี้แล้วไม่นานได้มีการเปิดสอบคัดเลือกเลื่อนชั้นจัตวาเป็นชั้นตรีในตำแหน่งที่ว่าง และมีการเปิดสอบแข่งขันทั่วไปเพื่อบรรจุเป็นชั้นจัตวาในกอง “บริการ” อีก เป็นอันว่าเมื่อเริ่มปีที่เจ็ด อัตราค่าส่งของกองนี้จึงมีตัวบุคคลได้รับการบรรจุเข้าทำงานอย่างครบถ้วน แต่ก็ยังปรากฏว่ามีการเอาตัวข้าราชการจากกองอื่นๆ มาช่วยทำงานให้กับกองนี้อยู่ตลอดเวลา โดยนายท้วมได้ขออำนาจเป็นการภายในจากอธิบดีที่จะเรียกเกณฑ์ตัวบุคคลจากกองอื่นๆ ผลัดเวรกันไปทำงานในหน้าที่ของกอง “บริการ” อันก่อให้เกิดความไม่พอใจให้แก่บุคคลเหล่านั้น ผู้ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการในส่วนของตนอยู่แล้ว การทำงานดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติอย่างขอไปที ไม่สู้จะเต็มใจเท่าใดนัก และมีการตั้งข้อสังเกตว่า ตัวบุคคลในกอง “บริการ” ก็มีอยู่ครบถ้วนแล้ว ยังต้องเรียกเกณฑ์บุคคลจากกองอื่นๆ ไปทำงาน แสดงว่าข้าราชการของกองนี้ไม่มีความสามารถพอจะทำงานได้

ในตำแหน่งข้าราชการในกอง “บริการ” ปรากฏว่า นายทวิ นางสาวราศี และนายใหม่ ยังคงมาสาย กลับก่อนหรือไม่มาทำงานอยู่เป็นนิจสิน เช่นเดิม นายทวิได้เคยพูดว่าตนไม่มีหนทางจะก้าวหน้า และจะต้องรอโอกาสที่จะเลื่อนชั้นต่อไปอีกนาน จึงไม่รู้จะทำงานไปทำไม และจะพยายามหาทางโอนย้ายไปอยู่ส่วนราชการอื่น

ต่อมาเมื่อเริ่มปีที่เจ็ดไปได้ประมาณเดือนเศษ นายท้วมก็ได้ยื่นใบลาออกจากราชการไปทั้งที่ยังไม่ครบเกษียณอายุราชการโดยไม่ทราบสาเหตุ เหตุการณ์ภายในกอง “บริการ” จะคลี่คลายไปในทางใด เป็นเรื่องที่เราจะต้องเฝ้าพิจารณาคุกกันต่อไป

A WEDDING CEREMONY

โดย บัณฑิต ถิ่นพังงา

(Lek and Nitya are talking about the coming wedding of Lek's sister)

Nitya: Lek, what part are you going to take at your sister's wedding?

Lek: I'm going to play a receptionist. I'll greet guests and show them where to sit.

Nitya: I'm just curious: what exactly do they do at a wedding?

Lek: Well, the wedding couple will take their seats on a bench long enough for two. In front of them there will be a cushioned table on which they lean forward and rest their hands.

Nitya: But why do they have to lean forward? Can't they sit up straight?

Lek: They lean forward because they will have to offer their palms to their guests, who will pour lustral water onto their palms. As the guests take turn to do this to the bride and the groom, the couple will bow their heads and move the hands up and down in acknowledgement and appreciation.

Nitya: Well, where do the guests get the lustral water? And when they pour the water onto the couple's palms, won't the water wet the floor all over?

(เล็กกับนิตยากำลังคุยกันเรื่องพี่สาวของเล็กจะเข้าพิธีแต่งงาน)

นิตยา: เล็ก ในงานแต่งงานของพี่สาวของเธอ เธอจะทำหน้าที่อะไร

เล็ก: ฉันจะเป็นคนรับแขก ฉันจะคอยรับแขก และบอกเขานั่งตรงไหน

นิตยา: ฉันน่าจะอยากรู้ ในพิธีแต่งงานเขาทำอะไรกัน

เล็ก: ก็คือ คู่บ่าวสาวเขานั่งบนม้ายาว ที่ยาวพอสำหรับสองคน ข้างหน้าเขาจะมีโต๊ะซึ่งมีเบาะวางข้างบน คู่บ่าวสาวหมอบประนมมือบนโต๊ะนี้

นิตยา: แล้วทำไมเขาต้องหมอบประนมมือน่ะ จะนั่งตัวตรงๆ ไม่ได้หรือ

เล็ก: เขาหมอบประนมมือ เพราะต้องให้แขกหลั่งน้ำมนต์ลงฝ่ามือ ขณะที่พวกเขาผลัดเปลี่ยนกันหลั่งน้ำให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวอยู่นั้น เจ้าสาวและเจ้าบ่าวจะก้มศีรษะและประนมมือไหว้แสดงรับทราบและซาบซึ้ง

นิตยา: เออ แล้วแขกเขาเอาน้ำมนต์มาจากไหนล่ะ แล้วก็เวลาที่รดน้ำลงบนฝ่ามือคู่บ่าวสาว น้ำไม่เปียกพื้นหมดหรือ

Lek: Of course not. Right beneath the palms there will be containers of some sort to receive the water. This water is handed to the guests by a person who is stationed **a little to the front of the couple**. It is put in a conch shell and comes originally from a Buddhist monk, as **you well know**.

Nitya: Let's go back to the beginning of the ceremony again. Tell me what happens.

Lek: Actually, before **the couple take** their seats, they will pay respect to the Triple Gem (the Buddha, the Teachings, and the Disciples). And they light candles and joss-sticks, kneel down and **bow low with their palms and foreheads touching the cushion three times**. Then they get up and go to their seats.

Nitya: Well, then. What next?

Lek: Then when the auspicious moment arrives, the senior guest will be invited to start the ceremony. He will put **two joint circles of yarn** on the couple's heads, **anoint their foreheads with powder**, pour the water onto their palms, and say a few words of blessing to them. After this, other guests will in turn pour the water and say a blessing. Only the senior guest, however, will do all the things that I've just told you about.

เด็ก: ไม่ซี ตรงเบื้องล่างใต้ฝ่ามือลงไปมีภาชนะอย่างใดอย่างหนึ่งสำหรับรับน้ำ น้ำนี้คนส่งให้แขก คนส่งยืนประจำอยู่ไปทางหน้าคู่บ่าวสาวเล็กน้อย น้ำอยู่ในหอยสังข์ และเดิมทีได้มาจากพระ ดังที่เรารู้

นิตยา: กลับไปตอนเริ่มต้นอีกเถอะ บอกฉันว่ามีอะไรเกิดขึ้น

เด็ก: ที่จริงนั้น ก่อนคู่บ่าวสาวเข้านั่งที่ก็จะไปบูชาพระรัตนตรัย (พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์) แล้วจุดธูปเทียน ถวายเครื่อง และกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ที่หมอนรองสามครั้ง แล้วเขาก็ลุกไปนั่ง

นิตยา: เออ แล้วยังไงอีกล่ะ

เด็ก: พอได้ฤกษ์ แขกผู้อาวุโสที่สุดจะได้รับเชิญให้เริ่มพิธี เขาจะสวมมงคลให้คู่บ่าวสาวเจิมหน้า หลังน้ำพระพุทธมนต์ และให้พร ต่อจากนั้นแขกคนอื่นๆจะผลัดกันเข้าไปหลังน้ำและประสาธพร แต่แขกอาวุโสที่สุดเพียงคนเดียว ที่จะทำทุกอย่างที่ฉันเพิ่งเล่าไปนั้น

Nitya: Is that the end?

Lek: Not quite. They usually serve tea to guests at the same time as, or **immediately after** the water-pouring ceremony. And some **invite guests to dinner**

Nitya: What is your sister going to do for her wedding?

Lek: She wants to have a dinner party for guests, but she's rather worried about guests getting drunk and making troubles.

Nitya: Yes, that's something to worry about. It's almost a custom among most men now to drink liquor at **any party**. It's a pity that they have to depend so much on liquor to **keep them merry**.

Lek: I told my sister **not to** have a dinner party if she doesn't want to see people get drunk. She **should** have a tea reception for the guests who come to the ceremony. A dinner party should be among close relatives and friends only.

Nitya: Well, when you get married, don't forget to invite me. **Thanks a lot** for telling me about this custom of our people.

นิตยา: แล้วก็จบหรือ

เล็ก: ไม่เชิงหรอก ตามปกติเขาเลี้ยงน้ำชาแก่แขกในขณะที่ทำพิธี หรือทันทีที่เสร็จพิธีหลังน้ำ และบางรายเชิญแขกรับประทานอาหารเย็น

นิตยา: แล้วพี่สาวของเธอจะทำแบบไหน

เล็ก: เธออยากเลี้ยงอาหารเย็น แต่ออกจะวิตกว่าแขกจะเมาและก่อเรื่องยุ่ง

นิตยา: ใช่แล้ว นั่นเป็นเรื่องน่าวิตกอยู่หรอก เที่ยวนั้นจะออกจะเป็นประเพณีในหมู่ผู้ชายส่วนมากกว่าต้องดื่มเหล้าในงานทุกงาน น่าเสียดายที่เขาต้องพึ่งเหล้าออกอย่างนั้นเพื่อให้รื่นเริงกันได้

เล็ก: ฉันบอกพี่ว่าอย่าเลี้ยงอาหารเย็น ถ้าไม่อยากเห็นคนเมา เขาน่าจะเลี้ยงน้ำชาแก่ที่ไปในพิธี งานเลี้ยงอาหารเย็นควรมีเฉพาะในหมู่ญาติและเพื่อนสนิทเท่านั้น

นิตยา: เออ เมื่อเธอแต่งงาน อย่าลืมเชิญฉันนะ ขอบใจมากที่เล่าเรื่องประเพณีของคนชาติเราให้ฉันฟัง

Questions

(Answer these questions before you look up the answers. Be honest with yourself)

1. Whose wedding do Lek and Nitya talk about?
2. What will Lek do at her sister's wedding?
3. What does a receptionist do?
4. What do the wedding couple do before they take their seats?
5. Where does the lustral water originally come from?
6. What do the bride and the groom do as guests pour the lustral water onto their palms?
7. Who starts the ceremony?
8. What may there be after the water-pouring ceremony?
9. Why is Lek's sister afraid to have a dinner party?
10. What do most men do at parties?

Vocabulary

I'm going to play a	เป็นการพูดทำนองขันๆ ว่า จะเล่นเป็นต๋วนั่นต๋วนี่ (ทำว
receptionist	ความถึงละคร) ถ้าจะพูดธรรมดา ก็อาจจะใช้ he แทน
show them where to sit	ข้อความนี้แบ่งออกได้เป็น ๒ ส่วน คือ
	show them กับ where to sit ขอให้สังเกตตัวอย่างเพิ่ม
	show them what to eat
	(ให้เห็นว่าจะรับประทานอะไร)
	show them when to jump
	(ให้เห็นว่าจะกระโดดเมื่อไร)
	show them why to speak
	(ให้เห็นว่าพูดทำไม)
	tell them how to learn
	(บอกว่าเรียนอย่างไร)
the wedding couple	คู่บ่าวสาว
take their seats	take a seat หมายความว่า นั่ง หรือ เข้าที่นั่ง
a cushioned table	คือโต๊ะที่มีเบาะอยู่ข้างบน คำว่า cushioned อาจจะใช้ได้
	กับนามอื่น ๆ เช่น
	a cushioned seat
	(ที่นั่งมีเบาะ)

a cushioned chair

(เก้าอี้มีเบาะ)

a cushioned arm-rest

(ที่วางแขนมีเบาะ)

a cushioned head-rest

(ที่รองรับศีรษะมีเบาะ)

sit up straight

นั่งตัวตรง

lustral water

ใช้หมายถึงน้ำมนต์ คำว่า lustral คือลักษณะที่ทำให้บริสุทธิ์ ผ่องแผ้วสุกใส ซึ่งพอจะเทียบได้กับความหมายของน้ำมนต์ ที่คนไทยเราใช้กัน

a bench long enough for two

long enough for two แสดงการขยายคำนามด้วยการใช้
คำอื่น ๆ ต่อข้างหลัง มีตัวอย่างเพิ่มเติม คือ

A room large enough for two people

(ห้องใหญ่พอสำหรับคนสองคน)

A wire small enough to go through the hole

(ลวดเล็กพอเข้าช่องได้)

take turn to do

เมื่อจะพูดว่า ผลัดเปลี่ยนกันทำอะไร ก็ใช้สำนวนนี้ได้ เช่น

The guards **take turn to** sleep.

(ยามผลัดกันหลับ)

The boys take turn to ride the bicycle.

(เด็ก ๆ ผลัดกันขี่จักรยาน)

the bride

เจ้าสาว

the groom

เจ้าบ่าว

wet

ในที่นี้เป็น verb หมายความว่า ทำให้เปียก ขอให้เปรียบเทียบกับเวลาที่เป็น adjective

The floor is **wet**. (adjective)

The water **wets** the floor. (verb)

all over

ทั่วไปหมด

The water wets the floor **all over**.The water floods the town **all over**.

(น้ำท่วมเมืองทั่วไปหมด)

He trembles **all over**.

(เขาสั่นไปหมดทั้งตัว)

The fruits are rotten **all over**.

(ผลไม้เน่าทั่วไปหมด)

a little to the front of

แสดงการใช้ a little กับกลุ่มคำที่มี preposition นำ หมายถึง
 ความว่า เป็นอย่างนั้นบ้างเล็กน้อย ดังตัวอย่างเพิ่มเติม

a little on the left

(อยู่ทางซ้ายไปหน่อยหนึ่ง)

a little toward the west

(ก่อนไปทางตะวันตกหน่อยหนึ่ง)

a little under water

(อยู่ใต้น้ำลงไปหน่อยหนึ่ง)

as you well know

adverb **well** บางทีก็วางอยู่ระหว่าง subject กับ verb ได้
 ดังตัวอย่างอื่นๆ เช่น

as you **well** realize

(ถึงที่คุณตระหนักดี)

as you can **well** feel

(ถึงที่คุณรู้สึกได้ดี)

as you **well** understand

(ถึงที่คุณก็เข้าใจดี)

เวลาที่ข้อความมี subject + verb **be** + adjective คำ **well** นี้
 มักจะอยู่ระหว่าง verb **be** และ adjective เช่น

He is **well** aware that the policy is not good.

(เขาทราบดีว่านโยบายนั้นไม่ดี)

I am **well** pleased.

(ผมยินดีมาก)

They are **well** satisfied.

(เขาพอใจมาก)

pay respect to

หมายความว่า แสดงความเคารพต่อ ถ้าใช้กับพระก็อาจจะ
หมายความว่า บูชา

bow low with their palms and
foreheads touching the cushion
three times

คือ อธิบายการกราบสามครั้งนั่นเอง ดูความหมายตามตัว
ก็เป็น โค้งลงต่ำโดยฝ่ามือและหน้าผากจรดหมอนสาม
ครั้ง

Two joint circles of yarn

หมายถึง มงคลที่สวมศีรษะ ดูความหมายตามตัวเป็น
วงด้ายสองวงต่อกัน

anoint their foreheads with
powder

หมายถึง เจิมหน้า คือ เอาแป้งแต้มหน้าผากให้เป็นจุด

the couple take

verb ในที่นี้ ไม่เติม s เพราะ couple มีความหมายเป็น
plural เหมือน people

invite guests to dinner

เมื่อจะพูดว่า เชิญใครทำอะไร ก็ใช้สำนวนนี้ได้ ดังตัวอย่าง
เพิ่มเติม

He **invited** five hundred guests to the opening show of
his film.

(เขาเชิญแขก ๕๐๐ คน มาในงานฉายภาพยนตร์รอบ
แรก)

They invite the famous statesman to give a speech.

(เขาเชิญรัฐบุรุษผู้มีชื่อเสียงผู้นั้นมาพูด)

ในตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า to อาจจะมี verb ตามหลังก็ได้
แทนที่จะเป็น noun ดังในตัวอย่างแรก

immediately after

immediately ใช้เสริมเมื่อมีความหมายว่า ทำอะไรในทันที
ในที่นี้ any มีความหมายว่า ใดๆ ก็ตาม คือ ทุกอย่างไป
นั่นเอง ใช้กับ party ก็หมายความว่า ทุกงานไป

any party

It's a pity that.....

เป็นข้อความที่ใช้แสดงความรู้สึกเสียใจ

keep them merry

หมายความว่า **ให้รื่นเริงไว้** แสดงเป็นคำส่วนต่างๆ ดังนี้

keep + object + adjective

มีความหมายทั่วไปว่า **รักษาดูแลให้คงไว้**

The janitor has **kept the building clean**.

(ภารโรงดูแลตึกไว้สะอาด)

The gardener **keeps the lawn beautiful**.

(คนสวนดูแลรักษาสนาบไว้สวยดี)

not to

เวลาจะแสดงความหมายปฏิเสธ ของกริยารูป infinitive

ต้องใช้ not to มิใช่ to not ดังตัวอย่างเพิ่มเติม

He orders the driver **not to** drive fast.

(เขาสั่งคนขับมิให้ขับเร็ว)

The mother tells the child **not to** play with matches.

(แม่บอกลูกมิให้เล่นไม้ขีด)

The husband asked his wife **not to** spend money extravagantly.

(สามีบอกภรรยาให้ใช้จ่ายพุ่มเพื่อย)

should

แสดงความควร ความเหมาะสม ทำได้เป็น past tense ไม่

thanks a lot

คำขอบคุณ เมื่อพูดอย่างกันเอง

Answers to the questions

1. Lek and Nitya talk about the wedding of Lek's sister.
2. Lek will be a receptionist at her sister's wedding.
3. A receptionist greets guests and shows them where to sit.
4. The wedding couple pay respect to the Triple Gem before they take their seats.
5. The lustral water originally comes from a Buddhist monk.
6. As guests pour lustral water onto their palms, the bride and the groom bow their heads and move their hands up and down.
7. The senior guest starts the ceremony.
8. After the water-pouring ceremony, there may be a tea reception and a dinner party.
9. Lek's sister is afraid to have a dinner party because she does not want to see people get drunk.
10. Most men drink liquor at parties.

ปัญหากฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน

ตอบโดย

สมดี เจริญกุล	บุคลาการเอก	กองระเบียบข้าราชการ
เสริมสุข โกวิทวานิช	นิติกรโท	กองวินัยและเรื่องราว
อาลัย อิงคะวณิช	วิทยาการโท	กองระเบียบข้าราชการ
ชนะ อินสว่าง	นิติกรโท	กองวินัยและเรื่องราว
สมพงษ์ นิ่มแcker	นิติกรโท	กองระเบียบข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ.

ปัญหาสมาชิก

ตอบ สมาชิกจังหวัดพระนคร

ถาม ก.พ. ได้อนุมัติให้ส่วนราชการหนึ่งยูนับอัตราเงินเดือนขั้นตรี อันดับ ๒ ขึ้น ๑,๐๐๐ บาท (อัตราเก่า) ตำแหน่งประจำแผนก ให้เป็นชั้นจัตวา อันดับพิเศษ ขึ้น ๕๐๐ บาท (อัตราเก่า) ตำแหน่งประจำแผนกชั่วคราวเพื่อแต่งตั้งนาย ก. ให้ดำรงตำแหน่งนี้ และเมื่อนาย ก. มีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๕๗ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒ ที่จะเลื่อนเป็นชั้นตรีแล้ว ก็ให้พ้นเป็นอัตราชั้นตรีตามเดิมได้ ส่วนราชการเจ้าสังกัดจึงได้สั่งแต่งตั้งนาย ก. ให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนกโดยได้รับเงินเดือนขั้นจัตวา อันดับพิเศษขึ้น ๕๐๐ บาท อาศัยเบิกในอัตราชั้นตรี อันดับ ๒ ขึ้น ๑,๐๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๙ นาย ก. ได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ครบรอบปีในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕ ๑๐ แต่โดยที่ได้มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕ ๑๐ มาตรา ๖ กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงอัตราเงินเดือนจากเงินเดือน ๕๐๐ บาท เป็น ๑,๓๐๐ บาท จึงให้พิจารณาแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรีได้ จึงขอถามว่า

๑) เมื่อนาย ก. ดำรงตำแหน่งประจำแผนกมาครบรอบปีแล้ว จะพ้นอัตราเงินเดือนชั้นตรีที่ยูนับเป็นอัตราเงินเดือนขั้นจัตวาชั่วคราวโดยอนุมัติของ ก.พ. ขึ้นเป็นชั้นตรีตามเดิมได้หรือไม่

๒) นาย ก. มีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ดำรงตำแหน่งประจำแผนกตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับเดิมหรือไม่ หากนาย ก. ดำรงตำแหน่งประจำแผนกอย่างเดิมแล้ว การพิจารณาฟันอัตราชั้นตรีที่ยุบเป็นอัตราชั้นจัตวาชั่วคราวนั้น จะถือเงินเดือน ๑,๓๐๐ บาท หนึ่งปีจึงแต่งตั้งให้เป็นชั้นตรีได้หรือประการใด

ตอบ ๑) เมื่อนาย ก. ปฏิบัติงานในหน้าที่ครบรอบปีแล้ว จะฟันอัตราเงินเดือนชั้นจัตวาชั่วคราวให้เป็นอัตราเงินเดือนชั้นตรีเพื่อเลื่อนนาย ก. เป็นข้าราชการชั้นตรีตามมติ ก.พ. เดิมไม่ได้ เนื่องจากได้มีกฎหมายแก้ไขหลักเกณฑ์การเลื่อนชั้นจัตวาเป็นชั้นตรีตามมาตรา ๕๗ วรรค ๒ โดยให้กำหนดอัตราเงินเดือนจาก ๕๐๐ บาท เป็น ๑,๓๐๐ บาท เมื่อเป็นเช่นนั้น นาย ก. จะต้องได้รับเงินเดือน ๑,๓๐๐ บาท ให้สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ในกฎหมายฉบับใหม่เสียก่อน

๒) การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนกนั้นดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๖๕, มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ จึงย่อมมีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย นาย ก. จึงยังดำรงตำแหน่งประจำแผนกอยู่ตามเดิม ส่วนการจะฟันอัตราเงินเดือนชั้นตรีที่ยุบเป็นอัตราชั้นจัตวาชั่วคราวนั้นเป็นชั้นตรีตามเดิมเพื่อเลื่อนนาย ก. เป็นชั้นตรินั้น นอกจากคุณสมบัติอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๗ วรรค ๒ นาย ก. จะต้องได้รับเงิน ๑,๓๐๐ บาทมาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี

ตอบ สมาชิกจังหวัดพิษณุโลก

ถาม เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๑๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติว่า ตามที่ได้เคยมีมติให้ชั้นบัญชีการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นข้าราชการชั้นตรีขึ้นเป็นชั้นโทและชั้นโทขึ้นเป็นชั้นเอก มีกำหนด ๒ ปีนั้น ในบางกรณีไม่เป็นการเหมาะสม สมควรที่จะได้ผ่อนคลายเป็นผู้ที่สอบเลื่อนชั้นได้ซึ่งชั้นบัญชีไว้เกิน ๒ ปีมีโอกาสเลื่อนชั้นได้ด้วย จึงลงมติแก้ไขเพิ่มเติมมติเดิมให้ดำเนินการเลื่อนชั้นข้าราชการได้ แม้ข้าราชการนั้นๆ จะชั้นบัญชีผู้สอบคัดเลือกได้ไว้เกินกำหนด ๒ ปี เว้นเสียแต่จะมีการสอบคัดเลือกใหม่แล้ว บัญชีการสอบคัดเลือกคราวก่อนจึงให้เป็นอันยกเลิก

เกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีนี้ ขอทราบว่าการผ่อนคลายเป็นให้ดำเนินการเลื่อนชั้นข้าราชการซึ่งสอบคัดเลือกได้และชั้นบัญชีไว้เกินกำหนด ๒ ปี เว้นเสียแต่จะมีการสอบคัด

เลือกใหม่นั้น หมายความว่า บัญชีการสอบคัดเลือกจะต้องครบกำหนด ๒ ปี หลังจากทีคณะรัฐมนตรีได้ลงมติ (วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๑๐) จึงจะขออนุมัติเลื่อนชั้นได้แม้จะเลยกำหนด ๒ ปีก็ตาม หรือจะกินความรวมถึงบัญชีการสอบซึ่งครบกำหนด ๒ ปี ก่อนทีคณะรัฐมนตรีลงมติ แต่ยังมีได้มีการสอบคัดเลือกใหม่ ก็ขออนุมัติเลื่อนชั้นได้ ตัวอย่างเช่น บัญชีการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นครบกำหนด ๒ ปี ในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๐ และขณะนั้นก็ยังมิได้มีการสอบคัดเลือกใหม่ ทั้งนี้ก็อาจขออนุมัติเลื่อนชั้นผู้ที่สอบคัดเลือกได้ซึ่งขึ้นบัญชีไว้และยังค้างการบรรจุอยู่ได้

ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการขึ้นบัญชีการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นนี้ ได้มีสมาชิกและท่านผู้อ่านหลายท่านสอบถามไปยัง “วารสารข้าราชการ” จึงขอตอบรวมกันในที่นี้ว่า เรื่องนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๑๐ ว่า ในกรณีที่หน่วยราชการได้ขึ้นบัญชีผู้สอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นตาม มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ไว้ โดยอายุการขึ้นบัญชีเกินกำหนดเวลา ๒ ปีก่อนมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๑๐ จะอาศัยมติคณะรัฐมนตรีนี้ดำเนินการเลื่อนชั้นผู้ที่สอบคัดเลือกขึ้นบัญชีไว้ดังกล่าวแล้วไม่ได้

จากมติคณะรัฐมนตรีครั้งหลังสุดนี้ จะเห็นได้ว่าตามตัวอย่างที่ท่านสมาชิกจังหวัดพิษณุโลกยกมานั้น ผู้ซึ่งขึ้นบัญชีการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้น ซึ่งครบกำหนด ๒ ปี ในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๐ แม้จะยังมีได้มีการสอบคัดเลือกใหม่ ก็ไม่อาจได้รับการพิจารณาคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นได้

ตอบสมาชิกกรมการปกครอง

ถาม เมื่อมีการปรับปรุงอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนใหม่แล้ว ทาง ก.พ. ยังคงถือหลักเกณฑ์ในการบรรจุผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยในประเทศให้ได้ชั้นโท อันดับ ๑ ขึ้น ๑,๖๐๐ บาท ตามนัยแห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๔๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ข้อ ๕ (๕) หรือตามอัตราเงินเดือนใหม่ ซึ่งจะได้รับในอัตรา ๑,๗๐๐ บาท

ตอบ บรรจุในอัตราเงินเดือน ชั้นโท อันดับ ๑ ขึ้น ๑,๗๐๐ บาท ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งกำหนดให้แก่

บรรดาอัตราเงินเดือนที่ระบุไว้ในกฎ ก.พ. ที่ยังใช้บังคับอยู่ให้เข้าชั้น อันดับ และชั้น ตามอัตราเงินเดือนใหม่ และตามบัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดให้ปรับ อัตรา ชั้นโท อันดับ ๒ ชั้น ๑,๖๐๐ บาท (อัตราเดิม) เป็นอัตราชั้นโท อันดับ ๑ ชั้น ๑,๗๐๐ บาท (อัตราใหม่)

ตอบนายสวิง ประดิษฐ์

ถาม ผู้สอบแข่งขันเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้ และชั้นบัญชีไว้เกิน ๒ ปีแล้ว จะบรรจุได้หรือไม่

ตอบ ไม่มีกฎหมาย หรือระเบียบ ที่จะให้ผู้ใดอนุมัติได้

ตอบสมาชิกเลขที่ ๐

ถาม มติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๑๑๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ กำหนดว่า “..... ผู้ที่สอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้น ตาม มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ ผู้ใด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชา แล้วแต่กรณี พิจารณาเห็นว่า เป็นผู้มีความสามารถสมควรได้เลื่อนชั้น ก็ให้ดำเนินการเพื่อเลื่อนชั้นผู้นั้นได้ แม้ผู้นั้นจะได้ ชั้นบัญชีผู้สอบคัดเลือกได้ไว้เกินกำหนดเวลา ๒ ปี นับแต่วันประกาศผลการสอบคัดเลือก แล้วก็ตาม แต่ถ้าได้มีการสอบคัดเลือกใหม่แล้ว บัญชีการสอบคัดเลือกคราวก่อน จึงให้เป็น อันยกเลิก” ปัญหาว่าผู้ที่สอบคัดเลือกได้ และชั้นบัญชีไว้ครบกำหนดเวลา ๒ ปี ก่อน วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ ผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาเลื่อนชั้นให้ได้หรือไม่

ตอบ มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมิได้ห้ามไว้

ตอบสมาชิกด้านตุลาการ กระบี่

ถาม ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรีตำแหน่งประจำแผนก สังกัดกรมหนึ่ง และ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรี และภายหลังได้ขอลาออกจากราชการ ต่อมาได้ขอกลับเข้ารับราชการในสังกัดเดิมเช่นนี้ จะมีสิทธิได้รับเงินเดือนเท่าใด

ตอบ โดยที่ตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งข้าราชการการเมือง และการที่จะบรรจุข้าราชการการเมืองซึ่งออกจากราชการกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือน ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๒) ซึ่งตามปัญหาตั้งกล่าว ต้องปฏิบัติตามนัยข้อ ๓ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าว “การบรรจุข้าราชการการเมือง ซึ่งออกจากราชการไปเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือน ถ้าผู้นั้นเคยเป็นข้าราชการซึ่งอาจบรรจุกลับเข้ารับราชการ ตาม ม. ๓๒ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ได้ และจะบรรจุให้ได้รับเงินเดือนสูงเท่าขณะที่ไปเป็นข้าราชการการเมือง แต่ไม่สูงเท่าชั้นเดิม และให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าเดิมไม่เกินปีละหนึ่งขั้น โดยนับเวลาในระหว่างที่เป็นข้าราชการการเมืองเป็นเกณฑ์คำนวณ ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุนำเสนอผู้มีอำนาจและหน้าที่พิจารณาอนุมัติการโอนตาม ม.๓๐ เพื่อพิจารณาอนุมัติ การพิจารณาให้เพ่งเล็งถึงผลแห่งราชการเป็นสำคัญ เมื่อได้รับอนุมัติแล้วก็ให้บรรจุได้อัตราเดือนที่มีว่างอยู่”

ตอบสมาชิกเรือนจำสิงห์บุรี

ถาม ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อันดับ ๓ ชั้น ๗๐๐ บาท และได้รับการปรับปรุงตามอัตราเงินเดือนใหม่เป็นชั้นจัตวา อันดับ ๒ ชั้น ๘๑๐ บาท เมื่อ ๑ ต.ค. ๑๐ และผู้ที่ครองในอัตราเงินเดือนดังกล่าวเป็นผู้ที่สอบคัดเลือกวิชาข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรีได้ แต่ยังไม่ถึงระดับที่บรรจุ แม้ว่าผู้ที่ครองตำแหน่งจะได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่มีประมาณ และคุณภาพของงานสูงถึงระดับชั้นตรี เช่นนี้ จะมีสิทธิกำหนดอัตราเงินเดือนดังกล่าวเป็นชั้นตรีได้หรือไม่

ตอบ การกำหนดอัตราเงินเดือนชั้นจัตวาเป็นชั้นตรี สำหรับตำแหน่งใดๆ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ โดยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๕๐๔/ว. ๖ ล.ว. ๓๐ ต.ค. ๑๐ กล่าวคือ ผู้ที่ครองตำแหน่งที่จะขอกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นชั้นตรี ต้องได้รับเงินเดือนชั้นจัตวา ตั้งแต่ อันดับ ๓ ชั้น ๘๕๐ บาท ขึ้นไป ฉะนั้น ตามปัญหาตั้งกล่าวซึ่งเป็นผู้ที่ครองในอัตราเงินเดือนต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่วางไว้ จึงยังไม่มีสิทธิที่จะกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นชั้นตรีได้ในขณะนี้ แต่ยังมีมติตติยวิธีที่จะเลื่อนเป็นชั้นตรี ในอัตราเงินเดือนชั้นตรีที่ว่างและถึงลำดับที่จะบรรจุได้ตามกฎหมาย

ส ว ส ตี ป ใ ห ม ๒ ๕ ๑ ๑

ขึ้นปีใหม่ ใครปอง ช้อของฝาก

ถ้าจนยาก อย่าปอง ช้อของขวัญ

แม้มีเงิน เกินใช้ ใครช้อครั้น

คิดก้านัล แก่ใคร ตามใจคุณ

แต่มีหลัก อยู่ว่า ถ้าให้เขา

ต้องให้เรา ได้ด้วย ช่วยเกื้อหนุน

ช้อของของ สองห่อ ต่อต้นทุน

ห่อหนึ่งคุณ เพื่อตัว ครอบครว้ตน

อย่าช้อเดียว เทียวให้ เอาใจเขา

เอาใจเรา เองด้วย อำนวยผล

ศกหนึ่งหนึ่ง ฟังรู้ กุ่มงคล

บันดาลดล สวัสดิ์ มีโชคชัย

ที่ยังจน ทนเสีย ดอกเบ้ช้อยู่

เกรงลบหลู่ ว่าเรา ไม่เอาไหน

ควรสงคำ อำนวย อวยพรไป

ขึ้นปีใหม่ ให้สนุก สุขสมปอง

ซึ่งมนัส รัฐบาล ท่านผู้ใหญ่

ท่านเห็นใจ ผู้น้อย คอยสนอง

เพิ่มเงินเดือน เลื่อนขั้น หมั่นปกครอง

ควรแซ่ซ้อง สรรเสริญ เป็นขอเออ.

สำรอง สิทธิแพทย

กรมไปรษณีย์โทรเลข

ปัญหาคลัง

ตอบโดย

วิเชียร ไม้เวียง ผู้อำนวยการกองบำเหน็จบำนาญ
สนิท เกษะศิริ เลขานุการกรม
เฉลิมชัย วสันเทห์ นิติกรเอก
วินัย บุญโสมภณ หัวหน้าแผนก ๘ กองเงินเดือน

กรมบัญชีกลาง

ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะให้ตอบปัญหาคลัง โปรดส่งไปที่
“บรรณาธิการวารสารข้าราชการ” และระบุด้วยว่าให้ตอบใน
วารสารข้าราชการหรือตอบส่วนตัวทางไปรษณีย์

ปัญหาสมาชิก

ตอบข้าราชการเก่าแก่

๑. ถาม การขอลาออก หรือขอรับบำเหน็จบำนาญ จะต้องมียกเอกสารอะไรบ้าง

ตอบ แบบขอรับเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ บก. ๔๐๐๑ คำสั่งอนุญาตให้ลาออก
สมุดประวัติ บัตรเงินเดือน

๒. ถาม เกิดวันที่ ๑๓ หรือ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๓ จะปลดเกษียณวันที่เท่าไร
เข้ารับราชการตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๕๗

ตอบ ปลดเกษียณ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๓

๓. ถาม เงินเดือนเดือนสุดท้าย ๑,๖๐๐ บาท ถ้าจะรับบำเหน็จ จะได้เท่าไร บำนาญ
เดือนละเท่าไร

ตอบ มีเวลาราชการประมาณ ๔๐ ปี

บำเหน็จ ๖๔,๐๐๐ บาท

บำนาญเดือนละ ๑,๒๘๐ บาท

๔. ถาม เมื่อออกรับบำนาญ จะเบิกค่าพาหนะกลับภูมิลำเนาเดิมได้หรือไม่

ตอบ เบิกได้

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๐๕

ถาม ขอรบกวนการคำนวณบำเหน็จบำนาญตามที่มีรายละเอียดดังนี้

เริ่มเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตั้งแต่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๑ ได้นับเวลาทวีคูณครั้งที่ ๒ ตั้งแต่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ ถึง ๓ ตุลาคม ๒๕๐๐ (ไม่มีวันลา) ครั้งที่ ๓ ตั้งแต่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ ถึง ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๘ (มีวันลา ๖ วัน) ปัจจุบันได้รับเงินเดือน ๑,๖๐๐ บาท จำนวนเพียง ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ จะได้รับบำเหน็จเป็นเงินทั้งสิ้นเท่าใด บำนาญเดือนละเท่าใด

ตอบ บำเหน็จ ๔๑,๖๐๐ บาท

บำนาญเดือนละ ๘๓๒ บาท

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๑๑๐

ผมเข้ารับราชการเป็นครูประจำบาลเมื่ออายุ ๑๙ ปีเศษ ตามสมุทตะเบียนประวัติของผมมีดังนี้

๑๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ วันเข้ารับราชการ

๕ พฤษภาคม ๒๔๙๑ ได้ยกฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน

๑ มกราคม ๒๔๙๗ เป็นข้าราชการสามัญ สอบวุฒิครูได้

๑ ตุลาคม ๒๕๐๘ เป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๑. ถาม การนับเวลาสำหรับคิดคำนวณบำนาญของผมเริ่มให้ตั้งแต่วันยกฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน (๕ พ.ค. ๒๔๙๑) หรือเริ่มนับให้ตั้งแต่วันเป็นสามัญ (๑ ม.ค. ๒๔๙๗) นับให้อย่างไรกันที่แน่นอน เพราะบางคนบอกว่า “ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ การลาออกเหตุรับราชการนานและขอรับเงินบำนาญ จะเริ่มนับตั้งแต่วันเป็นสามัญ คือ ๑ มกราคม ๒๔๙๗ ถ้านับเริ่มตั้งแต่วันเป็นสามัญ จะไม่ค้านกับคำตอบของท่านหรือ ตาม “วารสารข้าราชการ” ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๖ เดือนมิถุนายน ๒๕๐๘ หน้า ๗๒ สมาชิกเลขที่ ๒๔๑๖

ตอบ นับเวลาราชการให้ตั้งแต่ ๕ พ.ค. ๒๔๙๑

๒. **ถาม** ขณะนี้ผมได้รับเงินเดือนเดือนละ ๙๐๐ บาท หากจะลาออก ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ เหตุรับราชการนานและขอรับบำนาญจะได้หรือไม่ และได้เดือนละเท่าไร รวมทั้งเวลาทวิคูณด้วย และระหว่างเวลาทวิคูณไม่มีวันลาเลย เวลานั้นเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มบำนาญให้อีก ๒๕% จะได้เพิ่มอีกเดือนละเท่าไร

ตอบ ขอรับบำนาญเหตุรับราชการนานได้ บำนาญเดือนละ ๔๘๖ บาท เพิ่มอีกเกือบ ๔.๕๐ บาท

๓. **ถาม** ครู ก. มีอายุราชการรวมทั้งเวลาทวิคูณด้วยและนับวันลา รวม ๒๕ ปีพอดี ได้รับเงินเดือน เดือนละ ๑,๐๐๐ บาทพอดี และเมื่อ ๑ พ.ค. ๒๕๐๙ เป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากลาออกจะคิดบำนาญได้ $= \frac{๒๕ \times ๑,๐๐๐}{๕๐} = ๕๐๐$ เพิ่มอีก ๒๕% $= \frac{๒๕ \times ๕๐๐}{๑๐๐} = ๑๒๕$ รวมเป็นบำนาญเดือนละ ๖๒๕ บาท ถูกต้องหรือเปล่า ถ้าไม่ถูก มีวิธีคิดอย่างไร กรุณาแสดงวิธีมาให้ดูด้วย

ตอบ วิธีคิดบำนาญ

$$(๑) \frac{\text{เงินเดือน} \times \text{ปี เวลาราชการ}}{๕๐ \text{ หรือ } ๕๕} = \text{บำนาญ}$$

$$\text{เพิ่ม}(๒) \frac{\text{เงินเดือน} \times \text{ปีเวลาราชการทางส่วนท้องถิ่น} \times ๒๕}{๕๐ \text{ หรือ } ๕๕ (\text{แล้วแต่กรณี}) \times ๑๐๐} = \text{บำนาญรวม}(๑) + (๒)$$

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๘๓

ผมเริ่มรับราชการในกรมไปรษณีย์โทรเลข ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๔๗๔ เป็นต้นมาจนกระทั่งบัดนี้ มีการโยกย้ายและเกี่ยวกับได้เวลาทวิคูณดังต่อไปนี้

ผมได้ย้ายไปประจำที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขจังหวัดพระตะบองตั้งแต่ได้รับคืนดินแดนหลังสงครามอินโดจีน คือ ตั้งแต่ ๑ ก.ค. ๒๔๘๔ เมื่อเกิดสงครามมหาเอเซียบูรพาเป็นต้นมา ผมทำหน้าที่เป็นพนักงานรับ-ส่ง โทรเลข และเป็นเวรยามอากาศอยู่ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขพระตะบองตลอดมา ครั้นถึงวันที่ ๑ ก.ค. ๒๔๘๘ จึงได้ย้ายเข้ามาประจำ

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขจังหวัดฉะเชิงเทรา และคงทำหน้าที่รับ-ส่งโทรเลข และยาม
อากาศเช่นเดียวกันตลอดมาจนสงครามเลิกเมื่อ ๑ ม.ค. ๒๔๘๔

เมื่อสิ้นสงคราม ย้ายไปอยู่ไปรษณีย์โทรเลขจังหวัดชัยนาทตอนประกาศกฎอัยการ
ศึกตั้งแต่วันที่ ๑๖ ก.ย. ๒๕๐๐ ก็คงประจำอยู่ที่จังหวัดชัยนาทตลอด จนถึง ๑๐ ม.ค.
๒๕๐๑ ซึ่งเป็นวันยกเลิก ต่อจากนั้นก็ย้ายอีก ๒-๓ แห่ง และอยู่ในราชการมาจนบัดนี้

๑. ถาม ถ้าผมอยู่ในราชการไปจนถึง ๓๐ ก.ย. ๒๕๑๑ นี้ ผมจะมีเวลาราชการปกติที่ปี

ตอบ เวลาราชการปกติประมาณ ๓๗ ปี ๕ เดือน

๒. ถาม เวลาราชการทวิคูณ ตอนที่เป็นยามอากาศ และพนักงานรับส่งข่าวอากาศทวิ
โทรเลขเมื่อเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพานั้น จะได้หรือไม่ เพราะอ่านคุุข้อบังคับทหารใน
“วารสารข้าราชการ” คือ ข้อบังคับที่ ๑/๒๔๕๕ ข้อ ๑ ก. แล้วยังสงสัยอยู่ แต่สำหรับ
พนักงานรับ-ส่งโทรเลข และยามอากาศในกรุงเทพ ฯ เขาได้วันทวิคูณ และได้เหรียญชัยสมร-
ภูมิด้วย ส่วนผมเป็นยามอากาศหัวเมืองรอบนอกคอยส่งข่าวให้กรุงเทพ ฯ ก็น่าจะได้บ้าง ถ้าได้
จะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้างจึงจะได้วันทวิคูณตอนนั้น

ตอบ ทวิคูณกรณีฉุกเฉินอินโดจีนหรือกรณีสงครามมหาเอเชียบูรพาต้องเป็นบุคคล
ที่ทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด จึงจะได้

๓. ถาม ส่วนวันทวิคูณตอนประกาศกฎอัยการศึก ๒ ครั้งหลังที่คิดไว้ว่าจะได้แน่ ๆ
คือ ๗ ปี ๕ เดือน ๒ วัน ถูกหรือไม่

ตอบ ถูกต้องแล้ว

เรื่องสอบ/ตรวจ/และความรู้รอบตัว

ชิงรางวัลประจำเดือนธันวาคม ๒๕๑๐

Δ

๑. ภาพนี้เป็นภาพของบุคคลที่ได้รับรางวัลโนเบล (Nobel Prizes) สาขาต่างๆ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๐ จากซ้ายไปขวา ผู้ได้รับรางวัลสาขามีร่วมกัน ๓ ท่าน คือ Dr. George Porter แห่งอังกฤษ, Professor Manfred Eigen แห่งเยอรมนี และ Professor Ronald George Norris แห่งอังกฤษ ส่วนคนขวาสุดได้รับรางวัลสาขาฟิสิกส์ คือ Dr. Hans A. Bethe แห่งสหรัฐอเมริกา
๒. การลดค่าของเงินปอนด์สเตอร์ลิงของอังกฤษครั้งหลังสุดก่อนครั้งนี้ กระทำเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๔๙ (๒๔๙๒) ในสมัย คลิเมนต์ อาร์. แอตต์ลี ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีขณะนั้น และสังกัดพรรคกรรมกร
๓. คำว่า "SEATO" "ย่อมาจากคำว่า" Southeast Asia Treaty Organization หรือเรียกสั้นๆ ว่า สนธิสัญญา SEATO คือสัญญาที่ลงนามกัน ณ กรุงนิลา เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๔๙๗ โดยมีผู้แทนของประเทศต่าง ๆ ที่มีความคิดเห็นอย่างเดียวกันไปร่วมประชุม ๘ ประเทศ คือ ออสเตรเลีย, ฝรั่งเศส, นิวซีแลนด์, ฟิลิปปินส์, ปากีสถาน, ไทย, สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา สำหรับประเทศไทยได้ส่งคณะผู้แทนรวม ๑๑ ท่านไปร่วมประชุม โดยมี พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าคณะ และได้ลงพระนามในสนธิสัญญาในฐานะผู้แทนของประเทศไทย
๔. ราชทูตไทยได้ไปถึงยุโรปเป็นครั้งแรกในแผ่นดิน สมเด็จพระเอกาทศรถ พระองค์โปรดให้ทูตานุทูตเชิญพระราชสาส์นออกไปยังประเทศฮอลแลนด์ เพื่อเจริญพระราชไมตรีกับเจ้ามอริสแห่งราชวงศ์ออเรนจ์ เมื่อปีมะแม พ.ศ. ๒๑๕๐ (ค.ศ. ๑๖๐๗)
๕. ใช้โทรศัพท์ติดต่อกายในห้องพัก ให้ต่อไปห้อง ๒๐๓

ผลการตัดสิน มีผู้ตอบก็สมควรได้รับรางวัลเป็นของขวัญปีใหม่จากเราเพียง ๓ รายๆ ละ ๑๗ บาท คือ คุณพัฒน์ เนียมบุญชู มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คุณวีรพล จันทร์เดช ที่ทำการคลังจังหวัดนนทบุรี และคุณชลอ ทรงประกอบ ๑๑๕ ถนนประชากรราษฎร์ นนทบุรี

สอบวิชา และความรู้รอบตัว

๑. ภาพข้างบนนี้เป็นภาพเจ้านายไทยพระองค์หนึ่ง ท่านทราบไหมว่าเป็นใคร

๒. โคลงปริศนาบทนี้ใครเป็นผู้แต่ง และมีความหมายถึงใคร

ใครหือชื่อตกแล้ว

ไม่หล่น

คิดวัตถุชอบกล

แปลกไซ้

ของนแหละไหลผล

พิลึก

ช่วยทสเป็นไทยได้

แต่เบื่องโบราณ

๓. ถ้าสองพยางค์ พยางค์ที่ ๑ เป็นนามแห่งปศุสัตว์ซึ่งกินได้ทั้ง แขก แจก ฝรั่งและไทย พยางค์ที่ ๒ เป็นนามแห่งผู้ที่เป็นหนึ่งในหมู่ รวมกันสองพยางค์แล้วเป็นชื่อเมืองของผู้หญิง มีชื่อคนหนึ่ง ถ้าสองพยางค์นี้ คือ คำอะไร

๔. คำว่า “คู่เคียงเรียงหมอน” เป็นสำนวนที่หมายความว่าอย่างไร

๕. สมมติว่าในงานขึ้นปีใหม่ อธิบดีและตัวท่านเองซึ่งเป็นข้าราชการชั้นโทได้รับเชิญไปในงานรื่นเริงนั้นด้วย แต่ปรากฏว่าเจ้าภาพไม่รู้จักตัวอธิบดี และบังเอิญทำทางหรือหุ่นของท่านเองดีกว่าอธิบดี เจ้าภาพหันมาโค้งท่านและขอเชิญให้ออกไปกล่าวคำปราศรัยเล็กน้อย หากเป็นเช่นนั้นท่านจะแก้ไขสถานการณ์อย่างไร จึงจะทำให้อธิบดีไม่โกรธเจ้าภาพและบรรยากาศจะได้กลับดีเช่นเดิม

กติกา ให้ส่งคำตอบไปถึงบรรณาธิการวารสารข้าราชการ ภายในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๑๑ สมาชิกวารสารข้าราชการ

ผู้ตอบถูกหมดและตอบดีที่สุด จะได้รับรางวัลเงิน ๕๐ บาท (โปรดเขียนชื่อและสถานที่อยู่ให้ชัดเจนด้วย)